

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annettua lakia sekä yhteensä 18:aa muuta lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla.

Esityksellä toteutetaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa. Tavoitteen saavuttamisen keinoihin sisältyy luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Eduskunnassa vireillä olevassa hallituksen esityksessä luonnonsuojelulaiksi ehdotetaan vuonna 1996 annetun luonnonsuojelulain nojalla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämistä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Tämän esityksen tavoitteena on saattaa myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Esityksen myötä rauhoitussäännösten yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista kysymyksistä säädettäisiin perustuslain mukaisesti lailla. Alueelliset erityissäännökset, jotka koskevat erityisesti saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä Puolustusvoimien toimintaa, pääasiassa sisällytettäisiin lainsäädäntöön. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualueiden rajauksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden luonnonsuojelulain kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta.....	5
1.2 Valmistelu.....	5
2 Nykytila ja sen arviointi	6
2.1 Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden rauhoitussäännökset.....	6
2.2 Mallan luonnonpuiston nykytila	12
2.3 Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännökset.....	14
2.4 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioiminen rauhoitussäännöksissä	16
2.5 Kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden osalta.....	16
2.6 Uuden luonnonsuojelulain kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset.....	16
3 Tavoitteet	17
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset.....	17
4.1 Keskeiset ehdotukset	17
4.2 Pääasialliset vaikutukset	19
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot.....	20
6 Lausuntopalaute.....	22
6.1 Yleistä	22
6.2 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeudet	22
6.3 Metsästys ja kalastus.....	24
6.4 Poronhoito.....	25
6.5 Malminetsintä ja kullankaivuu	26
6.6 Muut asiat	26
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	27
7.1 Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille	27
7.2 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille	30
7.3 Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi.....	36
7.4 Laki Karkalin luonnonpuistosta.....	39
7.5 Laki Saaristomeren kansallispuistosta	40
7.6 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta.....	41
7.7 Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta	43
7.8 Laki Torronsuon kansallispuistosta	45
7.9 Laki Perämeren kansallispuistosta.....	45
7.10 Laki Kolin kansallispuistosta.....	47
7.11 Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta.....	48
7.12 Laki Päijänteen kansallispuistosta	49
7.13 Laki Nuuksion kansallispuistosta	49
7.14 Laki Valkmusan kansallispuistosta.....	50
7.15 Laki Ystävyiden puistosta.....	51

7.16 Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta.....	52
7.17 Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista	53
7.18 Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta	54
7.19 Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta.....	55
7.20 Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta.....	56
7.21 Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta	57
8 Lakia alemman asteinen sääntely	58
9 Voimaantulo	59
10 Suhde muihin esityksiin	59
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	59
LAKIEHDOTUKSET	65
Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta	65
Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta	66
LIITE	69
Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta.....	70
Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta.....	72
Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	73
Laki Urho Kekkonen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	74
Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	76
LIITE 1	77
LIITE 2	78
Laki Torrjonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	79
Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	80
Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	82
Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	84
Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	85
Laki Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	86
Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	87
Laki Ystävyysden puistosta annetun lain muuttamisesta.....	88
Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta....	89
Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta.....	90
Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	91
Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	92
Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	93
Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta.....	94
LIITE	96
RINNAKKAISTEKSTIT	96
Laki eäiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta	96
Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta	99

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta	106
Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta	110
Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	112
Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	114
Laki Tammisaaren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	118
Laki Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	121
Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	123
Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	126
Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	129
Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	132
Laki Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	134
Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	136
Laki Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta	139
Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta ..	141
Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta	144
Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	146
Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	149
Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	151
Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	154

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettujen kansallis- ja luonnonpuistojen ja muiden valtion suojelualueiden perustamissäädöksiä. Muutettavia perustamissäädöksiä on yhteensä 21 ja ne koskevat 28 kansallispuistoa, 19 luonnonpuistoa sekä 12 muuta luonnonsuojelualueita.

Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022 vp) sisältää ehdotuksen uudeksi luonnonsuojelulaiksi, josta käytetään tässä esityksessä jäljempänä nimitystä *uusi luonnonsuojelulaki*. Kyseinen hallituksen esitys sisältää ehdotukset vuoden 1996 luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla lailla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämisestä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Sen sijaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla lailla perustettujen 28 kansallispuiston, 19 luonnonpuiston tai muiden valtion luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä ei esitetty samassa yhteydessä päivitettävän. Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen kansallis- ja luonnonpuistojen ja muiden valtion suojelualueiden rauhoitussäännökset jätettiin sellaisenaan voimaan vuoden 1996 luonnonsuojelulain 76 §:n 2 momentin siirtymäsäännöksellä. Tällä hallituksen esityksellä ehdotettaisiin päivitettävän myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden perustamissäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saatettaisiin rauhoitussäännökset lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskeneesta hallituksen esityksestä (HE 169/2003 vp) annetussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 29/2004 vp) todettiin, että perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta on ongelmallista, että kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetustasolla. Tämän johdosta ympäristövaliokunnan esityksen mukaisesti eduskunnan vastauksessa (EV 185/2004 vp) lausuttiin, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimenpiteisiin kansallis- ja luonnonpuistoja koskevan lainsäädännön saattamiseksi perustuslain 80 §:n vaatimuksia vastaavaksi.

Eduskunnan vastauksen johdosta muutettiin luonnonsuojelulain asetuksenantovaltuussäännöstä luonnonsuojelulain muutoksella (58/2011), mutta yksittäiset perustamislait ja niiden nojalla annetut asetustasoiset rauhoitusmääräykset jäivät ennalleen. Ympäristövaliokunta korosti kyseistä lakimuutosta koskeneesta hallituksen esityksestä luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 99/2009 vp) antamassaan lausunnossa (YmVM 11/2010 vp), että ennen luonnonsuojelulakia sekä luonnonsuojelulain perustamisen jälkeen perustettujen alueiden rauhoitussäännökset poikkeuksineen tulee luonnonsuojelulain muutoksen voimaan tulon jälkeen saattaa lailla asetuksen tasolta lain tasolle mahdollisimman nopeasti.

Toimeksiannon toteutus on viipynyt luonnonsuojelulain kokonaisuudistuksen vuoksi.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Esitys on ollut lausuntokierroksella 4.7.2022 – 23.8.2022.

Esityksen valmistelun aikana ympäristöministeriö järjesti tiedotus- ja kuulemistilaisuudet Metsähallituksen, puolustusministeriön, pääesikunnan, Paliskuntain yhdistyksen sekä paliskuntien ja Saamelaiskäräjien kanssa toukokuussa 2022. Lisäksi Lemmenjoen, Oulangan, Perämeren, Saaristomeren ja Urho Kekkosen kansallispuistojen sekä Kevon ja Mallan luonnonpuistojen osalta käytiin ympäristöministeriön, Metsähallituksen sekä alueiden keskeisten käyttäjien kuulemistilaisuudet kesäkuussa 2022.

Kuulemistilaisuuksissa tuli esiin näkemyksiä laajemmista uudistustarpeista liittyen sekä yksittäisten suojelualueiden rajausten tarkistamiseen, mutta myös rauhoitussäännöksiin liittyen erityisesti hylkeenmetsästyksen sallimiseen Perämeren kansallispuistossa, suurpetojen metsästyksen sallimiseen poronhoitoalueella sekä hirvenajon sallimiseen Kevon luonnonpuistossa. Nämä laajempaa yhteiskunnallista keskustelua edellyttävät esitykset on katsottu aiheelliseksi eriyttää erilliseen lainvalmisteluun.

Lausuntokierroksen 4.7. – 23.8.2022 aikana saapuneesta palautteesta on koottu esitykseen erillinen yhteenveto. Lausuntokierroksen jälkeen ympäristöministeriö järjesti lisäksi saamelaiskäräjälain (974/1995) 9 §:n mukaiset neuvottelut Saamelaiskäräjien kanssa 31.8.2022, 21.9.2022 ja 18.10.2022 sekä poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukaiset neuvottelut 12.9.2022, 14.9.2022, 15.9.2022, 22.9.2022, 27.9.2022 ja 29.9.2022 esityksestä lausuneiden paliskuntien kanssa.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden rauhoitussäännökset

Luonnonpuistot

Suomessa on 19 luonnonpuistoa, jotka kaikki on perustettu vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla. Vanhimmat ovat vuonna 1938 lailla eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (83/1938) perustetut Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot. Vuonna 1956 lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) perustettiin 11 luonnonpuistoa eli Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädetkeitaan, Salamanperän, Ulvinsalon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistot. Vuonna 1964 perustettiin Karkalin luonnonpuisto erillisellä lailla (432/1964) ja siitä annettiin asetuksella Karkalin luonnonpuistosta (433/1964) erilliset rauhoitussäännökset. Vuonna 1981 perustettiin viisi uutta luonnonpuistoa lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981). Nämä ovat Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sukerijärven ja Värriön luonnonpuistot.

Kaikkia luonnonpuistoja koskevat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n rauhoitussäännökset, joiden mukaan yleisellä suojelualueella on, 4 ja 8 §:n säännöksistä johtuvin poikkeuksin, kielletty maan ottaminen viljelykseen ja metsänhakkuu, eläinten laiduntaminen, kivennäislöydösten ja vesivoiman käyttäminen, mullan, turpeen, hiekan ja saven ottaminen sekä kivien piirteleminen ja louhiminen, kaikenlaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen, niin myös pesien munien, mädin, kasvien, elävien ja kuolleiden kasviosien sekä kivennäisten ottaminen ja vahingoittaminen.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 3 §:n mukaan järjestyssäännössä voitiin antaa määräyksiä siitä, mitä suojelualueella kävijäin on noudattava sekä kieltää liikkuminen suojelualueella tai määrättyllä osalla siitä.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 4 §:n mukaan edellä esitetyistä rauhoitussäännöksistä saa asetuksella säätää sellaisia poikkeuksia, jotka ovat luonnonpuistossa tai sen lähistöllä asuvan väestön tai paimentolaislappalaisten edun kannalta taikka muuten tarpeellisia. Edelleen lain 8 §:n mukaan rauhoitusmääräys ei rajoita sellaista yksityisen oikeutta, joka ennen rauhoittamista on saavutettu.

Mainitun luonnonsuojelulain 4 §:n nojalla on asetuksella säädetty poikkeuksista luonnonpuiston rauhoitussäännöksiin. Edellä todetusti Karkalin luonnonpuistosta on oma asetuksensa, ja kaikkia muita luonnonpuistoja koskee asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981). Asetuksen 5 §:n mukaan luonnonpuistossa on vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n estämättä sallittu sellaisten rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito, jotka ovat välttämättömiä puiston valvontaa, yleisön ohjaamista, tutkimustoimintaa tai opetusta varten; tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvinosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; liiallisen lisääntymisen vuoksi taikka muutoin vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentäminen maa- ja metsätalousministeriön (valtioneuvoston ohjesäännön 262/2003 nojalla ympäristöministeriön) luvalla; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen luonnonmukaisen kehityksen palauttamiseksi; toimenpiteet alueella olevien teiden sekä sähkö ja puhelinlinjojen kunnossapitämiseksi; poronhoito, sen edellyttämien kämppien, poroittojen ja muiden rakenteiden tekeminen, poronhoitoon tarvittavan puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyvä leiriytyminen, tulenteko ja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla liikkuminen; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi metsäpalolta; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä uittoa, palovartiointia, pelastuspalvelua, valtakunnan rajojen vartiointia ja valvontaa sekä kartoitus- ja maanmittaustöitä varten; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä lennätin-, puhelin- tai radiotoimintaa taikka geologista tutkimusta tai malminetsintää varten edellyttäen, että siihen on saatu maa- ja metsätalousministeriön (nykyisin ympäristöministeriön) lupa; sekä muut toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä luonnonpuiston tarkoituksenmukaisen hoidon tai käytön kannalta ja jotka maa- ja metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on hyväksynyt. Asetuksen säännöksen 2 momentissa poronhoitoa koskevat poikkeukset on rajattu pois Mallan luonnonpuiston osalta.

Asetuksen 6 §:n mukaan marjojen ja sienien poimiminen Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Runkauksen, Sukerijärven, Maltion, Värriön, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa on sallittu vain paikallisille asukkaille. Säännöksen mukaan luonnonpuistoissa on metsähallituksen luvalla sallittu myös avuttomassa tilassa olevan eläimen auttaminen ja lopettaminen sekä alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuunotto. Kevon luonnonpuistossa on lisäksi sallittu paikallisille asukkaille riekon ansapyynti, kalastus sekä metsähallituksen luvalla luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen. Metsähallituksella on myös oikeus luovuttaa paikallisille asukkaille puuta kotitarvekäyttöön Kevon luonnonpuistosta. Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle, eikä kalastuksen harjoittamiselle Sompiojärven. Se ei myöskään estä paikallisia asukkaita harjoittamasta riekon ansapyyntiä.

Karkalin luonnonpuistosta annetun asetuksen mukaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain estämättä alueella on sallittu alueella ennestään olevien viljelysten ja niittyjen käyttäminen sekä siihen tarpeellinen aidas- ja latopuiden ottaminen; kivien, maan ja puiden ottaminen sekä muut työt, mikäli ne ovat välttämättömiä alueella mahdollisesti tarvittavaa tienpitoa taikka sinne ehkä rakennettavia vartijan asuntoa tai tieteellisiä laitoksia varten; tieteellisessä tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen, niin myös pesien, munien, mädin, kasvien,

elävien ja kuolleiden kasvosien sekä kivennäisten ottaminen, mikäli siihen on saatu asianomaisen viranomaisen kirjallinen lupa; luonnonpuiston tarkoituksen kannalta vahingolliseksi osoittautuneen kasvi- tai eläinlajin vähentäminen, edellytettynä että valtion luonnonsuojelunvalvoja pitää sitä tarpeellisenä; sekä sellainen puiden kaataminen, maan ja kivien ottaminen ja siirtäminen sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi kulolta tai jotka muutoin osoittautuvat tarpeellisiksi alueen tarkoituksen kannalta.

Kansallispuistot

Vanhimmat vielä Suomen valtion alueella olevat kansallispuistot ovat vuonna 1956 perustetut Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhähäkin, Rokuan, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistot, jotka perustettiin edellä mainitulla lailla eräiden uusien luonnonsuojelunalueiden perustamisesta valtionmaille.

Lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981) perustettiin 11 kansallispuistoa eli Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanevan-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikkajärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistot.

Vuoden 1981 jälkeen, mutta ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa on perustettu kymmenen kansallispuistoa kustakin kansallispuistosta annetulla lailla. Saaristomeren kansallispuisto on perustettu lailla 645/1982, Urho Kekkosen kansallispuisto lailla 228/1983, Tammisaaren saariston kansallispuisto lailla 485/1989, Torronsuon kansallispuisto lailla 169/1990, Perämeren kansallispuisto lailla 537/1991, Kolin kansallispuisto lailla 581/1991, Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto lailla 430/1993, Päijänteen kansallispuisto lailla 432/1993, Nuuksion kansallispuisto lailla 118/1994 ja Valkmusan kansallispuisto lailla 635/1996.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin mukaan asetuksella määrätään kussakin tapauksessa, missä suhteessa erityinen suojelualue eli kansallispuisto on oleva rauhoitettu.

Lailla 674/1981 ja sitä ennen perustettujen kansallispuistojen rauhoitussäännökset on annettu vuoden 1981 asetuksessa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981). Poikkeuksena tästä on Oulangan kansallispuisto, josta on annettu erillinen asetus Oulangan kansallispuistosta (582/1991) ja jota selostetaan jäljempänä.

Vuoden 1981 asetuksen 1 §:n mukaan kansallispuistossa on kielletty ojitus ja maa-ainesten ottaminen; rakennusten, teiden ja laitteiden rakentaminen; eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen sekä eläinten pesien, kasvien ja elävien ja kuolleiden kasvosien ottaminen ja vahingoittaminen; sekä muut toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Asetuksen 2 §:ssä on säädetty sallituksi sellaisten rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito, jotka ovat tarpeen puiston valvontaa, yleisön opastamista, retkeilyä, tutkimustoimintaa ja luonnonharrastusta varten; marjojen ja sienien poiminta sekä, sen mukaan kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään, tilapäinen leiriytyminen, kuivan puun käyttäminen tilapäiseen tulentekoon, kalastus ja hirven ajaminen metsästyksen yhteydessä; tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; liiallisen

lisääntymisen vuoksi tai muutoin vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentäminen maa- ja metsätalousministeriön (nykyisin ympäristöministeriön) luvalla; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen luonnonmukaisen kehityksen palauttamiseksi; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen perinteisten luonnonkäyttömuotojen muovaamien ympäristötyyppien säilyttämiseksi sekä näihin ympäristötyyppihin liittyvien rakennusten ja rakenteiden entistämiseksi ja kunnossapidämiseksi; toimenpiteet alueella olevien teiden sekä sähkö ja puhelinlinjojen kunnossapidämiseksi; uittoa varten tarpeellisten toimenpiteiden suorittaminen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti; poronhoito, sen edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden tekeminen, poronhoitoon tarvittavan puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyvä leiriytyminen, tulenteko ja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla liikkuminen; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi metsäpalolta; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen palovartiointia, pelastuspalvelua, valtakunnan rajojen vartiointia ja valvontaa sekä kartoitus- ja maanmittaustöitä varten; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä lennätin-, puhelin- tai radiotoimintaa taikka geologista tutkimusta tai malminetsintää varten edellyttäen, että maa- ja metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on ne hyväksynyt; sekä muut toimenpiteet jotka ovat tarpeellisia kansallispuiston tarkoituksenmukaisen hoidon tai käytön kannalta ja jotka maa- ja metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on hyväksynyt.

Asetuksen mukaan edellä selostettujen rajoitusten estämättä Itäisen Suomenlahden ja Linnansaaren kansallispuiston rauhoitus ei ole esteenä säännölliselle merenkululle eikä toimenpiteille, jotka ovat välttämättömiä merenkulkua palvelevien merkkien ja laitteiden rakentamiselle ja kunnossapidolle. Itäisen Suomenlahden kansallispuiston rauhoitus ei myöskään estä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen puolustusvoimien toiminnan kannalta. Lemmenjoen kansallispuiston rauhoitus ei ole esteenä alueella olevan Jäkäläpään lentopaikan käytölle ja kunnossapidolle.

Edelleen poikkeus rauhoitussäännöksistä on asetuksessa säädetty kalanistutuksille ja virkistyskalastuksen harjoittamiselle Koirajärvisä Salamajärven kansallispuistossa ja Soljastenlammissa Seitsemisen kansallispuistossa. Riisitunturin, Pyhätunturin, Pallas–Ounastunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoissa on sallittu suden ja karhun metsästys paikallisille asukkaille. Itäisen Suomenlahden, Riisitunturin, Pallas–Ounastunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoissa on myös muu metsästys sallittu paikallisille asukkaille. Metsähallituksella on oikeus luovuttaa paikallisille asukkaille puuta kotitarvekäyttöön Lemmenjoen kansallispuistosta. Lemmenjoen kansallispuistossa on sallittu muu kuin koneellinen kullanhuudonta sekä metsähallituksen luvalla kullanhuudontaa varten tarpeellisten valtauskämppien rakentaminen sekä puun ja turpeen vähäinen luovuttaminen rakennustarpeiksi kullanhuuhtojille.

Vuoden 1981 jälkeen, mutta ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen kymmenen kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu kunkin kansallispuiston perustamissäädöksen nojalla annetussa asetuksessa. Asetusten rauhoitussäännökset kunkin kansallispuiston osalta ovat hyvin yhdenmukaisia vuoden 1981 asetuksessa annettujen rauhoitussäännösten kanssa.

Kaikissa kansallispuistoissa on sallittua käpyjen, siementen kerääminen ja metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen metsähallituksen luvalla.

Aluekohtaisesti on asetuksissa säädetty seuraavista erityispiirteistä:

- kalastus on sallittua Urho Kekkosen kansallispuistossa, Oulangan kansallispuistossa muualla kuin Pesosjärven valuma-alueen vesissä ja Nuuksion kansallispuistossa metsähallituksen luvalla.

- metsästyks on sallittua Urho Kekkosen kansallispuistossa paikallisille asukkaille, Saaristomeren kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville Metsähallituksen luvalla, Tammisaaren saariston kansallispuistossa paikallisille asukkaille entisen Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla ja Oulangan kansallispuistossa paikallisille asukkaille karhun ja suden osalta koko puistossa, pienriistan osalta kansallispuistoon vuonna 1981 liitetyllä alueella ja Kitkanniemen alueella, joka on liitetty kansallispuistoon vuonna 1989, hirven osalta vuonna 1981 kansallispuistoon liitetyssä 2 050 hehtaarin laajuudessa, Sallan kunnassa linjan Eläjoki–Karvastekemäoja–lääninraja–rajavyöhyke pohjoispuolella olevassa osassa sekä Kuusamon yhteismetsän osakkaille Kitkanniemen alueella;
- hirven ajo on sallittua Metsähallituksen luvalla muissa kansallispuistoissa kuin Puurijärven ja Isonsuon, Kolin ja Nuuksion kansallispuistoissa. Päijänteen kansallispuistossa se on sallittu vain Virmailansaaren osassa Metsähallituksen luvalla;
- puolustusvoimille ja rajavartiostolle ovat sallittuja Tammisaaren saariston kansallispuistossa toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja niiden koulutukselle, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi, Saaristomeren kansallispuistosta Metsähallituksen luvalla sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle, puolustusvoimien aluevalvonnalle sekä rajavartiolaitokselle sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten, Perämeren kansallispuistossa toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi ja puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja koulutukselle, jota ne antavat meripuolustusta varten;
- Saaristomeren kansallispuistossa Metsähallitukselle on sallittua määrämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisistä syistä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua;
- Urho Kekkosen kansallispuistossa on sallittua perinteisin menetelmin tapahtuva kullanhuhdonta ja tilapäinen tulenteko järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla;
- Perämeren kansallispuistossa on sallittua liikkua vesillä;
- Kolin kansallispuistossa on sallittua tutkia metsää hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin määrättyllä tavalla sekä tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, leiriytyä tilapäisesti sekä tehdä avotulen järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla.

Olemassa olevat tai suunnitellut toiminnot on turvattu kansallispuistoissa seuraavasti: Urho Kekkosen kansallispuiston rauhoitussäännökset eivät estä laskettelun alueen kunnostamista lisäkipäälle eivätkä laskettelun käyttöä varten tarpeellisten rakennusten, rakennelmien ja laitteiden rakentamista tai kunnossapitämistä, Kolin kansallispuiston alueella sijaitsevat matkailupalvelujen ja rinnetoimintojen alueet ja toiminnot turvataan Kolin kansallispuistoa toteutettaessa, kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrättyksi ajaksi ja sopimusten voimassaoloaika voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa, Perämeren kansallispuiston kautta Rönttään johtava väylä saadaan oikaista ja syventää ja Valkmusan kansallispuistossa saa pitää kunnossa alueella olevaa voimansiirtolinjaa.

Oulangan kansallispuistossa moottoriajoneuvolla liikkuminen porotalouden harjoittamista varten on rajoitettu aikaan, jolloin maa on lumen peitossa.

Kolmen kansallispuiston eli Oulangan, Urho Kekkosen ja Tammisaaren kansallispuistoja koskevissa asetuksissa on säädetty alueen hoidon ja käytön edistämiseksi asetettavasta neuvottelukunnasta.

Urho Kekkosen kansallispuistoon on nimettävä Metsähallituksen avuksi hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä 12-jäseninen kansallispuiston neuvottelukunta, jonka kutsuu ympäristöministeriö (säännöksessä maa- ja metsätalousministeriö) kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat ympäristöministeriön (säännöksessä maa- ja metsätalousministeriön), metsähallituksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (säännöksessä lääninhallituksen), asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelujärjestöjen sekä paikallisten matkailuelinkeinoharjoittajien ja retkeilyjärjestöjen edustajat.

Oulangan kansallispuiston hoidon ja käytön edistämiseksi voidaan metsähallituksen avuksi asettaa Oulangan kansallispuiston 10-jäseninen neuvottelukunta, jonka kutsuu ympäristöministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat metsähallituksen, asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (säännöksessä lääninhallitusten), Oulun yliopiston, luonnonsuojelujärjestöjen ja paikallisen luontaistaloutta harjoittavan väestön edustus sekä Kuusamon ja Sallan kunnan, Alakitkan paliskunnan ja Kuusamon yhteismetsän edustajat.

Tammisaaren saariston kansallispuistoon voidaan metsähallituksen avuksi asettaa 8-jäseninen neuvottelukunta, jonka kutsuu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (säännöksessä lääninhallitus), neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (säännöksessä lääninhallituksen), metsähallituksen, puolustusvoimien, Helsingin yliopiston, luonnonsuojelujärjestöjen ja paikallisen ammattikalastusta harjoittavan väestön sekä Tammisaaren kaupungin edustajat.

Muut lailla perustetut luonnonsuojelualueet

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain voimassa ollessa lailla on perustettu muita valtion luonnonsuojelualueita kuin kansallis- ja luonnonpuistoja. Niitä ovat lait Ystävyyspuistosta (488/1990), Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta (133/1991), Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista (135/1991), Punkaharjun luonnonsuojelualueesta (137/1991), Martinselkosen luonnonsuojelualueesta (598/1992), Levanevan luonnonsuojelualueesta (946/1993) ja Talaskankaan luonnonsuojelualueesta (258/1994). Kaikkien näiden suojelualueiden rauhoitussäännökset on annettu asetuksella.

Lisäksi lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (676/1981) ja lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (851/1988) on perustettu yhteensä 130 soidensuojelualuetta, joita tämä hallituksen esitys ei koske.

Muita lailla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevat rauhoitussäännökset ovat hyvin yhdenmukaisia. Aluekohtaisesti on kuitenkin säädetty seuraavista erityispiirteistä:

Ystävyyden puistossa paikalliset asukkaat saavat metsästä Elimyssalon, Lentuan, Ison-Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella pois lukien Elimysjärven alue ja Lentuan luonnonsuojelualueen saaret sekä lukuun ottamatta sutta, ahmaa ja karhua Elimyssalon luonnonsuojelualueella.

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella on sallittu poronhoidon harjoittaminen sekä metsästys ja kalastus järjestyssäännössä tarkemmin määrätyllä tavalla. Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella on kuitenkin voimassa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 14.1.2022 määräämä metsästyskielto, jonka mukaan ampuma-aseella harjoitettava metsästys on kielletty viiden vuoden määräajaksi 14.1.2022 – 13.1.2027. Kyseessä olevat alueet ovat suosittuja virkistys- ja matkailukohteita, joten metsästyksen rajoittaminen on tarpeen alueella liikkuvien ihmisten turvallisuuden vuoksi. (PSAVI/5070/2021).

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustarinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueilla saa perustamistarkoituksen mukaisesti metsästä ja kalastaa järjestyssäännössä tarkemmin määrätyllä tavalla ja harjoittaa poronhoitoa.

Punkaharjun luonnonsuojelualueella ei saa nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, mutta sallittua on pitää kunnossa rautateitä ja yleisiä teitä sekä entistää ja pitää kunnossa rakennuksia ja rakennelmia sekä tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia. Järjestyssäännössä määrätyissä paikoissa saa tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa sekä tehdä avotulen. Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla suojellun tai rakennushallituksen pitämään varjeltavien rakennusten luetteloon kuuluvan rakennuksen saa entistää tai sitä muuttaa ainoastaan museoviraston hyväksymällä tavalla.

Martinselkosen luonnonsuojelualueella saa perustamistarkoitusta vaarantamatta harjoittaa poronhoitoa ja kalastaa. Metsähallituksen luvalla paikallinen asukas saa metsästä hirveä ja pienriistaa. Erityisestä syystä ja riistakantojen niin salliessa voidaan hirven ja pienriistan metsästys sallia myös muulle henkilölle kuin paikalliselle asukkaalle.

Levanevan luonnonsuojelualueella saa perustamistarkoitusta vaarantamatta säännöstellä Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta Länsi-Suomen vesioikeuden tekemän päätöksen lupaehdoissa määritellyllä tavalla. Metsähallituksen luvalla saa kalastaa ja metsästä hirveä.

Talaskankaan luonnonsuojelualueella saa Metsähallituksen luvalla metsästä hirveä ja pienriistaa sekä kalastaa.

2.2 Mallan luonnonpuiston nykytila

Mallan luonnonpuisto rauhoitettiin ensimmäisen kerran Oulun kuvernöörin päätöksellä vuonna 1916, jolloin alueella kiellettiin kaikki ihmistoiminta. Mallan luonnonpuisto perustettiin vuoden 1923 luonnonsuojelulain mukaiseksi yleiseksi suojelualueeksi vuonna 1938 (laki 83/1938). Luonnonpuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksessa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981). Asetuksessa poronhoito on muista luonnonpuistoista poiketen Mallan luonnonpuistossa kielletty.

Mallan alue on luonnoltaan Suomessa ainutlaatuinen. Yhdessä Saanan alueen kanssa Malla on erityisen merkittävä ravinteisten tunturien, kalkkivaikutteisten ja lähteisten luontotyyppien sekä kyseisille luontotyypeille tunnusomaisen lajiston suojelun kannalta. Alueen nuori ja kalkkipitoinen kallioperä poikkeaa Lapin muusta luonnosta ja ilmenee erityisen runsaslajisena kasvillisuutena sekä esimerkiksi Suomen monimuotoisimpina ja edustavimpina tunturien

suurruohoniittyjen, lapinvuokkokankaiden sekä tuntureiden kalkkikallioiden ja kivikoiden esiintyminä. Mallalla esiintyy myös esimerkiksi reheviä ja lehtomaisia tunturikoivikoita ja niittymäisiä lumenviipyymiä. Kalkkikalliot ja -kivikot, lapinvuokkokankaat, lähteiköt, lähdepurot ja ohutturpeiset lettosuot ovat Mallan uhanalaisen lajiston keskittymiä.

Mallan luonnonpuisto sisältyy kokonaisuudessaan Euroopan Unionin Natura 2000 -verkostoon (FI1300102 SAC). Mallan Natura-alueen tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin. Yhteensä noin 2689 hehtaaria Mallan 3089 hehtaarin alueesta on luontodirektiivin liitteen 1 luontotyyppiä. Suojeluperusteena olevia luontotyyppiä on 18, joista pinta-alallisesti merkittävimpiä maaluontotyyppiä ovat tunturikoivikot, alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat, boreaaliset lehdot, alpiiniset ja boreaaliset silikaattialustan niityt sekä letot. Pienialaisempia luontotyyppiä ovat muun muassa kostea suurruohokasvillisuus, Fennoskandian lähteet ja lähdesuot, huurresammallähteet sekä kasvipeitteiset kalkki- ja silikaattikalliot. Alueen suojeluperusteena on kahdeksan lajia: naali (*Alopecurus lagopus*), ahma (*Gulo gulo*), tundrasara (*Carex holostoma*), lapinleinikki (*Ranunculus lapponicus*), pahtahiettaorvokki (*Viola rupestris* ssp. *relicta*), pohjankellosammal (*Encalypta mutica*), lapinpahtasammal (*Orthothecium lapponicum*) ja lisäksi yksi uhanalainen laji. Alueella esiintyy lisäksi 63 kansallisen punaisen listan lajia.

Poronhoidosta ja sen vaikutuksista Mallan luonnonpuistossa on keskusteltu pitkään. Mallan luonnonpuisto on Käsivarren saamelaispaliskunnalle tärkeä kesälaidunalue ja puiston voimassa olevan asetuksen poronhoitokiellosta huolimatta porot hyödyntävät aitaamatonta puistoa kesälaidunalueena. Luonnonpuistossa laiduntavien porojen määrä on Metsähallituksen tietojen mukaan kasvanut 1990-luvulta alkaen sekä erityisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Laidunnuspaineen kasvun taustalla on useita tekijöitä, muun muassa porojen luonnollisen kulkemisen estävät Suomen ja Norjan valtioiden väliset poroaidat, muun maankäytön muutosten aiheuttama laidunalueiden supistuminen ja pirstoutuminen sekä paliskuntien välisten poroaitojen muutokset.

Metsähallitus on kartoittanut Mallan luonnonpuiston luontotyyppiä vuosina 2021 ja 2022. Kartoituksissa havaittiin vuoteen 2010 verrattuna luonnonpuiston luontotyyppien edustavuuksien alenemiseen johtavia sekä luontotyyppien pinta-aloihin vaikuttavia muutoksia. Tunturikoivikkolehtojen ja lehtomaisten tunturikoivikkojen edustavuus on kartoitusten perusteella korkean laidunnuspaineen vuoksi pääosin laskenut vuoden 2010 erinomaisesta tasosta merkittävään. Lehtojen suurruohokasvillisuus on pääosin korvautunut heinillä. Osa lehtokuvioista arvioitiin edustavuudeltaan merkityksettömiksi ja on epävarmaa, onko luontotyyppien ominaispiirteiden palautuminen näille kuvioille enää mahdollista. Kuivempien tunturikoivikoiden tila on heikentynyt vuosien 2005 ja 2012 mittarituhojen ja niitä seuranneen korkean kesälaidunnuspaineen aiheuttaman heikon uusiutumisen vuoksi. Luonnonpuiston länsiosien kuolleiden koivikoiden pinta-ala on lähes 30 % Mallan luonnonpuiston tunturikoivikoista. Tämä on arvioitu uusiutumiskyvyttömäksi mittarituhalueeksi, joka on muuttumassa sekundääripaljakaksi. Myös tunturipajukoiden puronvarsiruohostoissa laidunnuksen myötä pajujen peittävyys on laskenut ja aikaisemmin ruohokasvivaltainen kasvillisuus on heinittynyt.

Porolaidunnuksen vaikutusten lieventämiseksi Mallan luonnonpuistossa on etsitty käytännön ratkaisuja. Vuonna 2017 Mallan luonnonpuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä perustettiin työryhmä, jonka työn pohjalta kokeiltiin räkkäsuojaa porojen houkuttelemiseksi pois Mallalta sekä seurattiin lyhyesti kasvillisuuden kehittymistä pienten aitausten sisällä. Toimenpiteiden tarkoituksena oli saada kokemuksia erilaisten ratkaisujen toimivuudesta jatkotoimien pohjaksi. Kolmivuotisen (2018 – 2021) seurannan aikana kasvivaikutuksissa arnikin ja jääleinikin kukinnat runsastuivat, mutta muuten merkittäviä

muutoksia ei lyhyen jakson aikana havaittu. Seurantajakson aikana räkkäsuojan käytön todettiin olevan satunnaista. Käytännön ratkaisuihin porolaidunnuksen hillitsemiseksi Mallan luonnonpuistossa on keskusteltu myös tämän esityksen valmistelun yhteydessä.

2.3 Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännökset

Uuden luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä. Kiellettyä on luontoa muuttava toiminta, kuten rakennusten, rakennelmien tai teiden rakentaminen, maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maatai kallioperän vahingoittaminen, ojittaminen, sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ottaminen taikka vahingoittaminen, luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen taikka niiden pesien hävittäminen, ja selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen. Luetteloon sisältyisi myös yleisluontoinen kielto ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan, eliölajien säilymiseen taikka alueen perustamistarkoitukseen. Rauhoitussäännökset eliölajien osalta ovat siten laajemmat kuin suojelualueiden ulkopuolella, jossa kasvien ja eläinten rauhoitussäännöksiä on noudatettava vain rauhoitettujen lajien osalta.

Liikkumista kansallispuistossa ei rajoiteta luonnonsuojelulaissa. Luonnonpuistojen osalta siitä säädetään uuden luonnonsuojelulain 56 §:ssä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:ssä säädetään, milloin lain 49 §:ssä säädetyistä kielloista voidaan poiketa ilman luonnonsuojelualueen hallinnasta vastaavan viranomaisen eli Metsähallituksen lupapäätöstä. Sallittuja olisivat toimenpiteet, joita luonnonsuojelualueen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää ja jotka eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Sallittua on rakentaa, entistää ja kunnostaa rakennuksia, rakennelmia ja polkuja, jotka ovat tarpeen alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista ja kävijäturvallisuutta, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten sekä rakentaa sellainen tie joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta. Suojelualueilla, joissa hirven metsästys olisi alueen perustamissääädöksessä sallittu, voitaisiin Metsähallituksen kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla sallia ampumatornien tai -lavojen rakentaminen, sillä niiden käytöllä voidaan lisätä suojelualueen kävijäturvallisuutta. Sallittua olisi myös hoitaa ja kunnostaa luonnon- ja kulttuuriympäristöjä, perinneluontotyyppejä ja rakennusperintöä sekä ennallistamalla palauttaa heikentyneiden elinympäristöjen luontainen kehitys. Marjojen ja hyötysienien poimiminen on sallittua, samoin kalastaminen kalastuslain (379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti eli onkiminen ja pilkkiminen sekä viehekalastus kalastuksenhoitomaksun suorittaneille.

Poronhoidon harjoittaminen on aina sallittua poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Poronhoidossa voidaan liikkua moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti ilman maanomistajan lupaa lumipeitteen aikana ja poronhoidon kannalta välttämättömissä tehtävissä lumettomassa maastossa. Poronhoitoon liittyen pykälän 5 momentti oikeuttaa Metsähallituksen rajoittamaan porojen laiduntamista luonnonpuistossa, mikäli se olisi tarpeen luonnontutkimukseen liittyvästä tai muusta erityisestä syystä. Tällainen erityinen syy luonnollisesti olisi alueen luonnonarvojen vaarantuminen laidunpaineen vuoksi. Kustannusvastuu rajoittamisesta aiheutuvista aitaamis- ja muista, kuten miestyövoiman, kuluista on valtiolla. Laiduntamisen rajoitusalueet olisivat kuitenkin verraten pienialaisia.

Sallittua on olemassa olevien teiden, yhdyskuntateknisten rakenteiden, kuten sähkö-, kaapeli- ja puhelinlinjojen, tietoliikenne-, energia-, vesi- tai jätevesihuoltorakenteiden ja laitteiden

käyttö ja kunnostus, samoin vesistöalueilla merenkulun turvalaitteiden ja vesistön kulkuväylien käyttö ja kunnostus, esimerkiksi uppotukkien ja ruovikon poisto. Sallittua on kartoitus ja maanmittaustyöt, mutta ei malminetsintä.

Vieraskasvilajeja, kuten jättiputki, jättipalsami, kurturuusu ja komealupiini, saa torjua. Eläimistä sama koskee vieraslajeista minkin ja supikoiran pyydystämistä ja tappamista maanomistajan luvalla. Lisäksi on sallittua haavoittuneen riistaeläimen lopettaminen sekä kuolleen riistaeläimen haltuunotto alueen ulkopuolella tapahtuvaan metsästyksen liittyvässä tilanteessa. Hirven ja valkohäntäkauriin ajo olisi sallittua, mikäli alueen haltijan kanssa on sopimus metsästyksestä.

Edelleen kansallispuistossa ja luonnonpuistossa on sallittua tarvittaessa ryhtyä pelastustoiminnan, rajavalvonnan, ihmisiin tai eläimiin tarttuvien tautien torjunnan, eläinsuojelun tai kasvintuhoojien torjunnan edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin sekä kaataa naapurikiinteistölle ilmeistä vaaraa aiheuttavan puun. Toimenpiteet on kuitenkin toteuttava aiheuttaen mahdollisimman vähäistä haittaa luonnonarvoille.

Uusi luonnonsuojelulaki antaa Metsähallitukselle toimivallan antaa poikkeuksia lain 49 §:ssä säädettyistä kielloista. Poikkeuslupa eliölajeja koskevista kielloista voidaan myöntää tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta tai opetusta varten. Eliölajien yksilöiden lukumäärän vähentäminen voidaan sallia, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai muutoin vahingolliseksi luonnonsuojelualueen suojeluarvojen turvaamisen kannalta. Metsästyslain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen riistaeläinlajien yksilöiden poistaminen alueelta voidaan sallia myös luonnonsuojelualueen ulkopuolisista tarpeista johtuen eli kun yksilöt aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellisesta vahinkoa. Käytännössä tätä sovelletaan hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumiseen, harmaahylkeiden kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen, suurpetojen karja- tai porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseen sekä vaaraa aiheuttavien karhu- ja susiyksilöiden poistamiseen. Metsähallituksen poikkeuslupan lisäksi on oltava metsästyslain, mahdollisesti poliisilain mukainen lupa.

Metsähallitus voi sallia myös esimerkiksi kaupallisen kalastuksen suojelualueella, samoin poronhoitoon liittyvien, poronhoitolain tarkoittamien erotus- ja esteaitojen sekä porotallien, kämppien ja muiden huoltorakennusten rakentamisen ja ilma-aluksella laskeutumisen esimerkiksi tutkimukseen tai poronhoitoon liittyen.

Metsähallitus voi sallia myös muiden kuin alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeellisten sekä kulttuurihistoriallisten rakennusten ja rakennelmien entistämien ja kunnostamisen.

Metsähallitus ei saa myöntää lupaa malminetsintään kansallis- ja luonnonpuistoissa, ainoastaan geologiseen tutkimukseen edellyttäen, että sillä ei aiheuteta alueen lajeille, luontotyypeille, vesitaloudelle tai maisemalle vähäistä suurempaa haittaa. Valtion muulla luonnonsuojelualueella Metsähallitus saa 52 §:n 5 momentin nojalla antaa luvan malminetsintään. Lupa voidaan kuitenkin myöntää vain, mikäli toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta eikä aiheuta suojelun perusteena oleville lajeille tai luontotyypeille, vesitaloudelle, maisemalle taikka saamelaisten oikeuksille alkuperäiskansana vähäistä suurempaa haittaa.

Uuden luonnonsuojelulain 56 §:ssä säädetään liikkumisen rajoittamisesta. Luonnonpuistoissa liikkuminen on kiellettyä muualla kuin erikseen osoitetuilla teillä, poluilla ja alueilla, ellei Metsähallitus anna siihen lupaa. Kielto ei koske poronhoidon harjoittamisen kannalta tarpeellista liikkumista säännöksen 3 momentin mukaan. Sama koskee paikallisille asukkaille

eräissä luonnonpuistoissa annettuja, luonnon käyttöön liittyviä oikeuksia, kuten marjastusta ja sienestystä sekä joissain metsästystä. Niitä saa luonnollisesti harjoittaa myös polkujen ja teiden ulkopuolella, kun ne on erikseen sallittu.

Säännös mahdollistaa jokamiehenoikeuksiin kuuluvan liikkumisen rajoittamisen muualla kuin luonnonpuistoissa vain poikkeuksellisesti. Rajoitus voidaan antaa joko perustamissääädöksessä tai järjestyssäännössä. Liikkumisen rajoittamisen on oltava välttämätöntä tietyn eläinlajin pesimärauhan tai oleskelun turvaamiseksi tai kasvilajin tai luontotyypin säilymiseksi. Kielto- ja rajoitusalueet olisivat myös suhteellisen pienialaisia. Vapammin voidaan rajoittaa leiriytymistä sekä veneen, laivan tai muun kulkuneuvon pitämistä.

2.4 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioiminen rauhoitussäännöksissä

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:ssä säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta. Säännös koskee velvollisuutta turvata saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, millä toteutetaan perustuslain 17 §:n 3 momentin säännöstä saamelaisten oikeudesta alkuperäiskansana omaan kieleen ja kulttuuriin.

Perustuslain säännöksen turvaamaan saamelaisten kulttuurimuotoon lasketaan kuuluvaksi saamelaisten perinteiset elinkeinot, poronhoito, kalastus, metsästys, keräily sekä saamen käsityöt (duodji). Perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle on pyritty siihen, että erityisesti perinteisen saamelaisporonhoidon harjoittamisen edellytykset tulisivat turvatuksi.

Poronhoidon kanssa kilpaileva maankäyttömuoto näillä alueilla on matkailu. Tähän liittyen varsinkin tietyt maastossa liikkumisen muodot, kuten moottorikelkkailu ja koiravaljakoilla ajaminen, ovat suurin haaste.

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n mukaan oikeuksien turvaamisessa on samalla otettava huomioon alueiden suojelun erityiset tavoitteet ja kansallispuistoissa myös alueella kävijät. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kalastusta ja metsästystä voi erityisistä syistä olla tarpeen rajoittaa myös Ylä-Lappiin perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Näistä säädetään kunkin yksittäisen kansallis- tai luonnonpuiston perustamislain käsittelyn, mutta myös rauhoitussäännösten tarkistamisen yhteydessä. Tietyillä alueilla on säädetty luonnonsuojelulakia pidemmälle menevistä kalastusta koskevista rajoituksista ja toisaalta tietyillä alueilla annettu luonnonsuojelulakia väljempiä kalastussäännöksiä.

2.5 Kiinteistötekniset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden osalta

Ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulakia laeissa ja myös asetuksissa on säädetty usein eri tavoin koskien luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostusta, rajojen merkintää sekä haltuunotto-oikeuksia. Koska vuoden 1996 luonnonsuojelulaissa ei säädetty siirtymäsäännöksestä koskien kiinteistötekniisten ja alueiden hallintaan liittyvien säännösten soveltamisesta aiemmin perustettuihin suojelualueisiin, selvyiden vuoksi on tarpeen saattaa viittaussäännöksellä kaikki ennen 1.1.1997 perustetut suojelualueet niiden soveltamisalaan.

2.6 Uuden luonnonsuojelulain kiinteistötekniset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset

Uuden luonnonsuojelulain 57 § koskee luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joka on aina laadittava kansallispuistolle, mutta tarvittaessa myös luonnonpuistolle ja valtion

muulle luonnonsuojelualueelle. Säännöksessä määrätään prosessista ja suunnitelman hyväksymisestä.

Uuden luonnonsuojelulain 58 §:ssä säädetään järjestyssäännöstä. Mikäli liikkumisrajoitukset ovat tarpeen, ne voidaan asettaa edellä todetusti järjestyssäännössä. Muutoin järjestyssääntö on informatiivinen ja kokoaa aluetta koskevat, lainsäädäntöön perustuvat rajoitukset.

Uuden luonnonsuojelulain 59 §:ssä säädetään luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä. Suojelualan kiinteistömuodostamisessa luonnollisesti noudatetaan kiinteistömuodostamislain (554/1995) säännöksiä. Metsähallitus on lain mukaan velvollinen merkitsemään kansallis- ja luonnonpuiston rajat sekä rajoitusalueet. Luonnonsuojelualan merkintää koskevat säännökset korvaavat vanhojen valtion luonnonsuojelualan osalta niiden perustamissääädöksissä mahdollisesti olevat merkintää koskevat erityissäännökset.

Uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä säädetään alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen. Valtion omistukseen siirtynyt alue luetaan suoraan kuuluvaksi kyseiseen luonnonsuojelualueeseen, jos alueen käyttämisestä luonnonsuojelualan laajenuksena on tehty päätös jo hankinnan tai saannon yhteydessä, esimerkiksi kun asiasta on maininta kauppakirjassa, vaihtosopimuksessa tai perinnön vastaanottamista koskevassa asiakirjassa. Valtion luonnonsuojelualueeseen voidaan myös Metsähallituksen hakemuksesta kiinteistötoimituksessa liittää sellainen kiinteistö, joka on Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettua julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaa omaisuutta. Tämä on rajoitettu tilanteisiin, joissa olemassa olevan muun valtion luonnonsuojelualan rauhoitussäännökset eivät olennaisella tavalla muuttaisi liitettävän alueen metsästyskäytäntöjä rajoittavampaan tai sallivampaan suuntaan.

Uuden luonnonsuojelulain 135 §:ssä säädetään erätarkastajien oikeudesta erävalvontalain (1157/2005) mukaisella toiminta-alueella ottaa haltuun luonnonsuojelualueella kiellettyyn toimintaan käytettävät välineet sekä oikeudettomasti haltuun saadut eläimet ja kasvit. Metsästyslain 81 §:ssä säädettyä pyyntivälineen talteenotto-oikeutta sekä kalastuslain 108 ja 109 §:ssä säädettyä tarkastusoikeutta ja pyydyksen talteenotto-oikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan myös luonnonsuojelualueella.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualan rauhoitussäännökset uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Esityksen myötä rauhoitussäännösten yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista kysymyksistä säädettäisiin Suomen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla. Alueelliset erityissäännökset, jotka koskevat erityisesti saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä Puolustusvoimien toimintaa, pääasiassa sisällytettäisiin lainsäädäntöön päivitettyinä. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset rauhoitussäännöksiin tehtävin kirjauksin. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualan rajoituksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisin tarkoitus on saattaa vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset asetuksista lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla sekä vastaamaan uuden luonnonsuojelulain säännöksiä, aluekohtaiset erityispiirteet huomioiden. Sisällöllisesti rauhoitussäännökset säilyisivät pitkälti ennallaan. Mikäli ne ovat kuitenkin menettäneet merkitystään tai olosuhteet ovat aluekohtaisesti muuttuneet, rauhoitussäännöksiä on ollut tarpeen päivittää.

Ehdotuksella yhtenäistettäisiin luonnonsuojelualueiden perustamissäästösten saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioimista koskevaa sääntelyä uuden luonnonsuojelulain kanssa. Lähtökohtana on, että jo voimassa olevia oikeuksia saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen ei muutettaisi. Mallan luonnonpuistossa poronhoito kuitenkin jatkossa sallittaisiin, koska poronhoito liittyy kiinteästi saamelaisten perinteisen elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Metsähallitus voisi tarvittaessa rajoittaa porojen laiduntamista luonnonpuistossa lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi.

Perustamissäästösten säännökset säilyisivät pitkälti ennallaan poronhoidon edellytysten osalta. Esityksessä ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohtaan voitaisiin Metsähallituksen luvalla poistaa sellaisia suurpetoyksilöitä, jotka uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellista vahinkoa. Paliskunnan jäsenet voisivat osallistua edellä mainittujen suurpetoyksilöiden poistoon riippumatta kotikunnastaan. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa poronhoitoa koskevaa sääntelyä eri alueiden ja paliskuntien välillä, ellei poikkeuksiin ole aluekohtaisia perusteita.

Luonnonsuojelualueita koskevat säädökset sisältävät säännöksiä paikallisten asukkaiden oikeuksista suojelualueilla liikkumiseen, metsästyksen, kalastukseen, marjastukseen ja sienestykseen sekä säännöksiä muihin paikallisiin perinteisiin elinkeinoihin liittyen. Ehdotuksen tarkoituksena on lähtökohtaisesti säilyttää nämä säännökset, elleivät paikalliset olosuhteet ole muuttuneet. Luonnonpuistoissa marjojen ja sienien poimiminen sallittaisiin vain paikallisille asukkaille voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja paikallisten oikeudet sekä hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Ehdotuksella myös tarkennettaisiin paikallisen asukkaan määritelmää, joka on monien alueiden osalta ollut epäselvä.

Metsästystä koskevat poikkeussäännökset säilyisivät pääasiassa ennallaan, mutta Oulangan kansallispuistossa hirvenmetsästyksen alue laajenisi hieman. Metsästyksen kannalta keskeinen paikallisen asukkaan määritelmä tarkentuisi kaikissa rauhoitussäännöksissä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan kansallispuistossa ja luonnonpuistossa saa kalastaa kalastuslain (379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti. Uuden luonnonsuojelulain 140 §:n 2 momentin mukaan yleiskalastusoikeudet tulevat sovellettaviksi myös vuoden 1923 luonnonsuojelulain mukaisilla luonnonsuojelualueilla eli nykytilasta poiketen kaikissa tähän esitykseen sisältyvissä kansallis- ja luonnonpuistoissa. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukainen luonnonpuistoja koskeva liikkumisrajoitus kuitenkin tosiasiallisesti rajoittaisi kalastusta luonnonpuistoissa. Uuden luonnonsuojelulain säännöskohtaisten perustelujen mukaan 50 §:ssä säädetty toimenpiteet, kuten jokamiehenoikeuksiin kuuluva yleiskalastus, olisivat sallittuja, mikäli aluetta koskevat liikkumisrajoitukset eivät niitä estäisi.

Kansallis- ja luonnonpuistoja sekä luonnonsuojelualueita koskeviin lakeihin tehtäisiin viittaukset uuden luonnonsuojelulain saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä, liikkumisen rajoittamista, hoito- ja käyttösuunnitelmaa, järjestyssääntöä, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeutta koskeviin säännöksiin, joilla korvattaisiin laeissa olevat toisistaan vähäisissä määrin poikkeavat säännökset.

Luonnon- ja kansallispuistoissa voimassa olevien säännösten mukaan sallittu metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla on Luonnonvarakeskukselta saadun tiedon mukaan jäänyt merkityksettömäksi, joten sitä ei sisällytetä alueita koskeviin poikkeuksiin rauhoitussäännöksistä.

Isojaon toteuttamista koskevat säännökset pääasiassa kumottaisiin, sillä isojako on maanmittauslaitokselta saadun tiedon mukaan saatettu loppuun koko maassa. Osallistamiskierroksella Saamelaiskäräjien edustajat ovat esittäneet, että tämä ei olisi täysin kiistatonta. Saamelaisalueella jätettäisiinkin varmuuden vuoksi voimaan säännökset, joiden mukaan suojelualueeseen ei lueta isojaossa erotettavaksi määrättäviä tiluksia.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksessä ehdotetaan päivitettäväksi eräitä viranomaisten välisiä toimivaltakysymyksiä. Perustamissääädöksissä poikkeuksen myöntäjänä on useissa tapauksissa ympäristöministeriö. Metsähallituksella on toimivalta kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen uuden luonnonsuojelulain 51 §:n mukaan. Rauhoitussäännösten yhtenäisyys ja ajantasaisuus selkeyttäisi viranomaisten välistä toimivallanjakoa ja vähentäisi ympäristöministeriöltä yksittäistapauksellista päätöksentekoa.

Ehdotuksesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä viranomaisvaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tarkoituksena on yhtenäistää rauhoitussäännöksiä uuden luonnonsuojelulain kanssa, jonka yhteydessä taloudellisia vaikutuksia on arvioitu. Rauhoitussäännöksiä ehdotetaan päivitettävän joidenkin alueellisten erityiskysymysten osalta, muutoin säännökset pysyvät ennallaan. Metsästyksen ja kalastusoikeuden sekä puun kotitarveoton kannalta keskeisen paikallisen käsitteen tarkentaminen saattaa vähäisessä määrin laajentaa kulloistakin oikeutettujen piiriä, jolla voi olla myönteistä paikallista vaikutusta kotitalouksiin.

Ympäristövaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutuksia on arvioitu uuden luonnonsuojelulain yhteydessä, eikä ehdotuksella tulla muuttamaan merkittävästi rauhoitussäännösten sisältöä.

Mallan luonnonpuistossa poronhoito tulisi ehdotuksen mukaisesti sallituksi. Malla on nykyisen asetuksen poronhoitokiellosta huolimatta ollut porojen perinteinen kesälaidunalue, eikä poronhoidon sallimisella säädösten olisi käytännössä merkittäviä muutoksia alueen nykyiseen luonnonkäyttöön. Porojen laidunnuspaine Mallan alueella on kuitenkin

Metsähallituksen luontotyyppiseurantojen perusteella heikentänyt joidenkin luontotyyppien tilaa viimeisen kymmenen vuoden aikana ja lisännyt siten tarvetta säännellä alueeseen kohdistuvaa laidunnuspainetta. Toisaalta kohtuullinen porolaidunnus muun muassa hillitsee erityisesti ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvää pajukoitumista sekä varpujen runsastumista ja osaltaan edistää lajiston monimuotoisuutta ja luontotyyppien suojelua. Poronhoidon täyskieltoa Mallan alueella ei siten ole katsottu alueen lajien ja luontotyyppien turvaamisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Mallan luonnonpuistoon esitetyt säännökset sallisivat poronhoidon ja samanaikaisesti mahdollistaisivat laidunnuspaineen säätelämisen alueella lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi. Esitetyn sääntelyn tavoitteena on tasapainoisen ratkaisun mahdollistaminen huomioiden saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen turvaaminen, Mallan luonnonpuiston ekologinen kantokyky sekä kohtuullisen poronlaidunnuksen myönteiset ja toisaalta korkean laidunnuspaineen haitalliset vaikutukset.

Muutoin luonnonpuistojen oikeustila säilyisi pitkälti ennallaan. Niiden osalta uuden luonnonsuojelulain säännöksiin viitattaisiin vain niiltä osin kuin rauhoitussäännökset vastaisivat luonnonpuistojen nykyisiä rauhoitussäännöksiä. Eduskunta on vastauksessaan (15.6.1993) hallituksen esitykseen metsästyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi korostanut, että luonnonpuistot on tarkoitettu tutkimustarkoituksiin. Eduskunta edellytti, ”ettei vastaisuudessa säädetä enää asetuksella sellaisia poikkeuksia luonnonsuojelulain (71/23) 2 §:n säännöksistä, jotka mahdollistavat metsästyksen nimenomaan tutkimustarkoituksiin tarkoitetuissa luonnonpuistoissa tai niiden osissa, ja että jo säädetyt poikkeukset metsästyksen sallimiseksi kyseisillä alueilla kumotaan”. Tämän mukaisesti luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä poistettiin metsästystä koskevat poikkeukset vuonna 1995 lukuun ottamatta saamelaiskulttuuriin kuuluvaa riekon ansapyyntiä.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotusten myötä aluekohtaiset erityispiirteet säilyisivät osana rauhoitussäännösten kokonaisuutta. Luonnonsuojelualueita koskevat säädökset sisältävät säännöksiä paikallisten asukkaiden oikeuksista suojelualueilla liikkumiseen, metsästyksen, kalastukseen, marjastukseen ja sienestykseen sekä säännöksiä muihin paikallisiin perinteisiin elinkeinoin ja kulttuuriperintöön liittyen. Ehdotuksen tarkoituksena on lähtökohtaisesti säilyttää nämä säännökset, elleivät paikalliset olosuhteet ole muuttuneet.

Ehdotusten voidaan katsoa turvaavan saamelaisten oikeuksia koskevan perustuslain 17 §:n 3 momentin toteutumista. Esitetyt säännökset turvaavat saamelaisten aseman alkuperäiskansana siihen liittyvine kansainvälisistä sopimuksista ilmenevine oikeuksineen (HE 309/1993 vp, s. 65, HE 248/1994 vp). Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n mukaan saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset on turvattava perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle. Tällä esityksellä ei perusteta uusia suojelualueita, mutta esitys koskee lähes kaikkia saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevia kansallis- ja luonnonpuistoja Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa lukuun ottamatta. Rauhoitussäännösten antaminen rinnastuu kuitenkin alueen perustamiseen, koska siinä yhteydessä määritetään oikeudet, joita alueella toimivilla on. Ehdotusten myötä saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittaminen nostettaisiin asetuksista lain tasolle, mikä vahvistaisi niiden toteutumista jatkossa.

Ehdotuksella sallittaisiin poronhoito Mallan luonnonpuistossa, joka kuuluu Käsivarren saamelaispaliskunnan alueeseen. Nykyisen asetuksen Mallan luonnonpuistoa koskevan poronhoitokiellon on katsottu olevan perustuslain 17 §:n 3 momentin vastainen. Ehdotuksen voidaan katsoa turvaavan saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittymisen edellytyksiä. Saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvat saamelaisten perinteiset elinkeinot, kuten poronhoito,

kalastus ja metsästys (ks. HE 309/1993 vp, s. 65/II ja esim. PeVL 3/1990 vp, s. 2-3.). Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet velvoittavat Suomea toimimaan vähemmistöjen aseman parantamiseksi. YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27 artiklan on valvontakäytännössä katsottu suojaavan alkuperäiskansojen oikeutta nauttia omasta kulttuuristaan.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Lausuntokierrokselle lähetetty esitysluonnos sisälsi ehdotuksen paikallisen asukkaan käsitteen tarkentamisesta saamelaisen kotiseutualueella sijaitsevilla kansallis- ja luonnonpuistoissa luonnonsuojelun sijaintikunnan asukkaaseen sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäseniin. Käsitteellä oli tarkoitus kuvata metsästyksen, kalastuksen, marjojen ja sienten poimimiseen sekä turvekammien rakentamiseen oikeutettujen henkilöiden piiriä. Ehdotuksen tavoitteena oli edistää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaisesti. Paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyttä ei olisi ehdotuksen mukaan määritelty laissa, koska saamelaisuuden määrittely on osa saamelaisten itsemääräämisoikeutta. YK:n alkuperäiskansojen oikeuksista annetun julistuksen (5, 8, 33 ja 46 artiklat) mukaan saamelaisille itselleen kuuluu oikeus päättää ryhmänsä jäsenyydestä ja identiteetistä (ryhmähyväksyntä). Paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyttä ei myöskään esitetty liitettävän kunnan asukkaan määritelmään, jotta kulttuurin jatkuvuus ja kulttuuriperinnön siirtyminen eivät katkeaisi esimerkiksi opiskeluaikaiseen tai arkityöstä johtuvaan siirtymiseen pois siitä kunnasta, jossa saamelaisyhteisö sijaitsee. Perustuslakivaliokunta on todennut, että perustuslain 17 §:n 3 momentti ei ole asuinpaikkasidonnainen (PeVL 5/2017, s. 7).

Paikallisen asukkaan käsitteen tarkentaminen luonnonsuojelun sijaintikunnan asukkaaseen sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäseniin katsottiin esityksessä toteuttavan vahvemmin perustuslain 17 §:n 3 momentin sisältöä verrattuna vain henkilön kotikuntaan perustuvaan määritelmään, koska se antaisi myös niille henkilöille mahdollisuuden toteuttaa alkuperäiskansaoikeuksiaan, jotka eivät vakituisesti asu suojelun sijaintikunnassa. Esimerkiksi opiskelijat muualle muuttaneet voisivat olla tällaisia esityksessä tarkoitettuja henkilöitä. Esityksen tarkoituksena oli mahdollistaa paikallinen, perinteisiin nautinta-alueisiin perustuva käyttö paikallisen saamelaisyhteisön jäsenille riippumatta heidän kotikunnastaan.

Lausuntopalautteen myötä esityksen jatkovalmistelussa tunnistettiin merkittäviä haasteita paikallisen saamelaisyhteisön jäsen -käsitteen osalta. Metsästyksen ja kalastuslainsäädäntö sisältävät säännöksiä, joissa oikeus metsästää tai kalastaa tietyllä alueella perustuu henkilön kotikuntaan (metsästyslain 8 §, kalastuslain 10 §), eikä paikallisen saamelaisyhteisön jäsenen käsitettä ole kyseisissä laeissa tunnistettu. Maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus ja Suomen riistakeskus toivat esityksestä antamissa lausunnoissaan esille erityisesti luvituksen ja sääntelyn noudattamisen valvontaan liittyviä haasteita käsitteen käytössä. Lausuntojen mukaan Metsähallituksen tai Suomen riistakeskuksen ratkaistavaksi esimerkiksi metsästyksen tai kalastukseen liittyvissä lupaprosesseissa ei voida jättää sitä, kuuluuko lupaa hakeva suojelun sijaintikunnan ulkopuolella asuva henkilö paikalliseen saamelaisyhteisöön. Sama haaste koskee myös luonnonsuojelun valvontatehtäviä. Määriteltäessä esimerkiksi metsästysoikeus yksinomaan henkilön kotikunnan mukaan, luvitus- ja valvontatehtävissä metsästyksen oikeutetut henkilöt on mahdollista tarkistaa väestörekisteristä.

Saamelaiskäräjät piti lausunnossaan esitettyjä ehdotuksia saamelaiskulttuurin jatkuvuuden kannalta tärkeinä ja näki säännösehdoituksen oikeasuuntaisena. Myös oikeusministeriö piti esitystä hyvänä, koska se mahdollistaisi kulttuuriperinnön siirtymisen myös tilanteissa, jossa

paikalliseen saamelaisyhteisöön kuuluva henkilö muuttaa toiselle paikkakunnalle. Saamelaiskäräjät totesi kuitenkin, että esitys edellyttäisi ulkopaikkakuntalaisten henkilöiden oikeuksien vahvistamista, ja nykyisen lainsäädännön antamissa puitteissa esitys tarkoittaisi, että Saamelaiskäräjät vahvistaisi henkilön kuuluvan paikalliseen saamelaisyhteisöön. Saamelaiskäräjät katsoi, että ehdotus edellyttäisi käytännössä suojelualueiden hallinnan kehittämistä ja edellytysten luomista Saamelaiskäräjille toteuttaa esimerkiksi paikallishallintoa vastaava rakenne. Saamelaiskäräjien mukaan saamelaisten perinteiset maiden ja vesien hallintajärjestelmät, kuten siidat, ovat valtiollisen kehityksen seurauksena murentuneet.

Esityksen jatkovalmistelussa tarkasteltiin vaihtoehtoja paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden vahvistamiseen. Koska oikeus päättää ryhmänsä jäsenyydestä kuuluu saamelaisille itselleen, vain paikallista saamelaisyhteisöä edustava taho voisi vahvistaa yhteisöön kuuluvat henkilöt. Paikallisia hallintorakenteita ei kuitenkaan ole kaikkialla saamelaisten kotiseutualueella esimerkiksi siidojen häviämisen vuoksi. Pääosassa saamelaisten kotiseutualuetta ainoa taho jäsenyyden vahvistamiseen olisi siten Saamelaiskäräjät, ennen kuin saamelaisten paikallishallintoa mahdollisesti kehitettäisiin. On kuitenkin epäselvää, millä kriteereillä Saamelaiskäräjät vahvistaisi henkilöiden kuuluvan paikallisiin saamelaisyhteisöihin. Saamelaiskäräjistä annetun lain 23 b §:n mukaisesti saman lain 23 §:ssä tarkoitettua vaaliluetteloa ja siihen liittyviä tietoja ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin saamelaiskäräjien vaalien toimittamiseen.

Esityksen jatkovalmistelussa pohdittiin myös jäsenyyden vahvistamisen hallinnollista menettelyä. Tämän esityksen valmistelun puitteissa ei ollut edellytyksiä luoda uusia hallinnollisia prosesseja, joissa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyttä voitaisiin vahvistaa. Vaihtoehdoksi saamelaisyhteisön jäsenyyden vahvistamiseen pohdittiin paikallisen saamelaisyhteisön lausuntoa, jonka pohjalta Metsähallitus ja Suomen riistakeskus myöntäisivät muun lainsäädännön edellyttämät, esimerkiksi metsästäystä koskevat, luvat. Valmistelussa menettelyä katsottiin kuitenkin hallinnollisesti hankalaksi.

Paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden vahvistamiseen liittyvien haasteiden vuoksi käsitteestä luovuttiin esityksen jatkovalmistelussa ja oikeudet metsästykseseen, kalastukseen, marjojen ja sienien poimintaan sekä Kevon luonnonpuiston osalta turvekammien rakentamiseen määriteltiin nykykäytännön mukaisesti henkilön kotikuntaan perustuviksi. Jos käsitteen tarkastelu katsottaisiin myöhemmin tarkoituksenmukaiseksi, voisi tarkastelua tehdä esimerkiksi saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia koskevan lainsäädännön kehittämisen yhteydessä. Edellä esitettyjen vaihtoehtojen toteutumatta jäämisestä huolimatta uuden luonnonsuojelulain myötä saamelaisten kotiseutualueen kansallis- ja luonnonpuistoissa tulevat sovellettaviksi uuden luonnonsuojelulain saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia vahvistavat hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 § sekä saamelaiskulttuurin suojaa koskeva 6 §. Lisäksi tämän esityksen Mallan luonnonpuiston poronhoitoa koskeva säännös vahvistaisi osaltaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumista.

6 Lausuntopalaute

6.1 Yleistä

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausunnolla 4.7. – 23.8.2022. Lausuntoja annettiin yhteensä 57 kappaletta. Kuusi taho ilmoitti, ettei heillä ole lakiehdotusluonnoksista lausuttavaa.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen kansallispuistojen, luonnonpuistojen ja muiden luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännösten päivittäminen ja rauhoitussäännösten nostaminen asetuksista lain tasolle nähtiin lähes kaikissa lausunnoissa tarpeellisenä ja

tervetulleena uudistuksena. Lausunnoissa korostui, että aiempi sääntelykokonaisuus on ollut epäselvä ja hajanainen eikä vastaa enää kaikilta osin nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Ehdotuksiin suhtauduttiin pääasiassa myönteisesti, mutta lausunnoissa nousi esiin myös huoli siitä, miten merkittäviä muutokset ovat suhteessa voimassa oleviin säännöksiin. Lausuntopalautteessa korostuivat metsästystä ja kalastusta, poronhoitoa, saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, malminetsintää ja luonnonarvojen turvaamista koskevat huomiot.

Sisällöllisesti merkittävimmät lausunnoissa esitetyt huomiot liittyivät seuraaviin teemoihin:

6.2 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeudet

Lausuntopalautteessa nousi erityisesti esiin paikallisen asukkaan määritelmän tarkentaminen saamelaisten kotiseutualueella tarkoitamaan kunnan asukasta sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäsentä. Oikeusministeriö piti ehdotettua ratkaisua hyvänä, koska se mahdollistaisi kulttuuriperinnön siirtymisen myös toiselle paikkakunnalle muutettaessa. Maa- ja metsätalousministeriön sekä muiden viranomaistahojen lausunnoissa määritelmä katsottiin ongelmalliseksi erityisesti sen kannalta, miten yhteisöön kuulumisen voidaan käytännössä varmistaa esimerkiksi metsästyksen luvituksen ja valvonnan yhteydessä. Saamelaisia edustavien tahojen näkemysten mukaan uudistus olisi oikeasuuntainen, mutta vaatisi vielä jatkotarkastelua. Saamelaiskäräjät katsoi, että ehdotus edellyttäisi käytännössä suojelualueiden hallinnon kehittämistä sekä edellytysten luomista Saamelaiskäräjille toteuttaa esimerkiksi paikallishallintoa vastaava rakenne. Osassa palautteista katsottiin, että kotikunnan tulisi jatkossakin määritellä henkilön oikeudet. Lausuntopalautteen ja paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden käytännön varmistamisessa jatkovalmistelussa ilmenneiden haasteiden pohjalta paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden käsitteestä luovuttiin esityksessä ja paikallisen asukkaan määritelmä palautettiin koskemaan kunnan asukasta nykykäytännön mukaisesti. Samalla tarkennettiin esityksen perusteluja koskien saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien suhdetta perustuslakiin ja muihin perusoikeuksiin.

Riekon ansapyynnin Sompion luonnonpuistossa toivottiin säilyvän ennallaan saamelaisia edustavien tahojen lausunnoissa. Kevon luonnonpuistossa tapahtuvan riekonpyynnin osalta oikeusministeriö huomautti, että esityksessä ei tarkemmin perustella muutosta nykyiseen oikeustilaan, jossa ansapyynti on sallittu paikallisille asukkaille, verrattuna esityksessä tarkennettuun paikallisen asukkaan määritelmään. Riekon ansapyynnin osalta valmistelussa tulisi oikeusministeriön mukaan kiinnittää huomiota myös perustuslakivaliokunnan Tenojoen kalastusta koskevaan lausuntoon, jonka mukaan kalastusrajoitukset olisi pitänyt kohdistaa voimakkaammin sellaiseen kalastukseen, joka ei nauti perustuslain 17 §:n 3 momentin ja YK:n KP-sopimuksen 27 artiklan mukaista suojaa (PeVL 5/2017 vp, s. 7). Riekon ansapyynti on metsästysasetuksen (666/1993) 10 a §:n mukaisesti sallittu Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa. Riekon ansapyynnin salliminen Sodankylän kunnassa sijaitsevassa Sompion luonnonpuistossa olisi ristiriidassa nykyisen metsästyslainsäädännön kanssa. Paikallisen asukkaan määritelmän osalta palattaisiin lausuntopalautteen myötä kotikuntaan perustuvaan määritelmään, joten oikeustila Kevon luonnonpuiston riekon ansapyynnin osalta ei muuttuisi nykyisestä.

Turvekammien osalta viranomaistahojen lausunnoissa katsottiin, että lupamenettely luonto- ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi turvekammeja rakennettaessa olisi tarpeen. Lisäksi turvekammien rakentamisen suhde maankäyttö- ja rakennuslakiin jäi epäselväksi. Paliskuntien lausunnoissa turvekammien rakentamisen laajentamista koskemaan Kevon lisäksi myös muita alueita ei katsottu tarpeelliseksi ja todettiin, että rakentamisen vaikutuksia porotalouteen tulisi voida arvioida. Turvekammin sekä luontaiselinkeinojen määritelmiin toivottiin myös viranomaistahojen ja paliskuntien lausunnoissa tarkennusta. Saamelaisia edustavien tahojen

lausunnoissa katsottiin, että perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen liittyvät muutkin välttämättömät rakennukset ja rakennelmat kuin turvekammit tulee sallia alueilla, mutta tiukasti sidottuna perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen. Lausuntopalautteen sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäsenen käsitteen poisjättämisen myötä esityksestä turvekammien rakentamisen laajentamisesta koskemaan Kevon lisäksi Sompion luonnonpuistoa sekä Lemmenjoen ja Urho Kekkosen kansallispuistoja luovuttiin. Turvekammien rakentaminen oli tarkoitettu rajattavaksi vain paikallisen saamelaisyhteisön jäsenille saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien edistämiseksi. Rakentamista ei ole tarkoituksenmukaista sallia laajemmin kyseisten suojelualueiden sijaintikuntien asukkaille. Turvekammeja koskeva kirjaus säilytettiin kuitenkin Kevon luonnonpuistossa nykyisen asetuksen mukaisesti.

Mallan luonnonpuiston osalta lausunnoissa nousi esiin poronlaidunnuksen ja alueen luontoarvojen suhde. Oikeusministeriö sekä saamelaisia edustavat tahot katsoivat, että porolaidunnuksen kiellon poistaminen olisi tervetullut muutos. Lausuntojen mukaan hallituksen esityksessä tulisi kuitenkin arvioida tarkemmin poronhoidon rajoittamisen edellytyksiä. Saamelaisia tulisi kuulla, mikäli poronhoitoa rajoitetaan alueita aitaamalla. Myös muiden saamelaiselinkeinojen sallimista toivottiin alueelle. Ympäristöjärjestöjen lausunnoissa esitettiin näkemyksiä, että porolaidunnusta on tärkeää voida rajata esimerkiksi aitauksin. Viranomaisten näkemyksen mukaan esityksen perusteluissa tulisi ilmaista selkeämmin, ettei Natura 2000 -alueen luonnonarvoja tule heikentää. Jatkovalmistelussa tarkennettiin Mallan luonnonpuiston poronhoidon rajoittamista koskevaa lainkohtaa ja rajoittamisen edellytyksiä sekä täydennettiin säännöstä osallistamismenettelyllä.

6.3 Metsästys ja kalastus

Lausuntopalautteessa nousi yleisesti esiin huoli siitä, miten metsästystä koskevat säännökset muuttuvat esityksen myötä. Suomen riistakeskus ja muut metsästystahot sekä osa paliskunnista esitti useiden alueiden osalta laajempia metsästysoikeuksia suojelualueilla neljän suurpedon sekä hirven ja valkohäntäpeuran kantojen rajoittamiseksi. Erityisesti paliskuntien lausunnoissa esitettiin, että suurpetojen pyynnin tulisi Riisitunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoissa olla nykykäytännön mukaisesti mahdollista pelkällä Suomen riistakeskuksen myöntämällä poikkeusluvalla ilman Metsähallituksen uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla myöntämää lupaa. Rannikon kansallispuistojen osalta lausunnoissa esitettiin erityisesti harmaaahylkeen, itämerennorpan ja villisian metsästyksen sallimista. Hirvenmetsästyksen osalta esitettiin, että metsästyksen tulisi olla mahdollista myös metsästyseurojen ulkopaikkakuntalaisille tai muillekin kuin paikallisille asukkaille. Esityksen tarkoitus ei ole tehdä merkittäviä muutoksia rauhoitussäännöksiin eikä metsästysoikeuksia supisteta tai laajenneta nykyisestä. Tästä syystä jatkovalmisteluvaiheessa poistettiin Riisitunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoja koskenut ahman ja ilveksen metsästysrajoitus, koska se vastaisi kansallispuistojen nykytilaa. Samoin Martinselkosen luonnonsuojelualueetta koskevaan lakiin lisättiin ulkopaikkakuntalaisten metsästyksen mahdollistava säännös nykyistä asetusta vastaavalla tavalla.

Lausuntopalautteessa kiinnitettiin myös huomiota vieraslajien poistoon luonnonsuojelualueilla. Minkin ja supikoiran pyydystäminen ja tappaminen on sallittua luonnonsuojelulain 50 §:n 3 momentin mukaisesti maanhaltijan luvalla. Täpläkauriin sekä muidenkin lajien poistaminen on mahdollista luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti, jos yksilöiden lukumäärä on liian runsaslukuinen tai muutoin vahingollinen.

Palautteessa nousi esiin myös ehdotus siitä, että alueellisia metsästyskieltoja ei tulisi ketjuttaa ja peräkkäisistä kielloista tulisi säätää rajoitus lakiin. Metsästyskiellot perustuvat metsästyslain

23 §:än eli toimivaltainen aluehallintovirasto voi päättää metsästysrajoitusten tarpeesta. Tässä esityksessä ei säädetä metsästyslain piiriin kuuluvista alueellisista kielloista.

Metsästyksen ja kalastukseen liittyvään maastossa liikkumiseen lausunnonantajat toivoivat mahdollisuutta kulkea moottoriajoneuvolla ainakin lumipeitteiseen aikaan. Lisäksi hirven hakeminen maastoajoneuvolla ehdotettiin sallittavaksi ilmoitusmenettelyllä. Metsähallituksen lupa tarvitaan maastoliikennelain 4 §:n mukaisesti moottoriajoneuvolla liikkumiseen. Lupien myöntäminen on Metsähallituksen harkittavissa eikä siitä ole tarpeen säätää erikseen.

Urho Kekkosen kansallispuiston Suomu- ja Nuorttijokea koskevaan kalastukseen edellytettiin ratkaisua sekä viranomaisten että paikallisia edustavien tahojen lausunnoissa. Kausiluvalla tapahtuvaa Sodankylän asukkaiden harjoittamaa viehekalastusta Suomu- ja Luttojoella ehdotettiin palautettavaksi sekä Savukosken kuntalaisille ensisijaista oikeutta saada viehekalastuslupia kuntansa alueelle Nuorttijoelle. Kalastusta ehdotettiin säänneltävän kalakannan kestävyuden mukaisesti. Lausuntopalautteen pohjalta Urho Kekkosen kansallispuistoa koskevaan lakiin lisättiin Suomu- ja Nuorttijokien kalastusta koskeva säännös.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö katsoivat, että kalastuslain 7 §:n mukainen yleiskalastusoikeus olisi tullut luonnonpuistoihin voimaan jo kalastuslain kokonaisuudistuksen (379/2015) yhteydessä. Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö piti lisäksi yleiskalastusoikeuden rajaamista Kevon luonnonpuistossa vain saamelaisille ja kunnan asukkaille perustuslain vastaisena. Muita kalastusta koskevia huomioita esitettiin eri lausuntopalautteissa koskien muun muassa kalastuksen sallimista Kevon luonnonpuistossa vain paikallisen saamelaisyhteisön jäsenille ja erityisperusteisten oikeuksien omistajille, ankkurointikiellon vaikutuksista kalastukseen Punkaharjulla sekä kaupallisen kalastuksen -käsitteen käytöstä niissä yhteyksissä, kun tarkoitetaan kaupallista kalastusta. Lausuntopalautteen pohjalta luonnonpuistoja koskeviin lakeihin lisättiin viittaukset uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin yleiskalastusoikeuksia kokevaan 5 kohtaan. Uuden luonnonsuojelulain 50 §:ssä säädetyt toimenpiteet, mukaan lukien jokamiehenoikeuksiin kuuluva yleiskalastus, ovat sallittuja, mikäli aluetta koskevat liikkumisrajoitukset eivät niitä estä. Käytännössä luonnonpuistojen uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaiset liikkumisrajoitukset rajoittavat myös yleiskalastusoikeuksia luonnonpuistoissa. Yleiskalastusoikeuksien ei myöskään voi katsoa tulleen luonnonpuistoissa voimaan kalastuslain muutoksella. Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen luonnonpuistojen perustamissäädösten nojalla annetut asetukset ovat luonnonsuojelulain (1096/1996) 76 §:n 2 momentin mukaisesti voimassa sikäli, kun niitä ei ole erikseen kumottu tai muutettu. Kalastuslain muutoksella (379/2015) ei kyseisiä asetuksia ole kumottu tai muutettu.

6.4 Poronhoito

Poronhoitoa koskevissa lausunnoissa korostui poronhoidon toimintaedellytysten turvaaminen. Paliskunnat kannattivat esitystä siitä, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisten riistaeläinyksilön poistamiseen voisi osallistua myös toisessa kunnassa asuva paliskunnan jäsen. Säännös esitettiin lausuntopalautteessa lisättäväksi kaikkiin poronhoitoalueella sijaitsevia luonnonsuojelualueita koskeviin lakeihin. Säännöksen sanamuotoa ehdotettiin myös muutettavan enemmän nykykäytäntöä vastaavaksi, koska Suomen riistakeskus ei käytännössä nimeä metsästyksen osallistuvia henkilöitä, vaan paliskunta itse ilmoittaa henkilöt riistakeskukselle. Esityksestä poistettiin tältä osin maininta Suomen riistakeskuksesta ja korvattiin se luvan saajalla paremmin nykykäytäntöä vastaavaksi. Säännös on lisätty koskemaan kaikkia niitä alueita, joiden metsästyssäännöksissä metsästysoikeuksia on rajattu koskemaan vain suojelualan sijaintikunnissa asuvia henkilöitä. Niillä

luonnonsuojelualueilla, joilla metsästys on sallittu metsästyslain mukaisesti ilman kotikuntaa koskevia rajoituksia, ei ole tarpeen säätää kyseisestä poikkeuksesta erikseen.

Paliskuntien lausunnoissa esitettiin, että joko tietyillä tai kaikilla suojelualueilla tulisi olla mahdollista leiriytyä pidemmän aikaa kuin vain tilapäisesti, tulenteon tulisi olla sallittua poronhoidon yhteydessä, aidankorjaukseen tarvittavaa puuta tulisi voida ottaa suojelualueilla voimassa olevan käytännön mukaisesti sekä rakentaa kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita. Helikopterin käyttö ja sillä laskeutuminen esitettiin myös sallittavan laissa. Lisäksi viranomaislausunnossa esitettiin, että lakien sanamuotoja olisi tarkennettava vastaamaan porotalouden rahoitustuista annettua erityislainsäädäntöä. Poronhoidon edellytykset on säännöksissä säilytetty ennallaan. Laaja poronhoito-oikeus säilytetään alueilla, joita koskevissa asetuksissa on ollut laaja poronhoitoa koskeva kirjaus. Kirjaus on nostettu lakeihin sellaisenaan. Muiden alueiden osalta poronhoito olisi sallittu poronhoitolain mukaisesti luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesti laskeutuminen ilma-aluksella olisi myös mahdollista Metsähallituksen luvalla. Tilapäisen leiriytymisen osalta esityksen perusteluteksteihin on tarkennettu, että poronhoidon yhteydessä myös pitempiaikainen leiriytyminen olisi mahdollista nykykäytännön mukaisesti.

Paliskuntain yhdistys sekä Oulangan kansallispuistossa toimivat paliskunnat esittivät, että maastoajoneuvolla liikkumisen tulisi olla Oulangan kansallispuistossa poronhoitotehtävissä sallittua maastoliikennelain mukaisesti myös lumettomaan aikaan. Oulangan kansallispuiston herkkien luontotyyppien ja uhanalaisten lajien esiintymien vuoksi maastoliikenteen rajoittaminen lumettomaan aikaan vain kansallispuiston huoltoväylille on katsottu tarpeelliseksi. Metsähallitus voisi kuitenkin sallia maastoliikennettä myös huoltoväylien ulkopuolella. Lausuntopalautteen ja poronhoitolain 53 §:n mukaisten neuvottelujen pohjalta säännöstä on kuitenkin täydennetty erityisesti paliskuntien osallistamisen osalta.

6.5 Malminetsintä ja kullankaivuu

Ympäristöjärjestöjen sekä kuntien lausunnoissa esitettiin, että malminetsintä tulisi kieltää kokonaan luonnonsuojelualueilla. Erityisesti Punkaharjun ja Talaskankaan luonnonsuojelualueiden osalta esitettiin malminetsinnän kieltämistä. Uuden luonnonsuojelulain mukaan Metsähallitus voisi myöntää luvan malminetsintään valtion muulle luonnonsuojelualueelle tietyin edellytyksin. Lausuntopalautteen pohjalta malminetsintä kielletäisiin Suomen kansallismaisemiin kuuluvalla Punkaharjun luonnonsuojelualueella alueen erityisten arvojen vuoksi. Malminetsintää Talaskankaan luonnonsuojelualueella ei tässä säädöshankkeessa rajoitettaisi. Lisäksi lausunnoissa esitettiin, että esityksessä tulisi tarkentaa, milloin Metsähallitus voi myöntää malminetsintäluvan luonnonsuojelulain 52 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Malminetsinnän edellytyksiä on avattu esityksessä uudeksi luonnonsuojelulaiksi (HE 76/2022 vp) eikä niitä ole tarpeen tässä esityksessä tarkentaa.

Lausuntopalautteessa esitettiin, että kullanhuhdonta tulisi kieltää tai asettaa luvanvaraiseksi Lemmenjoen ja Urho Kekkosen kansallispuistoissa. Lisäksi esitettiin, että kullanhuhdonta tulisi rajata Urho Kekkosen kansallispuistossa vain Tankavaaran alueelle. Kullanhuhdonta ei rajattaisi Tankavaaran alueelle tässä säädöshankkeessa, sillä tarkoituksena ei ole tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitusäännöksiin. Lausuntopalautteen pohjalta Lemmenjoen kansallispuistoa koskevaan lakiin lisättiin kullanhuhdontaa täsmentävä maininta ”perinteisin menetelmin” Urho Kekkosen kansallispuiston kirjausta vastaavasti sekä selvennettiin kullanhuhdonta koskeviin perusteluihin, mitä kullanhuhdonnalla perinteisin menetelmin ilman konevoimaa tarkoitettaisiin.

6.6 Muut asiat

Lausuntopalautteissa esitettiin joitakin tahoja lisättäväksi kansallispuistojen neuvottelukuntien kokoonpanoihin. Lisäksi Metsähallituksen näkemyksen mukaan Tammisaaren saariston kansallispuiston neuvottelukuntaa ei olisi tarpeen nostaa lakiin. Lausuntopalautteen johdosta Urho Kekkosen kansallispuiston kokoonpanoon lisättiin Saamelaiskäräjien, Puolustusvoimien sekä paikallisten kalatalousalueiden edustus. Oulangan kansallispuiston neuvottelukunnan kokoonpanoon lisättiin Puolustusvoimien ja paikallisen kalatalousalueiden edustus. Samalla tehtiin tarkennuksia neuvottelukuntien jäsenmääriin. Tammisaaren saariston kansallispuiston neuvottelukunta säilytettiin esityksessä. Metsähallituksella olisi kuitenkin neuvottelukunnan asettamisessa harkintavaltaa.

Metsähallitus esitti lausunnossaan esitykseen useita teknisiä korjauksia, jotka on viety esitykseen palautteen mukaisesti. Lisäksi Metsähallitus esitti harkittavaksi merellisten kansallispuistojen ja muiden merellisten luonnonsuojelualueiden osalta mahdollisuutta laskea alueille merikaapeleita merituulivoimarakentamista varten. Merikaapeleiden rakentaminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa eikä yleistä, kaikkia merellisiä suojelualueita koskevaa poikkeusta sisällytetä tähän esitykseen. Jos merikaapelin laskeminen jollakin suojelualueella katsottaisiin tulevaisuudessa yleisen edun kannalta tarpeelliseksi merituulivoiman rakentamista varten, olisi se lakimuutoksella mahdollista toteuttaa.

Rajavartiolaitoksen esikunta esitti lausunnossaan lakiehdotuksiin lisättäväksi Rajavartiolaitoksen osalta Puolustusvoimien kanssa saman sisältöistä kirjausta. Lausunnon pohjalta esitykseen lisättiin kirjaukset myös Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämän toiminnan harjoittamisesta ja sen kehittämisestä.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille

Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (83/1938) koskee Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoja. Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä. Poikkeukset rauhoitussäännöksistä on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981).

1 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”yleiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen ja kansallispuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen käyttämiseen poistuisi. Samalla säännöksen ilmaisu yksinkertaistettaisiin muuttamatta kuitenkaan sen sisältöä.

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin uuteen luonnonsuojelulakiin tehtävällä viittaussäännöksellä Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista. Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista koskevaa yleispoikkeusta sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä vuoden 1981 asetuksella säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923

luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa. Uuden luonnonsuojelulain säännökset kuitenkin poikkeavat voimassa olevista kolmella tapaa: marjojen ja sienien poimiminen sekä kalastus yleiskalastusoikeuksien mukaisesti on sallittua, samoin poronhoito.

Marjojen ja sienien poimimista ei ehdoteta edelleenkään sallittavan Pisavaaran ja Mallan luonnonpuistoissa. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila, mutta ennen kaikkea hallita tutkimustarkoitukseen tarkoitettuihin luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Samasta syystä saamelaiden kotiseutualueelle sijoittuvassa Mallan luonnonpuistossa ei myöskään esitetä sallittavan Kevon luonnonpuistossa sallittua riekon ansapyyntiä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on myös mietinnössään (MmV 7/1993, s. 5) edellyttänyt, että vastaisuudessa ei säädettäisi poikkeuksia luonnonpuistoja koskevista säännöksistä, jotka mahdollistaisivat metsästyksen nimenomaan tutkimustarkoituksiin alun perin tarkoitetuissa luonnonpuistoissa tai niiden osissa.

Yleiskalastusoikeudet tulisivat nykyisistä rauhoitussäännöksistä poiketen sovellettaviksi Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoissa uuden luonnonsuojelulain 140 §:n voimaantulosäännösten mukaisesti. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaiset liikkumisrajoitukset kuitenkin rajoittaisivat luonnonpuistoissa liikkumista ja siten myös jokamiehenoikeuksiin kuuluvaa yleiskalastusoikeutta.

Mallan luonnonpuisto kuuluu Käsivarren saamelaispaliskuntaan, joten poronhoitokiellosta ehdotetaan luovuttavan pykälään 4 a sisältyvällä viittauksella uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohtaan. Nykyisessä asetuksessa säädetyn poronhoitokiellon voidaan katsoa olevan ristiriidassa saamelaisten perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvatun kielen ja kulttuurin ylläpito- ja kehittämisoikeuden kanssa, johon poronhoito olennaisena osana sisältyy. Tätä oikeutta on kuitenkin tasapainotettava suhteessa perustuslain 20 §:n mukaan kaikille kuuluvaan vastuuseen luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä.

Tästä syystä 4 a §:n 2 momentissa säädettäisiin, että Metsähallitus voisi uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentissa säädetyn mukaisesti rajoittaa porojen laiduntamista Mallan luonnonpuistossa, jos se luonnontieteellisen tiedon pohjalta on välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi. Lajien ja luontotyyppien turvaaminen olisi luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentissa tarkoitettu muu erityinen syy poronlaidunnuksen rajoittamiselle. Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentin mukaisesti rajoittamisesta aiheutuvat aitaamis- ja muut kustannukset suoritettaisiin valtion varoista. Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentin mukaiseen Metsähallituksen päätökseen rajoittaa poronhoitoa luonnonpuistossa olisi mahdollista hakea muutosta siten kuin luonnonsuojelulain 136 §:ssä säädetään.

Mallan luonnonpuiston poronhoidon rajoittamisen välttämättömyyden arvioinnissa lähtökohtana ovat Suomea EU:n jäsenvaltiona velvoittavan luontodirektiivin säännökset sekä uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymien säilyttäminen. Metsähallituksen laatimissa Mallan luonnonpuiston kartoituksissa vuosina 2021 ja 2022 on havaittu Natura-alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien, erityisesti lehtojen ja tunturikoivikoiden, edustavuuksien alenemista sekä mahdollista pinta-alan pienentymistä. Nykyisen luonnonsuojelulain 64 a §:ssä ja uuden luonnonsuojelulain 34 §:ssä säädetään luontodirektiivin heikentämiskiellosta, jonka mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan lähtökohtana on ennaltaehkäisyn periaate, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen estämiseksi.

Heikentymisellä tarkoitetaan mitä tahansa luontotyyppiin (tai elinympäristöön) vaikuttavaa huononemista. Esimerkiksi luontotyypin tai elinympäristön pinta-alan pienentyminen tai niiden edustavuuden lasku on katsottava heikentymiseksi.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tätä lakiesitystä koskevassa lausunnossaan todennut olevan todennäköistä, että laidunnus on heikentänyt Mallan luonnonpuiston Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja merkittävästi. Poronhoidon rajoittaminen voisi siten nykyisessä tilanteessa olla välttämätöntä suojeluperusteena olevien luontotyyppien turvaamiseksi.

Poronhoidon rajoittaminen Mallan luonnonpuistossa tarkoittaisi perustuslain 17 §:n 3 momentin suojaaman perusoikeuden rajoittamista. Tästä syystä esitetyn säännöksen mukaisesti rajoitusten tulisi olla välttämättömiä lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi ja rajoitukset tulisi toteuttaa siten, että vaikutukset ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan mahdollisimman vähäisiä saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Poronhoitoa tulisi Mallan luonnonpuistossa rajoittaa vain sellaisina aikoina ja siinä laajuudessa, kuin luontotyyppien ja lajien suojelu sitä edellyttäisi. Jos porolaidunnusta olisi mahdollista lajien ja luontotyyppien tilan kannalta ekologisen asiantuntija-arvion sekä poronhoidollisen asiantuntemuksen pohjalta jollakin poromäärällä jatkaa, tämä tulisi mahdollistaa. Lisäksi tulisi tarkastella erilaisia ratkaisuja porojen laidunnuspaineen vähentämiseen ja käyttää poroaitojen rakentamista viimeisenä keinona.

Esitetyn säännöksen mukaan ennen mahdollisten rajoitustoimien toteuttamista Metsähallituksen tulisi yhteistyössä alueen paliskunnan ja saamelaisyhteisöjen kanssa arvioida rajoitustoimista aiheutuvat vaikutukset saamelaiskulttuurin toteuttamiselle sekä huomioida saamelaisten perinteinen tieto osana rajoitusten suunnittelun tietoaineistoa. Asianomaisella paliskunnalla ja paikallisella saamelaisyhteisöllä (siidalla) olisi oikeus saada kirjallinen selvitys vaikutusten arvioinnista ennen poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluja. Esityksellä säännöksellä on pyritty edistämään vapaan, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatetta (niin sanottu FPIC-periaate). Säännös vastaisi asiallisesti uuden kaivoslain (HE 126/2022 vp) asian selvittämistä ja yhteistyömenettelyä saamelaisten kotiseutualueella, kolttaluodeella ja erityisellä poronhoitoalueella koskevaa 38 §:ää. Lisäksi edellytys hyödyntää saamelaisten perinteistä tietoa vastaisi uuden luonnonsuojelulain hoito- ja käyttösuunnitelman laadintaa koskevaa 57 §:ää. Vastaavasti kuin hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa, saamelaisten perinteisen tiedon hyödyntämisessä noudettaisiin vapaan, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatetta (kts. HE 76/2022 vp, s. 192).

Pykälän 3 momentin mukaan sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Pisavaaran luonnonpuistossa saisi rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen. Pisavaaran luonnonpuistossa on voimassa olevan asetuksen mukaan sallittu poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Tämä oikeus ehdotetaan säilytettävän ennallaan. Toimenpiteisiin ei siten edelleenkään edellytetä Metsähallituksen lupaa. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Poronhoitoon liittyvien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat paimentopaikkojen ulkopuolella Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että Pisavaaran ja Mallan luonnonpuistoissa luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

4 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §. Säännöksessä ei viitattaisi uuden luonnonsuojelulain 55 §:n 1 momenttiin, koska kyseinen säännös koskee alueen perustamisvaihetta. Rauhoitussäännösten tarkistamisen on katsottava rinnastuvan alueen perustamiseen, joten säännös huomioidaan tämän hallituksen esityksen sisällöllisissä ehdotuksissa. Säännöksessä viitattu velvollisuus turvata saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaiden kotiseutualueelle toteutetaan rauhoitussäännösten sisällön kautta.

12 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:ään ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä olevaan säännökseen alueen liittamisestä valtion luonnonsuojelualueeseen. Voimassa olevan 12 §:n 2 momentin mukaan alue, joka sisältyy luonnonpuiston ulkorajan sisäpuolelle, liittyisi automaattisesti puistoon. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Viittaussäännöksen johdosta liittäminen tapahtuisi kiinteistötoimituksella ja edellyttäen asiaa koskevaa päätöstä hankinnan tai muun saannon yhteydessä tahi Metsähallituksen hakemusta sellaisesta alueesta, joka kuuluu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettuun julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaan omaisuuteen.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos luonnonpuiston ulkorajojen sisäpuolella on tiloille isojaossa erotettuja taikka erotettavaksi määrättyjä tai vasta määrättäviä palstoja tahi muita isojaolla erottamattomia talojen tiluksia taikka tiluksia, jotka kuuluvat kruununmetsätorppiin tai muihin vuokra-alueisiin, niitä ei lueta luonnonsuojelualueeseen. Lain 13 §:ssä myös säädetään isojakoon liittyen kiinteistönmuodostamisesta luonnonpuiston sisällä.

Ympäristöministeriön maanmittauslaitokselta saaman tiedon mukaan isojako on Suomessa kokonaisuudessaan saatettu päätökseen. Osallistamiskierroksella Saamelaiskäräjien edustajat ovat esittäneet, että tämä ei olisi täysin kiistatonta. Kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 295 §:n mukaan isojakoon alueella, jolla sitä ei ole toimitettu ennen kyseisen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Isojaosta ja verollepanosta sekä valtion mailla olevien vuokra-alueiden lunastamisesta Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa annettu laki (157/1925) on edelleen voimassa ja tarvittaessa sovellettavissa. Näin ollen 12 §:n 1 momentti ja 13 § ehdotetaan jätettävän sellaisenaan voimaan niiden tilanteiden varalta, että isojakoon liittyviä kysymyksiä nousisi edelleen ratkaistavaksi.

14–18 §. Lain 14, 15 ja 17 §:ien rajankäyntitoimitusta ja rajan merkitsemistä sekä rauhoitussäännösten voimaantuloa ja kiinteistön liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:n viittauksella uuden luonnonsuojelulain 59 ja 60 §:ien

ajantasaisiin säännöksiin. Lain 16 §:n haltuunotto-oikeutta koskeva säännös ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:n viittauksella uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään.

Lain 18 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavana tarpeettomana, koska rauhoitussäännökset annettaisiin tällä lainmuutoksella perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla laintasolla myös poikkeussäännösten osalta.

7.2 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille

Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) koskee 11 luonnonpuistoa eli Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädeteitaan, Salamanperän, Ulvinsalon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoja sekä seitsemää kansallispuistoa eli Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhähäkin, Rokuan, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistoja. Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä. Poikkeukset luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä sekä kansallispuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) lukuun ottamatta Oulangan kansallispuistoa, jota koskee asetus Oulangan kansallispuistosta (582/1991).

1 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsitteet ”yleiseksi suojelualueeksi” ja ”erityisesti suojelualueeksi”. Käsitteitä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen ja kansallispuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteiden säilyttämiseen poistuisi.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 1 §:n B 4 kohta, koska Pyhähäkin kansallispuiston vakiintunut kirjoitusasu on Pyhä-Häkin kansallispuisto, sekä korjattavan pykälän kohtajaottelu, joka on kansallisten säädösten valmistelua koskevien ohjeiden vastainen.

21 §. Pykälän 2 momentti kumottaisiin ja se korvattaisiin viittauksella uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä olevaan säännökseen alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen. Kyseinen viittaus tulisi ehdotuksen 21 d §:ään. Voimassa olevan säännöksen mukaan alue, joka sisältyy luonnonpuiston ulkorajan sisäpuolelle, liittyisi automaattisesti puistoon. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Viittaussäännöksen johdosta liittäminen tapahtuisi kiinteistötoimituksella ja edellyttäen asiaa koskevaa kirjausta hankinta-asiakirjassa tai Metsähallituksen hakemusta.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos luonnon- tai kansallispuiston ulkorajojen sisäpuolella on tiloille isojaossa erotettuja taikka erotettavaksi määrättyjä tai vasta määrättäviä palstoja tahi muita isojaolla erottamattomia talojen tiluksia taikka vuokra-alueisiin kuuluvia tiluksia, niitä ei lueta luonnonsuojelualueeseen. Lain 22 §:ssä myös säädetään isojakoon liittyen kiinteistönmuodostamisesta luonnonpuiston sisällä. Kuten eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille vuonna 1938 annetun lain osalta on edellä todettu, osallistamiskierroksella isojaon saattaminen päätökseen saamelaisten kotiseutualueella ei ole täysin kiistatonta. Näin ollen 21 §:n 1 momentti ja 22 § ehdotetaan jätettävän sellaisenaan voimaan niiden tilanteiden varalta, että isojakoon liittyviä kysymyksiä nousisi edelleen ratkaistavaksi.

21 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista ja laintasoisesti rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista koskevia yleispoikkeuksia sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1981 asetuksella säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallisuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset poikkeavat voimassa olevista siinä, että marjojen ja sienien poimiminen on sallittua vain osassa luonnonpuistoja eli Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Runkauksen, Sukerijärven, Maltion, Värriön, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa ja niissäkin vain paikallisille asukkaille. Samoin kalastus on pääosin luonnonpuistoissa kielletty, mutta Kevon luonnonpuistossa sallittu paikallisille asukkaille ja Sompion luonnonpuistossa sallittu Sompiojärven alueella. Lisäksi asetuksessa on säädetty lukuisista aluekohtaisista poikkeuksista, jotka ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin niitä tarkentaen.

Yleiskalastusoikeudet tulisivat nykyisistä rauhoitussäännöksistä poiketen sovellettaviksi kaikissa luonnonpuistoissa uuden luonnonsuojelulain 140 §:n voimaantulosäännösten mukaisesti. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaiset liikkumisrajoitukset kuitenkin rajoittaisivat luonnonpuistoissa liikkumista ja siten myös jokamiehenoikeuksiin kuuluvaa yleiskalastusoikeutta. Kevon luonnonpuistossa kalastus paikallisille asukkaille ja Sompion luonnonpuistossa kalastus Sompiojärven alueella on tarkoitettu nykytilan mukaisesti liikkumisrajoituksista huolimatta säilyttää ja niistä ehdotetaan jäljempänä säädettävän.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että paikalliset asukkaat saavat Metsähallituksen luvalla rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Kevon luonnonpuistossa. Paikallinen asukas tarkennettaisiin kunnan asukkaaseen. Säännös vastaa voimassa olevaa asetusta.

Pykälän 3 momentissa sallittaisiin riekon ansapyynti Kevon luonnonpuistossa. Voimassa olevan säännöksen mukaan riekon ansapyynti on Kevon luonnonpuistossa sallittu paikallisille asukkaille. Säännös säilyisi ennallaan kuitenkin tarkentaen paikallisen asukkaan määritelmää.

Voimassa olevassa säännöksessä riekon ansapyynti on sallittu myös Sompion luonnonpuistossa. Koska riekon ansapyynti on metsästyslainsäädännössä sallittu vain Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueella, poikkeuksesta ehdotetaan luovuttavan Sodankylässä sijaitsevan Sompion luonnonpuiston osalta.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin luonnonpuistojen liikkumisrajoitusten estämättä marjojen ja sienien poimiminen paikallisille asukkaille niissä luonnonpuistoissa, joissa se voimassa olevien säännösten mukaan on sallittua, mutta oikeutta ei laajennettaisi niihin luonnonpuistoihin, joissa se ei ole nykyisin sallittua. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Paikallisen asukkaan määritelmä kuitenkin ehdotetaan tarkennettavan kuntalaiseen.

Pykälän 5 momentissa sallittaisiin luonnonpuiston liikkumisrajoitusten estämättä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu kalastus voimassa olevien poikkeusten mukaisesti eli Kevon luonnonpuistossa paikallisille asukkaille. Paikallisuus tarkennettaisiin edellä esitetyn mukaisesti kuntalaiseen myös kalastusta koskien. Tarkoitus on säilyttää vallitseva oikeustila sekä säilyttää paikallisten asukkaiden mahdollisuudet kalastaa luonnonpuiston vesistöissä uuden luonnonsuojelulain 56 §:n liikkumisrajoitusten estämättä.

Samoin voimassa olevien säännösten mukainen oikeus kalastaa Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärvessä säilyisi ehdotettavan 6 momentin mukaisesti ennallaan sekä yleiskalastusoikeutena että Metsähallituksen luvalla kaupallisena kalastuksena.

Pykälän 7 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 50 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on luonnonpuistojen alueella kumotun porotilain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

21 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1981 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen. Kalastusta ei ehdoteta nykyisen Oulangan kansallispuistosta annetun asetuksen mukaisesti rajoitettavan Pesosjärven vesistöissä. Rajoitus perustui siihen, että Pesosjärven vesistöalue oli mukana ympäristön yhdennetyn seurannan ohjelmassa, jossa selvitetään kaukokulkeutuvien saasteiden (esim. typpi- ja rikkiyhdisteiden, sekä raskasmetallien ja otsonin) ja muiden ympäristömuutosten (esim. ilmastonmuutoksen) vaikutuksia elinympäristöömme. Seuranta on Pesosjärven osalta päättynyt, joten kalastuksen rajoittamisen tutkimuksellinen peruste on päättynyt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Lemmenjoen kansallispuistossa. Voimassa olevien säännösten mukaan Lemmenjoen kansallispuistoissa on paikallisille asukkaille sallittu suden ja karhun metsästys sekä myös muu metsästys. Nykytila ehdotetaan säilytettävän ennallaan, joten Lemmenjoen kansallispuistossa sallittaisiin metsästys metsästyslain mukaisesti. Nykykäytännön mukaisesti Suomen riistakeskus myöntäisi luvan suurpetojen eli ahman, ilveksen, karhun ja suden pyyntiin. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista Metsähallituksen poikkeuslupaa ei jatkossakaan edellytettäisi. Ahma kuuluu alueelle sijoittuvan Lemmenjoen kansallispuiston Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin. Sen metsästäminen alueella on mahdollista vain, jos se ei merkittävästi heikentäisi lajin suojelutasoa alueella ja lähtökohtaisesti edellyttää uuden luonnonsuojelulain

35 §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin edellä esitetysti kotikuntalaisuuteen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin paikallisten asukkaiden metsästyksen sallimisesta Oulangan kansallispuistossa. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin oikeuteen metsästää kotikunnassaan, kuten muissakin pohjoisen kansallispuistoissa. Nykyinen sääntely on monipolvinen ja maantieteellisesti epäselvä. Voimassa olevaa säännöstä yksinkertaistettaisiin siten, että metsästyslain mukaisesti saisi metsästää sutta ja karhua koko kansallispuiston alueella voimassa olevan käytännön mukaisesti sekä pienriistaa ja hirveä Kitkanniemen ja aapaosan alueilla, joiden sijainnit osoitettaisiin erillisellä karttaliitteellä. Metsästysoikeutta ei rajoitettaisi noin 2500 hehtaarin laajuisen rajavyöhykkeen ulkopuolelle ja hirvenmetsästyksen laajenisi aapaosan länsiosassa 4475 hehtaarin verran. Kuusamon yhteismetsän osakkailla säilytettäisiin voimassa olevan säännöksen mukainen oikeus kotikunnastaan riippumatta metsästää hirveä Kitkanniemen alueella, jonka sijainti osoitettaisiin erillisellä karttaliitteellä.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leirytyminen ja avotulen teko. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leirytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leirytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leirytyksirakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 50 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuistojen alueella kumotun porotilain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen kohdistuisi jatkossakin näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin poronhoitoon liittyvästä maastoliikenteestä lumettomana aikana Oulangan kansallispuistossa. Ehdotetun säännöksen mukaan Oulangan kansallispuistossa maastoliikenne poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa olisi sallittu vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voisi kuitenkin sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä. Esitetty säännös laajentaisi kesäaikaisen maastoliikenteen mahdollisuutta kansallispuistossa voimassa olevasta asetuksesta, jossa porotalouden harjoittamista varten tapahtuva liikkuminen moottoriajoneuvolla on Oulangan kansallispuistossa muista poronhoitoalueella sijaitsevista kansallis- ja luonnonpuistoista poiketen rajoitettu maan lumipeitteeseen aikaan. Lupa maastoliikenteeseen poronhoitotehtävissä olisi uuden luonnonsuojelulain 51 §:n mukaisia lupia vastaavalla tavalla määräaikainen ja voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan. Metsähallituksen tulisi suunnitella maastoliikenteeltä rajoitettujen alueiden rajaukset yhteistyössä kansallispuiston alueella toimivien paliskuntien kanssa, jotta maastoliikenteelle sallitut ja rajoitetut alueet olisivat tarkoituksenmukaisia sekä selkeitä paliskunnille noudattaa. Metsähallituksen tulisi lupaharkinnassaan sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä mahdollisimman laajalla alueella ja kohdistaa rajoitukset kansallispuistossa sellaisille alueille, joilla lajien ja luontotyyppien turvaaminen sitä edellyttäisi.

Oulangan kansallispuisto on luontotyypeiltään ja lajistoltaan yksi Suomen monimuotoisimpia suojelualueita erityisesti kalkkivaikutteisuuden, vaihtelevan topografian ja alueen sijainnin vuoksi. Oulangan kansallispuiston pohjoisosia luonnehtivat laajat aapasuot, keskiosia vanhat

metsät lehtoineen ja kansallispuistoa halkovat joet ja rotkolaaksot. Oulanka on myös valtakunnallisesti merkittävimpiä kalkkivaikutteisten luontotyyppien esiintymisalueita. Alueella on erityisen runsas sammal- ja putkilokasvilajisto ja alue on tärkeä esiintymisalue esimerkiksi monelle kämmekälajille. Alueen arvokkaiden ja herkkien luontotyyppi- ja lajitoesiintymien turvaamiseksi on katsottu tarpeelliseksi rajoittaa maastoliikennettä kansallispuistossa lumettomana aikana sekä poronhoidon edellytyksien turvaamiseksi samalla mahdollistaa maastoliikennettä myös huoltoreittien ulkopuolella sellaisilla alueilla, joissa maastoliikenne ei aiheuttaisi vahinkoa arvokkaille luontotyypeille tai lajistolle.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin, että Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpalon lentopaikkoja. Kyse on olemassa olevasta palvelurakenteesta, jonka säilyminen informaatioluonteisesti sisällytettäisiin lakiin.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin Oulangan kansallispuistossa voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Kitkanniemen alueella leirytyminen olisi edelleen sallittua kalastustarkoituksessa paikallisille asukkaille eli niille, joiden kotikuntaan kansallispuiston Kitkanniemen alue sijoittuu. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaan leirytymistä voidaan rajoittaa kansallispuiston järjestyssäännöllä. Voimassa oleva oikeus esitetään kuitenkin säilytettävän, joten se rajoittaa järjestyssääntöä tältä osin. Paikallisen asukkaan määritelmä esitetään tarkennettavan kunnan asukkaaksi.

21 c §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentin mukaan Lemmenjoen kansallispuistossa saisi kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa. Lisäksi Metsähallituksen luvalla kansallispuistoon saisi rakentaa kaivoslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhdonta varten.

Voimassa olevassa säännöksessä Lemmenjoen kansallispuistossa on sallittu muu kuin koneellinen kullanhuuhdonta. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Koneellinen kullanhuuhdonta päättyi Lemmenjoen kansallispuistossa kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten kuluttua umpeen 30.6.2020. Säännökseen ehdotetaan sisällytettävän edellytys siitä, että kullanhuuhdonnalla ei saisi vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Lemmenjoen kansallispuisto laajeni kulta-alueelle vuonna 1971. Tarkoituksena oli sallia kullanhuuhdonnan jatkuminen kansallispuistossa sellaisena kuin sitä tuolloin harjoitettiin eli lähinnä lapiokaivuna. Kaivoslain (621/2011) esitöissä (HE 273/2009, s. 86) perinteinen kullanhuuhdonta on määritelty seuraavasti: ”Perinteisenä kullanhuuhdontana voidaan pitää lähinnä muuta kuin konevoimalla tapahtuvaa kullanhuuhdonta”. Lemmenjoen kansallispuistossa sallittaisiin kansallispuiston perustamistavoitteiden mukaisesti käsivoimin lapiokaivuna harjoitettava perinteinen kullanhuuhdonta, ilman moottoroituja työvälineitä.

Kaivoslain mukaan kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella edellyttää kullanhuuhdontalupaa. Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on yksinoikeus luvassa mainitulla alueella kullanhuuhdontaluvan ehtojen mukaisesti etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää

kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Voimassa olevan säännöksen mukaan metsähallitus voisi sallia luvalla kullanhuuhtontaa varten tarpeellisten valtauskämppeiden rakentamisen sekä luovuttaa vähäisesti puuta ja turvetta rakennustarpeiksi kullanhuuhtojille. Kaivoslain 26 §:n 2 momentissa säädetään tarkemmin mahdollisuudesta rakentaa kullanhuuhtonta-alueelle. Kansallispuistossa noudatettavat säännökset tulee säätää yhdenmukaisiksi tältä osin, joten lakiin ehdotetaan tehtävän asiaa koskeva viittaussäännös. Koska kaivoslain mainitun säännöksen mukaan rakennuksen tai rakennelman on oltava kooltaan vähäinen, kevytrakenteinen ja helposti siirrettävä, turvekammien rakentamiseen tarvittavien aineiden luovuttamista koskevalle säännökselle ei ole enää tarvetta.

Pykälän 2 momentin mukaan Metsähallitus saisi luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille. Säännös vastaisi sisällöllisesti vallitsevaa käytäntöä. Säännöksellä mahdollistettaisiin puun kotitarvekäyttö myös Kevon luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä tarkennettaisiin paikallisen asukkaan määritelmää Lemmenjoen kansallispuistoa koskien.

Pykälän 3 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan mukainen säännös, että Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

21 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuistojen ja luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §. Säännöksessä ei viitattaisi uuden luonnonsuojelulain 55 §:n 1 momenttiin, koska se koskee alueen perustamisvaihetta sekä rauhoitusmääräyksistä säätämistä eli tätä hallituksen esitystä. Säännöksessä viitattu velvollisuus turvata saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaiden kotiseutualueelle toteutetaan rauhoitussäännösten sisällön kautta.

21 e §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin Oulangan kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös olisi voimassa olevan Oulangan kansallispuistosta annetun asetuksen 6 §:n mukainen kuitenkin siten, että neuvottelukunnan kutsuisi kokoon Metsähallitus, joka toimisi neuvottelukunnassa asiantuntijajäsenenä. Varsinaisia jäseniä olisi enintään 14, joilla olisi henkilökohtaiset varajäsenet. He edustaisivat keskeisiä eturyhmiä eli jäseniksi kutsuttaisiin asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, elinkeinoja ja paikallisia asukkaita edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustajat sekä ympäristöministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi olisi neljä vuotta kerrallaan.

23, 24, 26 ja 27 §. Alueiden rajankäyntiä ja rajojen merkitsemistä koskevat 23, 24 ja 26 §:t ehdotetaan kumottavan ja korvattavan viittaauksella uuden luonnonsuojelulain 59 ja 60 §:ien ajantasaisiin säännöksiin. Lain 27 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, koska rauhoitussäännökset annettaisiin tällä lainmuutoksella perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla laintasolla myös poikkeussäännösten osalta.

7.3 Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981) koskee 11 kansallispuistoa (Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanevan-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikkejärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistot) ja viittä luonnonpuistoa (Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sukerijärven ja Värriön luonnonpuistot). Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä. Poikkeukset luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä sekä kansallispuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981).

1 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleesta ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin.

2 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleesta ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”yleiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen käyttämiseen poistuisi.

6–10 §. Suojelualan rajojen määrittämistä ja maastoon merkitsemistä koskeva 6 §, luonnonpuistojen rauhoitussäännösten voimaantuloa ja kansallispuistojen rauhoitussäännöksiä koskeva asetuksenantovaltuutta koskeva 7 §, haltuunotto-oikeutta koskeva 8 §, alueen kansallistai luonnonpuistoon liittämistä koskeva 9 § ja yleistä asetuksenantovaltuutta koskeva 10 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 b §:ään ehdotettavilla viittauksella uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Asetuksenantovaltuus jäisi tarpeettomaksi, koska kaikki säännökset annettaisiin laintasolla.

6 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1981 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Riisitunturin ja Itäisen Suomenlahden kansallispuistoissa voimassa olevan säännöksen mukaisesti. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin kotikuntalaisuuteen. Riisitunturin kansallispuisto sijaitsee metsästyslain 8 §:ssä tarkoitettulla alueella, jossa kuntalaisilla on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla. Voimassa olevien säännösten mukaan Riisitunturin kansallispuistoissa on paikallisille asukkaille sallittu suden ja karhun metsästys sekä myös muu metsästys. Nykykäytännön mukaisesti Suomen riistakeskus myöntäisi luvan suurpetojen eli ahman, ilveksen, karhun ja suden poikkeuslupapyyntiin. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista Metsähallituksen poikkeuslupaa ei jatkossakaan edellytettäisi. Itäisen Suomenlahden kansallispuisto ei sijaitse metsästyslain 8 §:ssä tarkoitettulla alueella, vaan se sijoittuu Pyhtään ja Vironlahden kuntiin sekä Haminan ja Kotkan kaupunkeihin. Esitetyn säännöksen mukaisesti Metsähallitus voisi myöntää hirven ja pienriistan metsästyslupia Itäisen

Suomenlahden kansallispuistoon kotikuntansa alueelle sellaisille henkilöille, joiden kotikunta on Pyhtään tai Vironlahden kunta taikka Haminan tai Kotkan kaupunki.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittavaa puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuistojen alueella kumotun porotilain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen kohdistuisi jatkossakin näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin kalanistutuksen sallimisesta Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevilla Koirajärvisä voimassa olevan säännöksen mukaisesti. Seitsemisen kansallispuiston Soljastenlammissa kalanistutus on päättynyt, joten sitä koskevaa poikkeusta ei esitetä sisällytettäväksi lakiin.

Pykälän 7 momentissa sallittaisiin kansallispuistoissa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen. Voimassa olevassa asetuksessa Puolustusvoimien toiminnan kannalta tarpeelliset toimenpiteet ovat sallittuja Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa. Ehdotetun säännöksen mukaisesti säännöksen sanamuotoa muutettaisiin ja siihen sisällytettäisiin myös Rajavartiolaitoksen toiminta. Samalla säännös laajennettaisiin koskemaan kaikkia tämän lain 1 §:ssä tarkoitettuja kansallispuistoja.

6 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista ja laintasoisesti rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista koskevaa yleistä poikkeusta sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1981 asetuksella säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa, kuitenkin seuraavin aluekohtaisin erityispiirtein, jotka säilyisivät ennallaan tarkennettuina.

Yleiskalastusoikeudet tulisivat nykyisistä rauhoitussäännöksistä poiketen sovellettaviksi kaikissa luonnonpuistoissa uuden luonnonsuojelulain 140 §:n voimaantulosäännösten mukaisesti. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaiset liikkumisrajoitukset kuitenkin rajoittaisivat luonnonpuistoissa liikkumista ja siten myös jokamiehenoikeuksiin kuuluvaa yleiskalastusoikeutta.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin marjojen ja sienien poimiminen paikallisille asukkaille voimassa olevan säännöksen mukaisesti luonnonpuistojen liikkumisrajoitusten estämättä. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Paikallisen asukkaan määritelmä kuitenkin ehdotetaan tarkennettavan kuntalaiseen.

Pykälän 3 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevissa luonnonpuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leirytyminen ja avotulen teko. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leirytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leirytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leirytyksirakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on luonnonpuistojen alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

6 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuistojen ja luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

7.4 Laki Karkalin luonnonpuistosta

Karkalin luonnonpuistosta annetulla lailla (432/1964) on perustettu Karkalin luonnonpuisto. Sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Karkalin luonnonpuistosta (433/1964).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”yleiseksi luonnonsuojelualueeksi”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä

uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen säilyttämiseen poistuisi. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininta Karjalohjan kunnasta korvattaisiin Lohjan kaupungilla, johon Karjalohja on yhdistynyt.

2 §. Pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että maininta Karjalohjan kunnasta korvattaisiin Lohjan kaupungilla, johon Karjalohja on yhdistynyt. Lisäksi ehdotetaan muutettavan voimassa olevassa asetuksessa mainittu tilanumero nykyiseksi kiinteistötunnukseksi sekä lisättävän pykälään alueen pinta-ala.

2 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Karkalin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin siltä osin, kuin ne vastaavat alueen voimassa olevia rauhoitussäännöksiä ja niistä säädettyjä poikkeuksia.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat siten sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista koskevaa poikkeusta, poronhoitoa koskevaa poikkeusta sekä hirven ja valkohäntäkauriin ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1964 asetuksella säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1964 annetulla asetuksella Karkalin luonnonpuistosta säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa. Asetuksessa säädetty aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Marjojen ja sienien poimimista, kalastusta tai hirven ja valkohäntäkauriin ajamista ei ehdoteta edelleenkään sallittavan Karkalin luonnonpuistossa. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta.

Yleiskalastusoikeudet tulisivat nykyisistä rauhoitussäännöksistä poiketen sovellettaviksi Karkalin luonnonpuistoissa uuden luonnonsuojelulain 140 §:n voimaantulosäännösten mukaisesti. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaiset liikkumisrajoitukset kuitenkin rajoittaisivat luonnonpuistossa liikkumista ja siten myös jokamiehenoikeuksiin kuuluvaa yleiskalastusoikeutta.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan mukainen säännös, että Karkalin luonnonpuistossa on sallittu alueella ennestään olevien viljelysten ja niittyjen käyttäminen sekä siihen tarpeellinen aidas- ja latopuiden ottaminen.

2 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonpuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun alueen rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3 ja 4 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 135 §:ssä olevaan säännökseen haltuunotto-oikeudesta. Asetuksen antamista koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.5 Laki Saaristomeren kansallispuistosta

Saaristomeren kansallispuisto on perustettu lailla Saaristomeren kansallispuistosta (645/1982). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Saaristomeren kansallispuistosta (1123/1994).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen luonnonsuojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininnat Dragsfjärdin, Houtskarın, Korppoon ja Nauvon kunnista korvattaisiin Kemiönsaaren kunnalla ja Paraisten kaupungilla. Dragsfjärd on yhdistynyt Kemiönsaareen sekä Houtskari, Korppoo ja Nauvo Paraisiin.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Saaristomeren kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1994 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Saaristomeren kansallispuistossa voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia. Metsähallituksen luvan lisäksi muinaismuistolain mukaiset tutkimukset edellyttäisivät muinaismuistolain 10 §:n mukaista Museoviraston tutkimus- ja hoitolupaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Metsähallitus voisi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuvat saavat metsästää kansallispuistossa tai osassa sitä Metsähallituksen luvalla.

1 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa saisi harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä. Voimassa olevan säännöksen mukaan Saaristomeren kansallispuistossa ovat Metsähallituksen luvalla sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia: 1) puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi; 2) puolustustoimien merenkulun turvallisuudelle; 3) puolustusvoimien aluevalvonnalle; sekä 4) Rajavartiolaitokselle sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Ehdotetun säännöksen mukaisesti kohdat 1–4 korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella eikä Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen toiminta kansallispuiston alueella enää edellyttäisi Metsähallituksen lupaa.

1 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määräämistä ja merkittämistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

2–5 §. Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 2 §, alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 3 §, haltuunotto-oikeutta koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 1 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.6 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetulla lailla (228/1983) on perustettu Urho Kekkosen kansallispuisto. Kansallispuiston rajoja on tarkistettu kaksi kertaa, ensin vuonna 1991 (laki Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta 565/1991) ja toisen kerran vuonna 2018 (laki Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta 879/2018). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Urho Kekkosen kansallispuistosta (229/1983).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetty kansallispuiston rajojen määrittämistä ja merkitsemistä sekä haltuunotto-oikeutta koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin.

Voimassa olevan lain 5 §:n mukaan kansallispuiston rajauksen sisäpuolella olevan kiinteistön siirtyessä valtion omistukseen, se luetaan kansallispuistoon kuuluvaksi. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Säännös ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 c §:ssä viittaussäännöksellä uuteen luonnonsuojelulakiin. Sen mukaisesti liittäminen tapahtuisi kiinteistötoimituksella, edellyttäen asiaa koskevaa päätöstä hankinnan tai muun saannon yhteydessä tai Metsähallituksen hakemusta sellaisesta alueesta, joka kuuluu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettuun julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaan omaisuuteen.

6 §. Voimassa olevan lain 1 momentissa säädetään asetuksenantovaltuudesta. Valtuussäännöksestä luovuttaisiin, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laintasoisesti. Voimassa olevan lain 2 momentin mukaan kansallispuiston rauhoittamiseksi annettavat määräykset eivät estä paikallisia asukkaita harjoittamasta kalastusta, metsästystä tai poronhoitoa taikka niihin liittyviä tehtäviä.

Pykälä ehdotetaan muutettavan siten, että sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Urho Kekkosen kansallispuistosta annetussa asetuksessa (229/1983) säädetty rauhoitussäännökset sekä niistä säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti vastaisivat voimassaolevia. Asetuksessa säädetty aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän pääasiassa ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Urho Kekkosen kansallispuistossa. Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan metsästys on sallittua paikallisille asukkaille. Metsästys siten sallittaisiin paikallisille asukkaille, mikä määritelmä tarkennettaisiin edellä esitetysti kotikuntalaisuuteen.

Pykälän 3 momentissa sallittaisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Puunotosta perittäisiin maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti, kuten nykyisinkin. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuiston alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuisivat Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin Suomu- ja Nuorttijokien kalastuksesta. Esitetyn säännöksen mukaisesti Metsähallitus voisi myöntää kalakantojen kestävyysperustuvien kiintiöiden sallimissa rajoissa kalastuslupia Sodankylän kunnassa sijaitsevaan Suomujokeen Sodankylän kunnan asukkaille sekä Savukosken kunnassa sijaitsevaan Nuorttijokeen Savukosken kunnan asukkaille. Mikäli kiintiöt sen edelleen sallisivat, Metsähallitus voisi myöntää kyseisiin jokiin kalastuslupia myös muille kotikunnasta riippumatta. Säännöksellä pyritään sekä turvaamaan kyseisten jokien kalakantojen kestävyys että nostamaan paikalliset asukkaat rajallisten kalastuslupien myöntämisessä etusijalle Urho Kekkosen kansallispuiston voimassa olevan lain ja asetuksen hengen mukaisesti. Voimassa olevan lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti kansallispuiston rauhoittamiseksi annettavat määräykset eivät estä paikallisia asukkaita harjoittamasta kalastusta, metsästystä tai poronhoitoa taikka niihin liittyviä tehtäviä. Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaisesti järjestyssäännöksessä voidaan antaa muiden kuin paikallisten asukkaiden harjoittamaa kalastusta koskevia rajoituksia.

6 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan Urho Kekkosen kansallispuistossa saisi kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa. Säännös vastaisi Lemmenjoen kansallispuiston osalta esitettyjä säännöksiä ja voimassa olevaa Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa sallitaan perinteisin menetelmin tapahtuva kullanhuuhtonta. Kaivoslain (621/2011) esitöissä (HE 273/2009, s. 86) perinteinen kullanhuuhtonta on määritelty seuraavasti: ”Perinteisenä kullanhuuhtontana voidaan pitää lähinnä muuta kuin konevoimalla tapahtuvaa kullanhuuhtontaa”. Urho Kekkosen kansallispuistossa sallittaisiin käsivoimin lapiokaivuna harjoitettava perinteinen kullanhuuhtonta, ilman moottoroituja työvälineitä. Kullanhuuhtonta valtion omistamalla alueella edellyttää kaivoslain mukaista kullanhuuhtontalupaa.

6 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja

kehittää sitä. Kansallispuiston voimassa olevassa asetuksessa ei ole säädetty puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen toiminnasta. Säännös on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi sisällyttää valtion raja-alueella sijaitsevaan Urho Kekkosen kansallispuistoon.

6 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

6 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös olisi voimassa olevan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun asetuksen 5 §:n 2 momentin mukainen kuitenkin siten, että neuvottelukunnan kutsuisi kokoon Metsähallitus, joka toimisi neuvottelukunnassa asiantuntijajäsenenä. Nykyisen säännöksen mukaisesti neuvottelukunta olisi kutsuttava eli Metsähallituksella ei olisi asiassa tarveharkintavaltaa, toisin kuin muiden neuvottelukuntien osalta on. Varsinaisia jäseniä olisi enintään 14, joilla olisi henkilökohtaiset varajäsenet. He edustaisivat keskeisiä eturyhmiä eli jäseniksi kutsuttaisiin asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Saamelaiskäräjien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, elinkeinoja ja paikallisia asukkaita edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustajat sekä ympäristöministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi piteneisi nykyisestä kolmesta vuodesta neljään vuoteen kerrallaan.

7.7 Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta

Tammisaaren saariston kansallispuisto on perustettu lailla Tammisaaren kansallispuistosta (485/1989). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Tammisaaren kansallispuistosta (243/1990).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan myös muutettavan niin, että maininta Tammisaaren kaupungista korvattaisiin Raaseporin kaupungilla, sillä Tammisaari on yhdistynyt Raaseporiin. Samoin ehdotetaan korjattavaksi lain liite liitteeksi 1.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Tammisaaren saariston kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin vesilintujen metsästys voimassa olevan järjestyssäännön mukaisesti Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla niille, jotka asuvat Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitettussa saaristo-osassa. Voimassa olevan säännöksen mukaan paikalliset asukkaat saavat metsästää entisen Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla sen mukaan kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään. Säännöksellä tarkennettaisiin voimassa olevan säännöksen paikallisen asukkaan määritelmää. Järjestyssäännössä metsästys on rajoitettu vesilintuihin ja tätä ehdotetaan lakiin. Metsästys ei edellyttäisi Metsähallituksen lupaa

luonnonsuojelualuetta hallinnoivana viranomaisena, mutta edellyttäisi metsästyslain mukaisesti maanhaltijan metsästyslupaa. Metsähallituksen arvion mukaan metsästyslupien hakeminen kansallispuiston alueelle ei muutoksen myötä merkittävästi kasvaisi. Metsähallituksen tulee metsästyslupia myöntäessään varmistaa metsästyksen ekologinen kestävyys.

1 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa saisi harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä. Voimassa olevan säännöksen mukaan Tammisaaren saariston kansallispuistossa ovat sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja niiden koulutukselle, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi. Säännös korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella.

1 c §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Tammisaaren saariston kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös vastaisi voimassa olevaa asetuksen säännöstä kuitenkin siten, että jäsenet kutsuisi Metsähallitus ja se itse toimisi neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä. Neuvottelukunnan asettaminen ei olisi pakollista, vaan Metsähallituksen harkinnassa.

1 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

2–5 §. Voimassa olevan lain rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 2 §, haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ja alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 1 d §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.8 Laki Torronsuon kansallispuistosta

Torrnsuon kansallispuisto on perustettu lailla Torrnsuon kansallispuistosta (169/1990). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Torrnsuon kansallispuistosta (170/1990).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuistoalue. Voimassa olevan lain rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskevat 2 §:n 2-4 momentit ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla ajantasaisiin luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Torrnsuon kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisesti hirven ja valkohäntäkauriin ajo olisivat sallittuja myös Torronsuon kansallispuistossa ilman erillistä asiaa koskevaa säännöstä.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ja alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

Kansallispuistosta annetun asetuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan Torronsuon kansallispuiston eteläosassa olevan petaliittilöydöksen taloudelliseksi hyödyntämiseksi saa löydöstä koskevan valtauksen alueella Metsähallituksen määräämin ehdoin louhia mineraalia ja tehdä muita louhinnan edellyttämiä töitä. Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentin mukaan sellaista oikeutta saa käyttää, joka ennen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna rasitteena, vuokraoikeutena tai muuna vastaavana oikeutena kohdistuu luonnonsuojelualueeseen, joten asiaa koskevaa säännöstä ei ole tarpeen sisällyttää lakiin.

7.9 Laki Perämeren kansallispuistosta

Perämeren kansallispuisto on perustettu lailla Perämeren kansallispuistosta (537/1991). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Perämeren kansallispuistosta (538/1991).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuiston sijainti ja rajat. Pykälän 2 ja 3 momentissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 3 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

3 §. Kalastus. Pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että viitataan voimassa olevan kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädettyyn oikeuteen kalastaa yleisellä vesialueella.

3 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Perämeren kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1991 asetuksessa säädetty rauhoitussäännökset sekä niistä säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Voimassa olevan asetuksen mukaan kansallispuistossa on sallittu ruoppaus ja muutenkin vesikulkuväylien kunnossapito sekä merenkulun turvalaitteiden sekä vesikulkuväylien liikennemerkkien ja valopasteiden rakentaminen ja kunnossapito. Nämä toimet ovat sallittuja uuden luonnonsuojelulain 50 § 1 momentin 8 kohdan nojalla eikä niistä ole tarpeen erikseen säätää.

Sen sijaan voimassa olevan asetuksen mukaan Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa saa syventää ja ruopata vesiväyliä. Tämä poikkeus ehdotetaan sisällytettävän rauhoitussäännöksiin nykyisen asetuksen mukaisena, koska alue kuuluu Suomen voimakkaan maannouseman alueeseen, eikä pelkkä ylläpitovuoppaus mahdollista olemassa olevan väyläsyvyyden säilyttämistä.

Pykälän 2 momentissa kansallispuistossa sallittaisiin voimassa olevan säädöksen mukaisesti kalastusta, rajanvartiointia ja meripelastusta varten tarpeellisten rakennusten, rakennelmien ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito sekä alueen perinteiseen käyttöön liittyvien rakennuksien ja rakennelmien entistäminen, kunnossapito ja käyttö. Nämä toimet eivät edellyttäisi Metsähallituksen lupaa.

3 b §. Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle sallitut toimet. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa saisi harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä. Voimassa olevan säännöksen mukaan Perämeren kansallispuistossa ovat sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi ja puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja koulutukselle, jota ne antavat meripuolustusta varten. Ehdotetun säännöksen mukaisesti Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta koskeva säännös korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella.

3 c §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelun alueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

4–6 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 4 § ja alueiden liittäminen kansallispuistoon koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 3 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 6 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.10 Laki Kolin kansallispuistosta

Kolin kansallispuisto on perustettu lailla Kolin kansallispuistosta (581/1991) ja kansallispuistoa on laajennettu lailla Kolin kansallispuiston laajentamisesta (634/1996). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Kolin kansallispuistosta (674/1991).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuiston sijainti ja rajat. Pykälän 2 ja 3 momentissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Kolin kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset

sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia.

Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä poiketen Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Kolin kansallispuistossa saa tutkia metsää siten, kuin hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin määrätään. Metsähallitus on katsonut uuden luonnonsuojelulain kirjausten olevan riittäviä eikä metsän tutkimisesta ole tarpeen erikseen säätää laissa. Asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan paikoissa, jotka on määrätty järjestyssäännössä, saa kansallispuistoon tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, leirytyä tilapäisesti sekä tehdä avotulen. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaisesti näistä säädettäisiin järjestyssäännössä eikä erillistä asiaa koskevaa säännöstä ole tarpeen kirjata lakiin.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen hirven ja valkohäntäkauriin ajoa koskeva poikkeus ei koskisi Kolin kansallispuistoa, koska sen vuosittaiset kävijämäärät ovat erittäin korkeat. Vuonna 2021 kansallispuistossa oli lähes 260 000 kävijää.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin ilmasähkökaapelin sijoittaminen maahan Metsähallituksen luvalla. Kolin kansallispuistossa on toteutettu 20 kV ilmajohdon maakaapelointihanke, joka edellytti voimassa olevan asetuksen 5 §:ssä tarkoitettua ympäristöministeriön lupaa. Metsähallitus on ennakoanut, että vastaavat hankkeet olisivat lähitulevaisuudessakin Kolin kansallispuiston alueella tarpeellisia. Joissakin tilanteissa on tarkoituksenmukaista ja luontoarvojen säilymisen kannalta edullisempaa asentaa maakaapeli johtokäytävän ulkopuolelle esimerkiksi olemassa oleviin tienpohjiin. Ehdotettu säännös mahdollistaisi maakaapeloinnin toteuttamisen Metsähallituksen hyväksymään paikkaan.

2 b §. Matkailupalvelujen turvaaminen. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä matkailupalvelujen turvaamisesta. Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain (1430/2004) 4 a §:n 1 momentin säädöstä. Kolin kansallispuistossa olisi Kolin matkailukeskuksen alueella luonnonsuojelulain 49 §:n rauhoitussäännösten estämättä sallittu kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muiden palvelutilojen sekä olemassa olevien laskettelurinteiden ylläpitäminen sekä laskettelurakennelmien kunnostaminen ja rakentaminen. Rakentaminen ei saisi vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä olisi myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saisi olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita. Säännöksen tarkoitus olisi turvata sekä Kolin matkailupalvelujen toiminta että Kolin kansallispuiston luontoarvojen säilyminen.

Pykälän 2 momenttiin tulisi voimassa olevaa säännöstä vastaava säännös, jonka mukaan kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrätyksi ajaksi. Sopimusten voimassaoloaikaa voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa.

2 c §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittäminen ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.11 Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on perustettu lailla Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta (430/1993) ja sitä koskevat voimassa olevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta (431/1993).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuiston sijainti ja rajat. Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisesti hirven ja valkohäntäkauriin ajo tulisivat sallituksi myös Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa.

Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan Puurijärveä on sallittua kunnostaa lintuvetenä. Tämä säännös ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavan lakiin.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.12 Laki Päijänteen kansallispuistosta

Päijänteen kansallispuisto on perustettu lailla Päijänteen kansallispuistosta (432/1993) ja sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Päijänteen kansallispuistosta (433/1993).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996

luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuiston sijainti ja rajat. Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Asetuksessa on todettu, että kansallispuiston Virmailansaaren osassa saa metsähallituksen luvalla ajaa hirveä sitä metsästettäessä. Hirvenajoa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohtaan yleisenä säännöksenä, joten tätä säännöstä ei ehdoteta sisällytettävän lakiin.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelun alueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämisestä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.13 Laki Nuuksion kansallispuistosta

Nuuksion kansallispuisto on perustettu lailla Nuuksion kansallispuistosta (118/1994) ja sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Nuuksion kansallispuistosta (119/1994).

1 §. Kansallispuiston perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Kansallispuiston sijainti ja rajat. Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen hirven ja valkohäntäkauriin ajoa koskeva poikkeus ei koskisi Nuuksion kansallispuistoa, koska kansallispuiston vuosittaiset kävijämäärät ovat erittäin korkeat. Vuonna 2021 kansallispuistossa oli yli 300 000 kävijää.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.14 Laki Valkmusan kansallispuistosta

Valkmusan kansallispuisto on perustettu lailla Valkmusan kansallispuistosta (635/1996). Se on viimeinen vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettu kansallispuisto. Sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Valkmusan kansallispuistosta (636/1996).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2 ja 3 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueissa ja kansallispuistoissa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Voimassa olevassa asetuksessa sallittu voimansiirtolinjan kunnossapito on sallittua uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla, joten asiaa koskevaa säännöstä ei ole tarpeen sisällyttää lakiin.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

7.15 Laki Ystävyyden puistosta

Lailla Ystävyyden puistosta (488/1990) perustettiin kolme luonnonsuojelualuetta eli Elimyssalon luonnonsuojelualue, Lentuan luonnonsuojelualue sekä Ison-Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualue ja muodostettiin näistä kolmesta sekä aiemmin perustetuista Ulvinsalon luonnonpuistosta ja Juortanansalon-Lapinsuon soidensuojelualueesta Ystävyyden puisto. Ystävyyden puistosta annetussa asetuksessa (489/1990) säädettiin mainittuja Ystävyyden puistoa koskevalla lailla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevat rauhoitussäännökset. Ne vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

2 §. Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

6 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesti, että luonnonsuojelualueilla metsästyksessä olisi sallittua. Paikallisen käsite kuitenkin määriteltäisiin kuntalaiseksi. Metsästyksessä olisi sallittua Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella metsästyslain mukaisesti, samoin Lentuan luonnonsuojelualueella, kuitenkin poissulkien alueella sijaitsevat saaret. Sen sijaan Elimyssalon luonnonsuojelualueella ei saisi metsästyksessä suttua, ahmaa tai karhua. Lisäksi metsästyksessä ei saisi harjoittaa Elimysjärven alueella.

Voimassa olevassa asetuksessa olevaa kalastusta koskevaa kirjausta ei ehdoteta sisällytettävän lakiin, koska kalastus on sallittu uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 51 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

6 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin Ystävyyden puiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittäminen ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

7.16 Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta

Lalla Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta (133/1991) perustettiin Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue. Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (134/1991) on säädetty alueen rauhoitussäännöksistä. Ne vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat. Rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskeva 2 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain mukaisesti. Voimassa olevassa asetuksessa metsästys on Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella sallittu siten kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään, ja järjestyssäännössä metsästys on sallittu metsästyslain mukaisesti. Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella on voimassa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 14.1.2022 määräämä metsästyskielto, jonka mukaan ampuma-aseella harjoitettava metsästys on kielletty viiden vuoden määräajaksi 14.1.2022 – 13.1.2027.

Pykälän 3 momentissa luonnonsuojelualueella sallittaisiin nykykäytännön mukaisesti poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Luonnonsuojelualueen voimassa olevassa asetuksessa poronhoito on sallittu, ja tulenteke ja leiriytyminen on sallittu luonnonsuojelualueen järjestyssäännössä. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voisi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei olisi luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehtäisiin väliaikaisiksi. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 501 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkaan edellyttäisi Metsähallituksen lupaa.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostointa ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualan osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittäminen ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittäminen koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin lain tasolla.

7.17 Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetulla lailla (135/1991) perustettiin viisi luonnonsuojelualuetta.

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetussa asetuksessa (136/1991) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelualueella on sallittua metsästä metsästyslain mukaisesti. Voimassa olevassa asetuksessa metsästyksessä on luonnonsuojelualueilla sallittu siten kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualan lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualan osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen

oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin lain tasolla.

7.18 Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (137/1991) perustettiin Punkaharjun luonnonsuojelualue. Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (138/1991) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininta Punkaharjun kunnasta korvattaisiin Savonlinnan kaupungilla, johon Punkaharju on yhdistynyt.

2 §. Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat. Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskeva 2 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään.

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentin mukaan sallittua olisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia. Muinaismuistolain 10 §:n mukaiset tutkimus- ja hoitoluvat myöntää edelleen Museovirasto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, rakennusten ja rakennelmien entistäminen ja kunnostaminen on sallittu.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että Metsähallitus ei voisi antaa uuden luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaista lupaa malminetsintään Punkaharjun luonnonsuojelualueelle. Punkaharjun luonnonsuojelualue on perustettu erityisesti edustavan pitkittäisharjuselänteen ja kansallismaiseman suojelemiseksi. Punkaharju on yksi Suomen 27 kansallismaisemasta, jotka ympäristöministeriön kansallismaisematyöryhmä valitsi Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuonna 1992. Alueen on katsottu olevan maisemaltaan ja suojeluarvoiltaan niin erityislaatuinen sekä pinta-alaltaan niin pieni, että alue olisi tarpeen rajata malminetsinnän ulkopuolelle kansallis- ja luonnonpuistoja vastaavalla tavalla.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualan osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen

oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

7.19 Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (598/1992) perustettiin Martinselkosen luonnonsuojelualue. Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (948/1993) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava

2 §. Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat. Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesta paikallisen asukkaana oikeudesta metsästä suojelualueella hirveä ja pienriistaa, ja riistakantojen salliessa myös ulkopaikkakuntalaisille sallittaisiin hirven ja pienriistan metsästäys. Paikallisen asukkaana määritelmää tarkennettaisiin asetuksen mukaisesti kuntalaiseen, jonka asuinkunnan alueella suojelualue sijaitsee. Voimassa olevan asetuksen mukaiselle ”erityisen syyn” säilyttämiselle laissa ulkopaikkakuntalaisten metsästäysoikeuden edellytyksenä ei ole katsottu olevan enää perusteita, vaan riistakantojen seurannan avulla voidaan riittävästi arvioida edellytyksiä metsästyslupien myöntämiselle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonsuojelualueella toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Luvansaajan oikeus nimetä henkilöt riistaeläinlajien yksilön poistamiseen vastaisi nykytilaa, sillä käytännössä poikkeusluvan saaja ilmoittaa metsästyksen osallistuvat henkilöt Suomen riistakeskukselle ennen metsästyksen alkua.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden

luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 § Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

7.20 Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (946/1993) perustettiin Levanevan luonnonsuojelualue. Levanevan luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (947/1993) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininta Jurvan kunnasta korvattaisiin Kurikan kaupungilla, sillä Jurva on yhdistynyt Kurikkaan.

2 §. Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat. Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. Rauhoitussäännökset. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesta mahdollisuudesta metsästä hirveä luonnonsuojelualueella.

Pykälän 3 momentin mukaan Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta saa säännöstellä Länsi-Suomen vesioikeuden tekemän päätöksen lupaehdoissa määritellyllä tavalla. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan asetuksen poikkeussäännöksiin.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittäminen koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

7.21 Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (258/1994) perustettiin Talaskankaan luonnonsuojelualue. Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (259/1994) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti uuden luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly uuteen luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityiseksi suojelualueeksi”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava Pykälästä ehdotetaan muutettavan myös maininta Vuolijoen kunnasta ja korvattavan se Kajaanin kaupungilla, johon Vuolijoki on yhdistynyt.

2 §. *Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat.* Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentin mukaan sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä ja pienriistaa. Säännöksellä muutettaisiin voimassa olevan asetuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittua oikeutta metsästää hirveä ja pienriistaa Metsähallituksen luvalla.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Viittaussäännös. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Tällä esityksellä ehdotetaan kumottavan vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen kansallispuistojen, luonnonpuistojen ja muiden luonnonsuojelualueiden perustamissäädösten asetuksenantovaltuutta koskevat säännökset, minkä johdosta perustamissäädösten nojalla annetut asetukset kumoutuvat. Asetuksiin sisältyvät rauhoitussäännökset siirretään näin ollen perustamissäännöksiin, kuten jäljempänä esitetään, eikä uusia asetuksenantovaltuuksia anneta.

Perustamissäädösten nojalla annetut asetukset, jotka tämän esityksen johdosta kumoutuvat, ovat asetus Karkalin luonnonpuistosta (433/1964), asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981), asetus Oulangan kansallispuistosta (582/1991), asetus Saaristomeren kansallispuistosta (1123/1994), asetus Urho Kekkosen kansallispuistosta (229/1983), asetus Tammisaaren saariston kansallispuistosta (243/1990), asetus Torronsuon kansallispuistosta (170/1990), asetus Perämeren kansallispuistosta (538/1991), asetus Kolin kansallispuistosta (674/1991), asetus Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta (431/1993), asetus Päijänteen kansallispuistosta (433/1993), asetus Nuuksion kansallispuistosta (119/1994), asetus Valkmusan kansallispuistosta (636/1996), asetus Ystävyiden puistosta (489/1990), asetus Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta (134/1991), asetus Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista (136/1991), asetus Punkaharjun luonnonsuojelualueesta (138/1991), asetus Martinselkosen luonnonsuojelualueesta (948/1993), asetus Levanen luonnonsuojelualueesta (947/1993) ja asetus Talaskankaan luonnonsuojelualueesta (259/1994).

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan samanaikaisesti luonnonsuojelulain kanssa.

10 Suhde muihin esityksiin

Tämä esitys ja siihen sisältyvien lakien voimaantulo ovat riippuvaisia eduskunnassa käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä eduskunnalle luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022 vp).

11 Suhde perustuslakiin ja säättämjärjestys

Eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022 vp) on tarkasteltu uudistettavan luonnonsuojelulain säännösten perustuslain mukaisuutta. Tässä liitännäisessä esityksessä tarkastellaan perustuslaillisia kysymyksiä vain siinä laajuudessa kuin tuota hallituksen esitystä on tässä esitettävien lakien osalta tarpeen täydentää.

Tämän esityksen kannalta keskeiset perusoikeudet ovat perustuslain 18 §:n elinkeinovapaus, vastuuta ympäristöstä koskeva 20 § sekä saamelaiden oikeutta oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen ja kehittämiseen koskeva 17 §:n 3 momentti.

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelystä eivätkä rajoitukset saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Perustuslain 80 §:stä johtuvat vaatimukset

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Hallituksen esityksessä ehdotettavat lakimuutokset korjaavat vallitsevan epäkohdan voimassa olevissa kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä lailla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevissa säädöksissä, sillä aiemmin asetuksen tasolla annetut rauhoitusmääräykset saatettaisiin perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla lain tasolle. Esityksellä toteutetaan perustuslain velvoite.

Elinkeinonvapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Erityisenä kysymyksenä hallituksen esityksessä HE 76/2022 vp on tarkasteltu malminetsintään liittyviä säännöksiä perustuslain 18 §:n 1 momentin elinkeinonvapauden näkökulmasta, kun lakiehdotuksen mukaan malminetsintä kiellettäisiin kansallis- ja luonnonpuistoissa. Esitetyt näkökulmat ovat olennaiset myös tämän esityksen osalta, sillä tässä esityksessä poistettaisiin asetustasolla annetuissa rauhoitussäännöksissä kaikissa kansallis- ja luonnonpuistoissa vanhimpien puistojen osalta ympäristöministeriölle ja muiden osalta alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle säädetty toimivalta myöntää lupa malminetsintään. Jatkossa malmietsintään ei voisi enää myöntää kansallis- ja luonnonpuistossa lainkaan lupaa. Käytännössä malminetsintää ei ole tähänkään asti harjoitettu kansallis- ja luonnonpuistoissa,

joten ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi tosiasiallisesti malminetsinnän mahdollisuuksiin, mutta selkeyttäisivät tilannetta.

Voimassa olevat asetustasoiset rauhoitussäännökset muiden valtion luonnonsuojelualueiden osalta sisältävät myös alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle säädetyn toimivallan myöntää lupa malminetsintään. Näiden alueiden osalta mahdollisuus pääosin säilyisi, kuitenkin uuden luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momenttiin kirjatuin edellytyksin, jotka turvaavat alueen luonnonarvojen säilymistä. Tästä poiketen käsillä olevan esityksen mukaan Punkaharjun luonnonsuojelualueella Metsähallitus ei voisi myöntää lupaa malminetsintään. Suomen kansallismaisemiin kuuluvan Punkaharjun luonnonsuojelualueen on katsottu olevan maisemaltaan ja suojeluarvoiltaan niin erityislaatuinen, että alue olisi tarpeen rajata malminetsinnän ulkopuolelle kansallis- ja luonnonpuistoja vastaavalla tavalla. Punkaharjun luonnonsuojelualue on pinta-alaltaan pieni (noin 790 ha) sekä suurimmaksi osaksi vesialuetta. Rajoituksen tosiasiallinen merkitys elinkeinotoiminnalle olisi siten varsin vähäinen.

Perustuslain 18 §:ssä vahvistettu elinkeinovapaus liittyy myös saamelaisten oikeuksien turvaamiseen. Elinkeinovapauden osalta on syytä ottaa huomioon uudessa luonnonsuojelulaisessa ehdotettu 6 § saamelaisten oikeudesta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan (heikentämiskielto) ja sen muita elinkeinoja mahdollisesti rajaava vaikutus. Heikentämiskielto asettaa viranomaiselle velvoitteen huolehtia siitä, ettei lain toimeenpanolla tai sen mukaisilla päätöksillä yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheuteta vähäistä suurempaa heikennystä saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiin, ja että saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytykset voidaan turvata ja niiden kehittymistä mahdollisuuksien mukaan edistää. Saamelaisten oikeuksia tarkastellaan kokonaisuutena alempana tässä luvussa.

Vastuu ympäristöstä

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on 2 momentin mukaan pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Pykälässä säädetään siis yhtäältä 1 momentissa yleisestä ympäristöön kohdistuvasta vastuusta sekä toisaalta asetetaan julkiselle vallalle ympäristöä koskeva toimintavelvoite. Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta kohdistuu sekä julkiseen valtaan että yksityisiin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin (kts. HE 309/1993 vp, s. 66). Perustuslain 20 §:n 1 momentin säännös on tarkoitettu koskemaan kaikkien vastuuta. Taustalla on ajatus siitä, että momenttiin liittyy erityisen vahvasti luonnon itseisarvon ja tulevien sukupolvien oikeuksien ulottuvuus (kts. PeVL 38/1998 vp, s. 2, PeVM 25/1994 vp, s. 10). Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen kuten myös aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Säännöksessä tarkoitettun luonnon monimuotoisuuden osa-alueita ovat muun muassa eläin- ja kasvikunnan geneettinen rikkaus sekä kaikkien uusiutumattomien luonnonvarojen tehokas suojeleminen (kts. HE 309/1993 vp, s. 66 sekä HE 76/2022 vp, s. 293-294). Siten säännös ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymistä (kts. HE 309/1993 vp, s. 66 ja PeVL 69/2018 vp).

Tällä esityksellä pyrittäisiin turvaamaan luonnon monimuotoisuutta ja näin toteuttamaan perustuslain 20 §:n asettamia velvoitteita. Esityksessä käsitellään alempana perustuslain 20 §:n ja perustuslain 17 §:n 3 momentin välistä yhteensovittamista ja perusoikeuspunnintaa.

Saamelaisten oikeudet

Esitys toteuttaa perustuslain 17 §:n 3 momentin säännöstä saamelaisten oikeudesta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan.

Saamelaisia koskevalla perustuslain säännöksellä turvataan muun muassa sellaisten saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvien perinteisten elinkeinojen kuin poronhoidon, kalastuksen ja metsästyksen harjoittamista. Lisäksi saamelaisilla on perustuslain 121 §:n 4 momentin perusteella saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Perustuslain ohella alkuperäiskansojen perinteisiin elinkeinoin ja maankäyttöön liittyvä itsemääräämisoikeus tunnustetaan nykyisin myös kansainvälisellä tasolla laajasti. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuskomitean mukaan kansalaisyhteiskunnat ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (KP-sopimus) 27 artikla merkitsee muun muassa velvollisuutta taloudellisten toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen siten, että saamelaisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, taloudellinen kannattavuus säilyy. KP-sopimuksen 27 artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on etnisiä, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään. Määräys sisältää siis ns. heikentämiskiellon. Kun perustuslain 17 §:n 3 momenttia tulkitaan KP-sopimuksen 27 ja 1 artiklan valossa, heikentämiskiellon ”huomattavan haitan” kynnystä ei voida asettaa kovinkaan korkealle (PeVL 32/2010 vp, s. 10).

Suomi on vuonna 1994 ratifioinut YK:n biodiversiteettisopimuksen, jonka tarkoituksena on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä geenivarojen käytöstä saadun hyödyn oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Sopimus tunnustaa myös alkuperäiskansojen läheisen ja perinteisen riippuvuuden biologisista luonnonvaroista sekä alkuperäiskansojen perinteisen tiedon merkityksen luonnon monimuotoisuuden suojelulle. Sopimus velvoittaa Suomea turvaamaan saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon, käytänteet ja innovaatiot sekä perinteisten luonnonkäyttötapojen säilymistä.

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaisella saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevat 2850 neliökilometrin laajuinen Lemmenjoen kansallispuisto sekä pohjoiset osat noin 2550 neliökilometrin laajuudesta Urho Kekkosen kansallispuistosta. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevat 712 neliökilometrin laajuinen Kevon luonnonpuisto, 29 neliökilometrin laajuinen Mallan luonnonpuisto ja 179 neliökilometrin laajuinen Sompion luonnonpuisto. Perustettaessa nämä luonnonsuojelualueet saamelaisten kotiseutualueelle on aikoinaan pyritty siihen, että erityisesti perinteisen saamelaisporonhoidon harjoittamisen edellytykset tulisivat turvatuksi. Poikkeuksena tästä on se, että Mallan luonnonpuistossa on vuonna 1981 annetussa asetuksessa kielletty porolaidunnus.

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n mukaan saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset on turvattava perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle. Tällä esityksellä ei perusteta uusia suojelualueita, mutta esitys koskee kaikkia saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevia kansallis- ja luonnonpuistoja Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa lukuun ottamatta. Rauhoitussäännösten antaminen rinnastuu kuitenkin alueen perustamiseen, koska siinä yhteydessä määritetään oikeudet, joita alueella toimivilla on. Näin ollen rauhoitussäännöksiä koskevat ehdotukset on laadittu huomioiden luonnonsuojelulain 6 §:n heikentämiskiello sekä 55 §:ssä lausuttu vaatimus saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytysten turvaamisesta.

Saamelaiskulttuurilla on suora yhteys luonnon monimuotoisuuden säilymiseen, mikä korostaa perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädetyn saamelaiskulttuurin ylläpitämistä koskevan

oikeuden yhteyttä 20 §:ssä säädettyyn ympäristövastuuta koskevaan perusoikeuteen. Seuraavassa kappaleessa tarkastellaan perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvattun saamelaiskulttuurin suojan ja perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeuden suhdetta Mallan luonnonpuiston kontekstissa.

Mallan luonnonpuisto

Mallan luonnonpuistoa koskevan eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista annetun asetuksen (932/1981) 5 §:n 2 momentin mukaan poronhoito on Mallassa kiellettyä. Tällä esityksellä poronhoitokiellosta luovuttaisiin, sillä sen voidaan katsoa olevan ristiriidassa perustuslain 17 §:n 3 momentin kanssa. Esityksen mukaan Metsähallitus voisi kuitenkin jatkossa rajoittaa porojen laiduntamista, mikäli se luonnontieteellisen tiedon pohjalta olisi välttämätöntä alueen lajien ja luontotyypin turvaamiseksi. Mallan luonnonpuistoa koskevan sääntelyn kannalta keskeinen kysymys on perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeuden sekä 17 §:n 3 momentin saamelaiskulttuurin suojan välinen tasapaino.

Saamelaisilla alkuperäiskansana on perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Esityksessä aikaisemmin esiin tuodulla heikentämiskiellolla on merkitystä tilanteissa, joissa kaikkia perusoikeuksia ei ole samanaikaisesti mahdollista toteuttaa täysimääräisesti, vaan tietyn perusoikeuden toteutumista on tarve rajoittaa. Perusoikeusrajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi (PeVM 25/1994 vp, s. 5/I). Saamelaisten perustuslaissa turvattujen oikeuksien kannalta on huomattava, että perustuslakivaliokunta on suhtautunut saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien rajoituksiin tiukasti (HE 76/2022 vp, s. 314 – 315 ja PeVL 17/2010 vp).

Perustuslakivaliokunta on johtanut perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudesta ja oikeuksien luonteesta perustuslaissa turvattuina oikeuksina joitakin yleisiä perusoikeuksien rajoittamista koskevia vaatimuksia (PeVM 25/1994 vp, s. 4-5). Perustuslakivaliokunnan mukaan suhteellisuusvaatimus edellyttää, että rajoitusten on oltava välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Perusoikeuden rajoitusta voidaan pitää sallittuna ainoastaan silloin, kun tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Rajoitus ei myöskään saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään (PeVM 25/1994 vp, s. 4-5).

Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO:2022:25 käsitellyt Tenojoen sivuvesistöasetuksen kalastusrajoitusta ja saamelaisten kulttuurillisia perusoikeuksia. KKO:n ratkaisun mukaan saamelaisille kuuluva, nautintaperusteisiin oikeuksiin vähintään rinnastuva ja perustuslain suojaama kalastusoikeus ei ole rajoittamaton, vaan saamelaisten kalastusoikeutta voidaan rajoittaa vaelluskalakantojen turvaamiseksi. Luonnon kestävä ja ekologinen käyttö sekä kalakantojen turvaaminen myös tulevaisuudessa palvelevat muiden ohella myös saamelaisten etua. Perinteisen kulttuurisen kalastusoikeuden harjoittaminen edellyttää toisin sanoen Tenojoen kalakannan säilymistä kestäväällä tasolla. Tätä kalastusoikeutta voidaan siis lähtökohtaisesti rajoittaa, mutta asiassa on arvioitava, ovatko rajoitukset oikeasuhtaisia niiden tavoitteisiin nähden. Ratkaisussaan KKO arvioi rajoitusten oikeasuhtaisuutta niiden tavoitteisiin nähden ja viittaa myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jossa valiokunta oli todennut, että lohikantojen tilan saaminen kestäväälle tasolle on omiaan edistämään saamelaiskulttuurin jatkuvuutta tulevaisuudessa (kts. PeVL 5/2017 vp, s.7 ja PeVL 27/2022 vp, s. 3). KKO katsoi ratkaisussaan, että saamelaisten kulttuuriin perusoikeuksiin liittyvän kalastusoikeuden

aikaisempaa voimakkaampi rajoittaminen edellyttäisi sitä, että riittävä kalakantojen suojelu ei olisi ollut mahdollista muilla keinoilla.

Saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvat saamelaisten perinteiset elinkeinot, kuten poronhoito, kalastus ja metsästys (ks. HE 309/1993 vp, s. 65/II ja esim. PeVL 3/1990 vp, s. 2-3.). KKO:n ratkaisussa KKO:2022:25 tarkasteltiin kalastusrajoituksia suhteessa saamelaisten kulttuurillisiin perusoikeuksiin. Sekä kalastus että poronhoito kuuluvat molemmat saamelaisten perustuslailla turvattuihin oikeuksiin. Molemmissa tapauksissa on kyse luonnonvarojen riittävydestä ja luonnon ekologisesti kestävästä käytöstä. KKO:n ratkaisusta on tulkittavissa, että poronhoidon rajoittamisen edellytyksenä olisi rajoitusten oikeasuhtaisuus niiden tavoitteisiin nähden sekä se, että riittävä luontotyyppien ja lajien suojelu ei olisi mahdollista muilla keinoilla.

Tämän esityksen perusteluissa on tuotu esiin Mallan luonnonpuiston nykytilaa ja luonnonpuistossa tehtyjä kartoituksia, joissa on havaittu korkeasta porolaidunnuksesta johtuvaa Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien, erityisesti lehtojen ja tunturikoivikoiden, tilan heikentymistä ja mahdollista pinta-alojen pienentymistä. Esimerkiksi lehtojen ruohokasvillisuus on korvautunut heinillä ja osa tunturikoivikoista on muuttumassa sekundääripaljakaksi eli alueeksi, jossa mittarituhojen ja porolaidunnuksen seurauksena koivujen latvuspeittävyys on pienentynyt alle 10 prosenttiin. Mallan luontotyyppien tilassa havaittu heikentyminen on asiantuntija-arvioiden mukaan seurausta korkeasta laidunnuspaineesta, eikä luontotyyppien tilan palauttaminen todennäköisesti ole mahdollista ilman laidunnuksen rajoittamista.

Esitykseen sisältyvän porojen laiduntamisen rajoittamista koskevan säännöksen tarkoituksena on turvata Mallalla esiintyvien luontotyyppien ja lajien tila. Esitetyn säännöksen mukaisesti rajoittamiseen ryhdyttäisiin vain, mikäli se luonnontieteellisen tiedon pohjalta olisi välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi. Lisäksi rajoittaminen tulisi toteuttaa siten, että vaikutukset saamelaisten oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan olisivat laajuudeltaan ja kestoaltaan mahdollisimman vähäisiä. Mahdollisten rajoitusten tulisi olla Mallan luonnonpuiston lajien ja luontotyyppien suojelun kannalta välttämättömiä ja tehokkaita sekä poronhoidon rajoitusten laajuudeltaan oikeasuhtaisia. Poronhoitoa tulisi Mallan luonnonpuistossa rajoittaa vain siinä määrin, kuin se lajien ja luontotyyppien heikentymisen estämisen ja palautumisen näkökulmasta olisi välttämätöntä. Tämä tarkoittaa, että poronhoitoa rajoitettaisiin Mallan alueella vain sellaisina aikoina ja siinä laajuudessa, kuin luontotyyppien ja lajien suojelu sitä edellyttäisi. Lisäksi tulisi arvioida erilaisia ratkaisuja porojen laidunnuspaineen vähentämiseen. Esityksessä ehdotettavalla sääntelyllä turvattaisiin perustuslain 17 §:n 3 momentin säännöstä saamelaisten oikeudesta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan ja samalla edistettäisiin perustuslain 20 §:n 1 momentin toteutumista mahdollistamalla poronhoidon rajoittaminen Mallan luonnonpuistossa.

Esityksessä otettaisiin huomioon saamelaisten oikeudet ja perinteisen tiedon merkitys osana suunnittelun tietoaineistoa sekä perustuslain 20 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla turvattaisiin saamelaisten mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Esityksen mukaan Metsähallituksen tulisi ennen poronhoidon rajoitustoimien toteuttamista yhteistyössä asianomaisen paliskunnan ja paikallisten saamelaisyhteisöjen kanssa arvioida rajoitustoimista aiheutuvat vaikutukset saamelaiskulttuurin toteuttamiselle sekä huomioida saamelaisten perinteinen tieto rajoitusten suunnittelussa. Lisäksi asianomaisella paliskunnalla ja paikallisella saamelaisyhteisöllä olisi oikeus saada kirjallinen selvitys vaikutusten arvioinnista ennen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukaisia neuvotteluja. Esityksellä säännöksellä on pyritty edistämään vapaan, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatetta (niin sanottu FPIC-periaate, free, prior and informed

consent). Vapaaseen tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatteen sisältöä on kuvattu tarkemmin uuden luonnonsuojelulain hallituksen esityksen (HE 76/2022 vp) luvussa 12. Yhteistyömenettely lisäksi toteuttaisi viranomaisten aktiivista velvoitetta turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen perustuslain 22 §:n mukaisella tavalla.

Poronhoidon rajoittamista koskevalla säännöksellä vahvistetaan lakiehdotuksen tavoitteiden toteutumista, eikä se yksinään muodosta sellaista saamelaisten oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan tai elinkeinovapauden ydinalueelle menevää rajoitusta, ettei siitä voisi tavanomaisessa laissa säätää.

Lakiehdotusten voi katsoa vahvistavan saamelaisten oikeuksia koskevan perustuslain 17 §:n 3 momentin sekä vastuuta ympäristöstä koskevan perustuslain 20 §:n toteutumista.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (83/1938) 12 §:n 2 momentti ja 14–18 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1431/2004 ja 77/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), perustetaan Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot.

4 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentin mukaisesti Mallan luonnonpuistossa Metsähallitus voi rajoittaa porojen laiduntamista, jos se luonnontieteellisen tiedon pohjalta on välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppejen turvaamiseksi. Poronhoidon rajoittaminen tulee toteuttaa siten, että vaikutukset saamelaisien oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ovat laajuudeltaan ja kestoltaan mahdollisimman vähäisiä. Metsähallituksen tulee ennen rajoitustoimien toteuttamista yhteistyössä asianomaisen paliskunnan ja paikallisten saamelaisyhteisöjen kanssa arvioida rajoitustoimista aiheutuvat vaikutukset saamelaiskulttuurin toteuttamiselle sekä huomioida saamelaisien perinteinen tieto rajoitusten suunnittelussa. Paliskunnalla ja paikallisella saamelaisyhteisöllä on oikeus saada kirjallinen selvitys vaikutusten arvioinnista ennen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukaisia neuvotteluja.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Pisavaaran luonnonpuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä näiden kotikunnasta riippumatta.

4 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 §:n 2 momentti ja 23–27 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 485/1989, sekä
lisätään lakiin uusi 21 a–21 e § ja liite seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), perustetaan jäljempänä mainitut valtion alueet luonnonsuojelualueiksi seuraavasti:

1) luonnonpuistoiksi:

- a) Vaskijärven alue Yläneen kunnassa Vaskijärven luonnonpuistoksi;
- b) Vesijaon alue Padasjoen kunnassa Vesijaon luonnonpuistoksi;
- c) Sinivuoren alue Längelmäen kunnassa Sinivuoren luonnonpuistoksi;
- d) Häädetkeitaan alue Parkanon ja Karvian kunnissa Häädetkeitaan luonnonpuistoksi;
- e) Salamanperän alue Kivijärven kunnassa Salamanperän luonnonpuistoksi;
- f) Ulvinsalon alue Kuhmon kunnassa Ulvinsalon luonnonpuistoksi;
- g) Paljakan alue Puolangan kunnassa Paljakan luonnonpuistoksi;
- h) Runkauksen alue Simon ja Tervolan kunnissa Runkauksen luonnonpuistoksi;
- i) Maltion alue Savukosken kunnassa Maltion luonnonpuistoksi;
- j) Sompion alue Sodankylän kunnassa Sompion luonnonpuistoksi;
- k) Kevojoen alue Utsjoen kunnassa Kevon luonnonpuistoksi;

2) kansallispuistoiksi:

- a) Liesjärven alue Tammelan kunnassa Liesjärven kansallispuistoksi;
- b) Linnansaaren alue Rantasalmen kunnassa Linnansaaren kansallispuistoksi;
- c) Petkeljärven alue Ilomantsin kunnassa Petkeljärven kansallispuistoksi;
- d) Pyhähäkin alue Saarijärven kunnassa Pyhä-Häkin kansallispuistoksi;
- e) Rokuanvaaran alue Vaalan kunnassa Rokuan kansallispuistoksi;
- f) Oulangan alue Kuusamon ja Sallan kunnissa Oulangan kansallispuistoksi;
- g) Lemmenjoen alue Inarin kunnassa Lemmenjoen kansallispuistoksi.

21 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee, saavat Metsähallituksen luvalla rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa riekkoa saavat pyydystää ansapyynnillä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Kevon luonnonpuistossa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärvessä saa luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä sekä harjoittaa muutakin kalastusta luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevissa luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

21 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Lemmenjoen kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti sutta ja karhua koko kansallispuiston alueella sekä pienriistaa ja hirveä liitteessä olevassa kartassa osoitetuilla Kitkanniemen ja aapaosan alueilla. Kuusamon yhteismetsän osakkailla on kotikunnasta riippumatta oikeus metsästää hirveä mainitussa kartassa osoitetulla Kitkanniemen alueella.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevissa kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa saa harjoittaa maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voi sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä Metsähallituksen erikseen osoittamilla alueilla. Metsähallituksen tulee maastoliikenteelle sallittujen alueiden suunnittelussa varmistaa riittävä vuorovaikutus asianomaisten paliskuntien kanssa. Lupa maastoliikenteeseen poronhoitotehtävissä annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpalon lentopaikkoja.

Oulangan kansallispuistossa ne, joiden kotikuntaan kansallispuiston Kitkanniemen alue sijoittuu, saavat leiriytyä tilapäisesti kalastusta varten Kitkanniemen alueella.

21 c §

Lemmenjoen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa sekä Metsähallituksen luvalla rakentaa mainitun lain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhtontaa varten. Kullanhuuhtonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Metsähallitus saa luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille.

Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

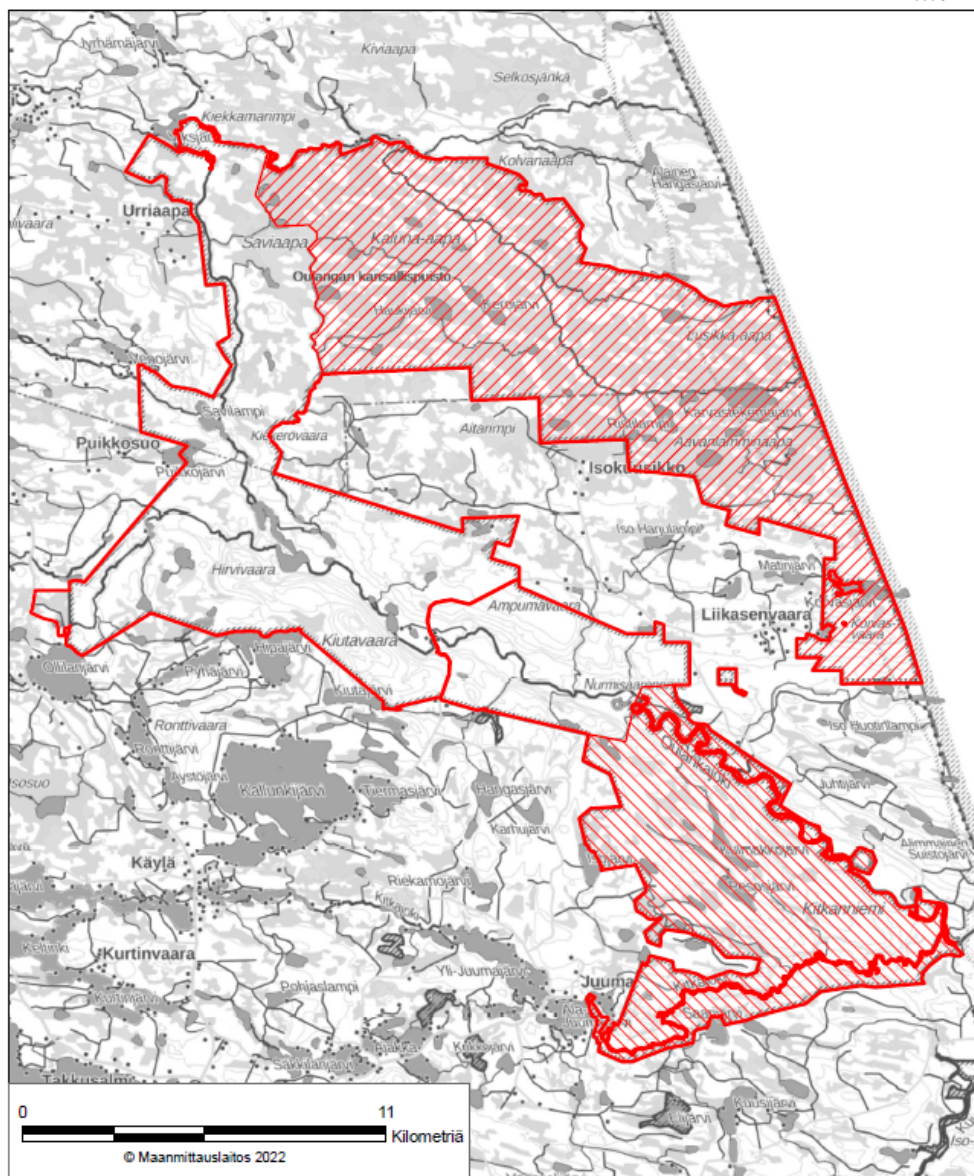
21 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa.

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

LIITE 1 OULANGAN KANSALLISPUISTO

- Aapaosa, jossa paikalliset asukkaat saavat kotikuntansa alueella metsästää sutta, karhua, pienriistaa ja hirveä
- Kitkanniemi, jossa paikalliset asukkaat saavat kotikuntansa alueella metsästää sutta, karhua, pienriistaa ja hirveä, ja jossa Kuusamon yhteismetsän osakkailta on kotikunnasta riippumatta oikeus metsästää hirveä
- Oulangan kansallispuisto, jossa paikalliset asukkaat saavat kotikuntansa alueella metsästää sutta ja karhua

3.

Laki

eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/1981) 6–10 §,
muutetaan 1 §:n johdantokappale ja 2 §:n johdantokappale sekä
lisätään lakiin uusi 6 a–6 c § seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

2 §

Luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

6 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Riisitunturin kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti hirveä sekä pienriistaa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoito-alueella sijaitsevista kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Kaloja saa istuttaa Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevista Koirajärvissä.

Tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

6 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonpuistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoito-alueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tämän lain 1 ja 2 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Karkalin luonnonpuistosta annetun lain (432/1964) 3 ja 4 §,
muutetaan 1 ja 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), muodostetaan valtiolle kuuluva osa Lohjan kaupungissa olevasta Karkalinniimestä Karkalin luonnonpuistoksi.

2 §

Karkalin luonnonpuisto käsittää Lohjan kaupungissa Karkalinniimestä noin 103 hehtaarin laajuisen kiinteistön 444-891-1-2.

2 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa luonnonpuistossa.

Karkalin luonnonpuistossa saa käyttää alueen viljelyksiä ja niittyjä sekä ottaa siihen tarpeellisia aidas- ja latopuita.

2 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa luonnonpuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain (645/1982) 2–5 §, sellaisena kuin niistä on 3 § laissa 130/1991,
muutetaan 1 §, sellaisena kuin se on laissa 130/1991, ja
lisätään lakiin uusi 1 a–1 c § seuraavasti:

1 §

Saaristomeren luonnon ja kulttuurin suojelemiseksi, niihin liittyvien perinteisten luonnonkäyttötapojen turvaamiseksi, elävän saaristoyhteisön säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta varten on vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Saaristomeren kansallispuisto. Kansallispuisto koostuu valtion omistamista, liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla rajatulla alueella (*yhteistoiminta-alueella*) Kemiönsaaren kunnassa ja Paraisten kaupungissa olevista maa- ja vesialueista lukuun ottamatta Puolustusvoimien hallinnassa olevia alueita.

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Metsähallitus voi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Saaristomeren kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville on oikeus Metsähallituksen luvalla metsästä metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

1 b §

Saaristomeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

1 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 3–5 §,
muutetaan 1 ja 6 § ja

lisätään lakiin uusi 6 a–6 d § seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla muodostetaan Inarin, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sijaitsevaan Koilliskairaan noin 253 000 hehtaarin suuruinen alue, joka käsittää liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omistamat alueet. Suojelualan nimi on Urho Kekkosen kansallispuisto.

6 §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi myöntää kalakantojen kestävyyyteen perustuvien kiintiöiden sallimissa rajoissa kalastuslupia Suomujokeen niille, joiden kotikunta on Sodankylän kunta sekä Nuorttijokeen niille, joiden kotikunta on Savukosken kunta. Jos kiintiöt sen edelleen sallivat, Metsähallitus voi myöntää kyseisiin jokiin kalastuslupia myös muille kotikunnasta riippumatta.

6 a §

Urho Kekkosen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa. Kullanhuuhdonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

6 b §

Kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä

valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 2–5 §, *muutetaan* 1 § ja liite sekä

lisätään lakiin uusi 1 a–1 d § ja liite 2 seuraavasti:

1 §

Suomenlahden saaristo- ja meriluonnon edustavan osan säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi perustetaan Raaseporin kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Tammisaaren saariston kansallispuisto. Alueen pinta-ala on noin 3 900 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla liitteessä 1 olevaan karttaan.

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa on Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitetun saaristo-osan asukkailla oikeus metsästää vesilintuja metsästyslain (615/1993) mukaisesti liitteessä 2 olevassa kartassa osoitetuilla Jussarön eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla.

1 b §

Tammisaaren saariston kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

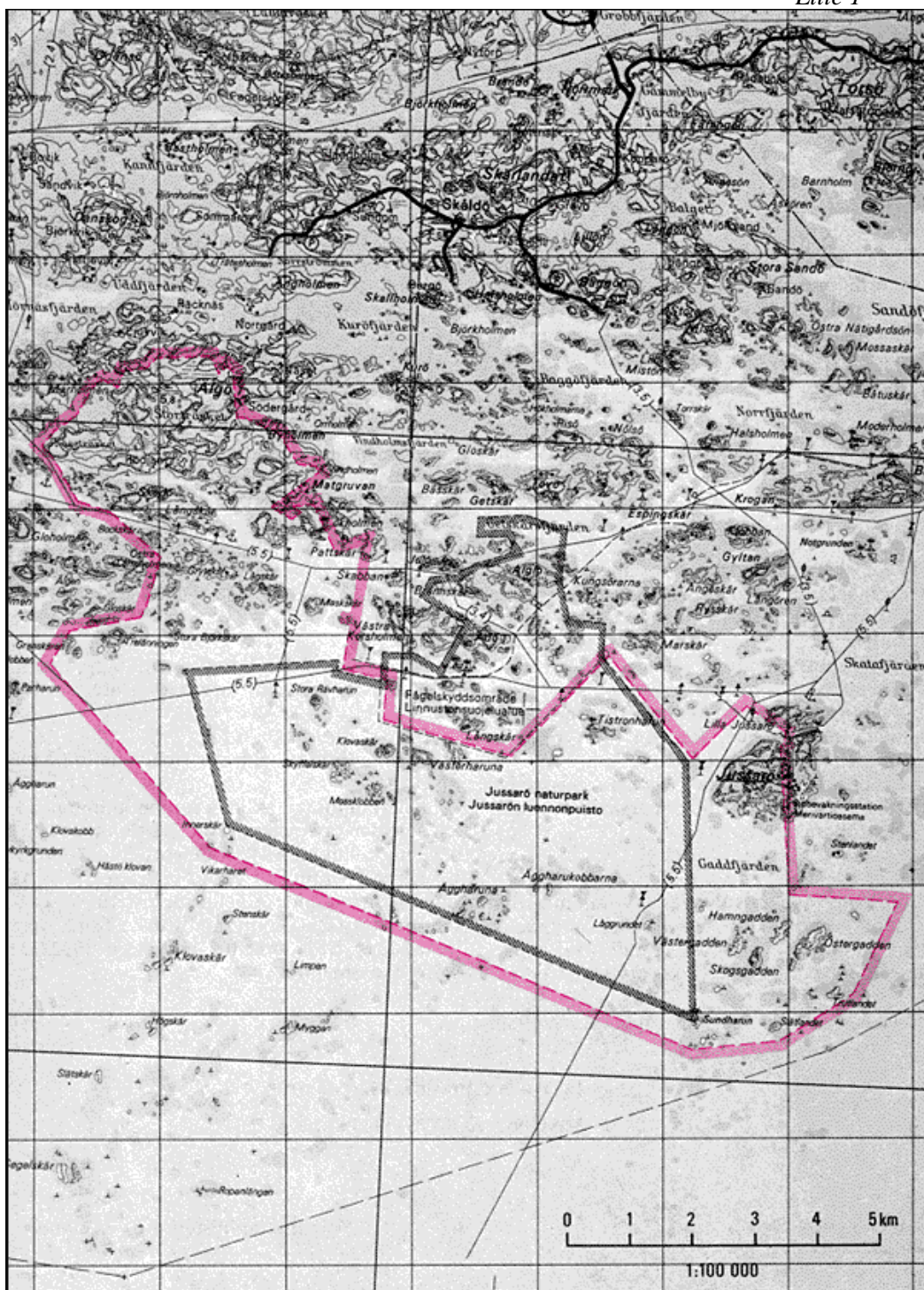
1 c §

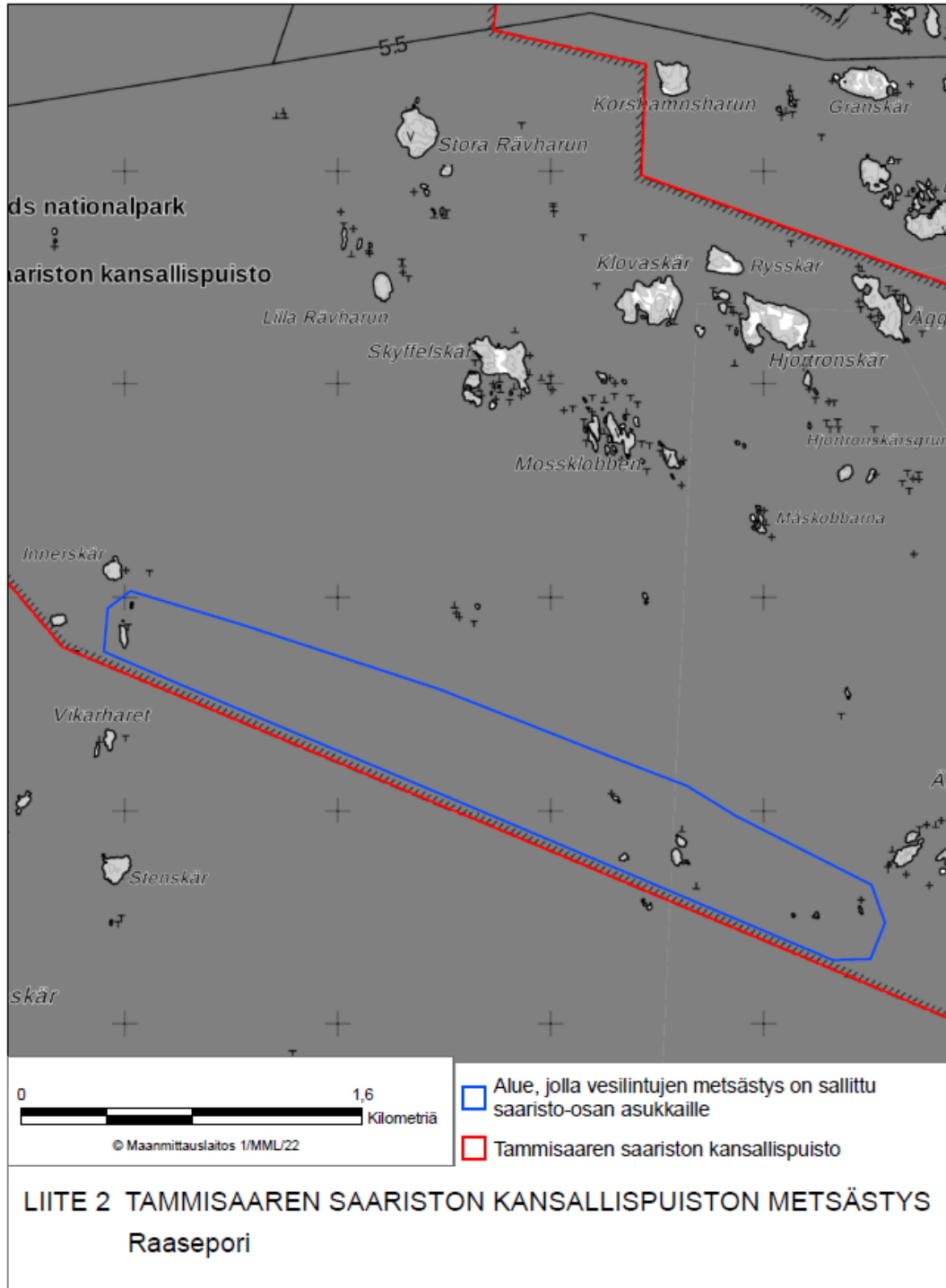
Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

1 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain (169/1990) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammelan kuntaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Torrnsuon kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Perämeren kansallispuistosta annetun lain (537/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 4–6 §,
muutetaan 1 ja 3 § sekä
lisätään lakiin uusi 3 a–3 c § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Perämeren ulkosaariston ja meriluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Kemin ja Tornion kaupunkeihin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Perämeren kansallispuisto.

3 §

Kalastus

Kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädetty oikeus kalastaa yleisellä vesialueella on voimassa kaikilla Perämeren kansallispuistoon kuuluvilla vesialueilla.

3 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa ja pitää kunnossa kalastusta, rajanvartiointia ja meripelastusta varten tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia sekä entistää, pitää kunnossa ja käyttää alueen perinteiseen käyttöön liittyviä rakennuksia ja rakennelmia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 51 §:ssä säädetään, kansallispuistossa saa Metsähallituksen luvalla syventää ja ruopata vesikulkuväyliä.

3 b §

Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle sallitut toimet

Perämeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

3 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kolin kansallispuistosta annetun lain (581/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a–2 c § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdykskuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan Lieksan kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Kolin kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7, 9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, kansallispuiston alueella olevan ilmajohdon saa Metsähallituksen luvalla sijoittaa maahan olemassa olevaan johtokäytävään. Metsähallitus voi antaa luvan sijoittaa johdon johtokäytävän ulkopuolelle, jos se olisi johdon sijoittamisesta aiheutuvien kustannusten tai luonnonarvojen turvaamisen kannalta tarpeen.

2 b §

Matkailupalvelujen turvaaminen

Kolin matkailukeskuksen alueella saa rauhoitussäännösten estämättä ylläpitää kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muita palvelutiloja sekä olemassa olevia laskettelurinteitä sekä kunnostaa ja rakentaa laskettelurakennelmia. Rakentaminen ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä on myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita.

Kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määräytyksi ajaksi. Sopimusten voimassaoloaikaa voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa.

2 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain (430/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto, joka sijaitsee Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Kansallispuiston rauhoitussäännösten estämättä Puurijärven saa toteuttaa lintuvesien kunnostustoimenpiteitä.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Päijänteen kansallispuistosta annetun lain (432/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistykseen ja retkeilyyn tarpeisiin perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Päijänteen kansallispuisto, joka sijaitsee Padasjoen, Asikkalan ja Sysmän kunnissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Nuuksion kansallispuistosta annetun lain (118/1994) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Uusmaalaisen saloluonnon, siihen kuuluvien järvien, kalliometsien, lehtojen, soiden, purojen ja jyrkänteiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Nuuksion kansallispuisto, joka sijaitsee Vihdin ja Kirkkonummen kunnissa sekä Espoon kaupungissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valkmusan kansallispuistosta annetun lain (635/1996) 2 §:n 2–3 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa poikkeuksellisen edustavan suoluonnon suojelemiseksi, soiden ja niiden reunametsien eliölajien säilyttämiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valkmusan kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

Ystävyden puistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Ystävyden puistosta annetun lain (488/1990) 5 §:n 3 momentti sekä 7–9 §,
muutetaan 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 6 a ja 6 b § seuraavasti:

2 §

Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen

Ystävyden puistoon kuuluviksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi suojelualueiksi muodostetaan Kuhmon kaupunkiin:

6 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, on oikeus kotikuntansa alueella metsästyslain (615/1993) mukaisesti metsästä:

- 1) Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella;
- 2) Lentuan luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta alueella sijaitsevia saaria;
- 3) hirveä ja pienriistaa Elimyssalon luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta Elimysjärven aluetta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

6 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain (133/1991) 2 §:n
2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Koillismaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneen vaara-, metsä- ja suoluonnon osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuusamon kunnassa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästä metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa leiriytyä tilapäisesti ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain (135/1991) 3–5 §, *muutetaan* 1 §, sellaisena kuin se on laissa 513/2000, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus

Itä- ja Pohjois-Suomen vaara-, metsä- ja suoluonnon luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuhmon kaupungissa sekä Puolangan, Pudasjärven, Taivalkosken, Posion ja Kittilän kunnissa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiset Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueet.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain (137/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Edustavan pitkittäisharjuselänteen ja kansallismaisen suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsäntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten muodostetaan valtion Savonlinnan kaupungissa omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Punkaharjun luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa entistää ja kunnostaa rakennuksia ja rakennelmia.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentissa säädetään, Metsähallitus ei voi antaa lupaa malminetsintään Punkaharjun luonnonsuojelualueelle.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain (598/1992) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Pohjois-Kainuun luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Suomussalmen kuntaan valtion omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Martinselkosen luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on oikeus kotikunnassaan niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, sekä riistakantojen salliessa myös muilla kotikunnasta riippumatta, metsästää hirveä ja pienriistaa.

Martinselkosen luonnonsuojelualueella on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen oikeus luonnonsuojelualueella toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain (946/1993) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Etelä-Pohjanmaan luonnontilaisena säilyneen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Levanevan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Kurikan kaupungissa ja Laihian kunnassa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa metsästää hirveä.

Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta saa säännöstellä säännöstelyluvan ehtoissa määritellyllä tavalla.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkittämisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain (258/1994) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla lähes luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja uhanalaisten eliöiden elinpaikkojen säilyttämiseksi osana maamme luonnon monimuotoisuuden suojelua perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Talaskankaan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Sonkajärven ja Vieremän kunnissa sekä Kajaanin kaupungissa. Alue palvelee myös luonnon- ja ympäristöntutkimusta sekä opetusta.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä ja pienriistaa.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 10.11.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo

Laki

eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (83/1938) 12 §:n 2 momentti ja 14–18 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1431/2004 ja 77/2005, sekä lisätään lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään 23 päivänä helmikuuta 1923 annetussa luonnonsuojelulaissa (71/ 1923), sellaisena kuin se on muutettuna 15 päivänä marraskuuta 1927 ja 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetuilla laeilla (301/1927 ja 399/1941), erotetaan seuraavat valtion alueet luonnonsuojelualueiksi:

A. Yleisiksi luonnonsuojelualueiksi eli luonnonpuistoiksi:

1) Pisavaaran alue Tervolan ja Rovaniemen kunnissa Pisavaaran luonnonpuistoksi; ja

2) Mallatunturin alue Enontekiön kunnassa Mallan luonnonpuistoksi.

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), perustetaan Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot.

4 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49:ssä säädetään kiellytyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentin säädetyn mukaisesti Mallan luonnonpuistossa Metsähallitus voi rajoittaa porojen laiduntamista, jos se luonnontieteellisen tiedon pohjalta on välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi.

Poronhoidon rajoittaminen tulee toteuttaa siten, että vaikutukset saamelaisten oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan mahdollisimman vähäisiä. Metsähallituksen tulee ennen rajoitustoimien toteuttamista yhteistyössä asianomaisen paliskunnan ja paikallisten saamelaisyhteisöjen kanssa arvioida rajoitustoimista aiheutuvat vaikutukset saamelaiskulttuurin toteuttamiselle sekä huomioida saamelaisten perinteinen tieto rajoitusten suunnittelussa. Paliskunnalla ja paikallisella saamelaisyhteisöllä on oikeus saada kirjallinen selvitys vaikutusten arvioinnista ennen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukaisia neuvotteluja.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Pisavaaran luonnonpuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

4 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

12 §

12 §

Milloin 1 momentissa mainittu isojaossa erottamaton taikka vuokra-alueeseen kuuluva tilus isojaossa tai vuokra-alueetta lunastettaessa tai muulla tavalla joutuu valtion hallintaan, luetaan sellainen tilus luonnonsuojelualueeseen, jollei valtioneuvosto jossakin tapauksessa toisin määrää.

(kumotaan)

14 §

14 §

Luonnonsuojelualueiden ympärysrajat määrätään yksityiskohtaisesti ja merkitään maalle rajankäyntitoimituksella. Jos syntyy epätietoisuutta rajan paikasta kartalla, on toimitusmiesten alistettava kysymys valtioneuvoston ratkaistavaksi, ennen kuin rajamaalla käydään ja rajamerkeillä varustetaan. Milloin rajan suunnasta ei ole epäselvyyttä taikka jos kustannusten välttämiseksi näyttää tarkoituksenmukaiselta, avatkoot toimitusmiehet heti rajan kokonaan tai osaksi ja varustakoot sen rajamerkeillä, samalla kuin he määräävät rajan paikan kartalla.

(kumotaan)

Rajankäynnissä, josta on säädetty 1 momentissa, älköön käytäkö sellaisten yksityisten hallussa olevien, isojaolla erottamattomien tiluksien rajoja, jotka ovat luonnonsuojelualueen ympärysrajojen sisällä, eikä muidenkaan yksityisille kuuluvien tiluksien rajoja.

Jäämeressä sekä Kilpisjärvässä ja Kuotsjärvässä on vesirajat merkittävä vain kartalle.

15 §

15 §

Milloin 14 §:ssä mainittu rajankäyntitoimitus alistamisen johdosta keskeytyy tai kun luonnonsuojelualueen raja maalla on lopullisesti avattu ja rajamerkeillä varustettu, on yksityisellä asianomistajalla tai

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valtion edustajalla valta jättää muistutuksia toimitusta vastaan valtioneuvostoon kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä lukien, kuin alistamisesta tai rajankäynnin lopettamisesta on toimituskokouksessa ilmoitettu.

16 §

16 §

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella, luonnonsuojelualan vartijalla ja metsänvartijalla on oikeus ottaa talteen metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty taikka aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä, niin myös luonnonsuojelualueelta luvattomasti pyydyt eläimet tai luvattomasti otetut pesät ja munat tahi kasvit, kivet taikka muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä. (kumotaan)

17 §

17 §

Valtioneuvoston asiana on määrätä, mistä ajasta alkaen luonnonsuojelualueita koskevat säännökset tulevat kuhunkin alueeseen nähden noudatettaviksi, niin myös mistä ajasta lukien tilus, josta on mainittu 12 §:n 2 momentissa, on luettava liitetyksi luonnonsuojelualueeseen, vai onko se varattava muuhun tarkoitukseen. (kumotaan)

18 §

18 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

**eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain
(634/1956) 21 §:n 2 momentti ja 23–27 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 485/1989, sekä
lisätään lakiin uusi 21 a–21 e § ja liite seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun
aikaansaamiseksi, josta säädetään 23 päivänä
helmikuuta 1923 annetussa
luonnonsuojelulaissa (71/23), sellaisena kuin
se on muutettuna 15 päivänä marraskuuta
1927 ja 6 päivänä kesäkuuta 1941 annetuilla
laeilla (301/27 ja 399/41), erotetaan
seuraavat valtion alueet
luonnonsuojelualueiksi:

A. Yleisiksi luonnonsuojelualueiksi eli
luonnonpuistoiksi:

B. Erityisiksi luonnonsuojelualueiksi eli
kansallispuistoiksi:

4) Pyhähäkin alue Saarijärven kunnassa
Pyhähäkin kansallispuistoksi;

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun
aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden
1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923),
perustetaan jäljempänä mainitut valtion
alueet luonnonsuojelualueiksi seuraavasti:

1) luonnonpuistoiksi:

a) Vaskijärven alue Yläneen kunnassa
Vaskijärven luonnonpuistoksi;

b) Vesijaon alue Padasjoen kunnassa
Vesijaon luonnonpuistoksi;

c) Sinivuoren alue Längelmäen kunnassa
Sinivuoren luonnonpuistoksi;

d) Häädetkeitaan alue Parkanon ja Karvian
kunnissa Häädetkeitaan luonnonpuistoksi;

e) Salamanperän alue Kivijärven kunnassa
Salamanperän luonnonpuistoksi;

f) Ulvinsalon alue Kuhmon kunnassa
Ulvinsalon luonnonpuistoksi;

g) Paljakan alue Puolangan kunnassa
Paljakan luonnonpuistoksi;

h) Runkauksen alue Simon ja Tervolan
kunnissa Runkauksen luonnonpuistoksi;

i) Maltion alue Savukosken kunnassa
Maltion luonnonpuistoksi;

j) Sompion alue Sodankylää kunnassa
Sompion luonnonpuistoksi;

k) Kevojoen alue Utsjoen kunnassa Kevon
luonnonpuistoksi;

2) kansallispuistoiksi:

a) Liesjärven alue Tammelan kunnassa
Liesjärven kansallispuistoksi;

b) Linnansaaren alue Rantasalmen kunnassa
Linnansaaren kansallispuistoksi;

c) Petkeljärven alue Ilomantsin kunnassa
Petkeljärven kansallispuistoksi;

d) Pyhähäkin alue Saarijärven kunnassa
Pyhä-Häkin kansallispuistoksi;

21 §

- e) Rokuanvaaran alue Vaalan kunnassa Rokuan kansallispuistoksi;
- f) Oulangan alue Kuusamon ja Sallan kunnissa Oulangan kansallispuistoksi;
- g) Lemmenjoen alue Inarin kunnassa Lemmenjoen kansallispuistoksi.

21 §

Milloin 1 momentissa mainittu isojaossa erottamaton taikka vuokra-alueeseen kuuluva tilus isojaossa tai vuokra-alueella lunastettaessa tahi muulla tavalla joutuu valtion hallintaan, luetaan sellainen tilus luonnonsuojelualueeseen, jolle valtioneuvosto jossakin tapauksessa toisin määrää.

(kumotaan)

21 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee, saavat Metsähallituksen luvalla rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa riekkoa saavat pyydystää ansapyynnillä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Kevon luonnonpuistossa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa

luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärvessä saa luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä sekä harjoittaa muutakin kalastusta luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoito-alueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leirytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

21 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Lemmenjoen kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti sutta ja karhua koko kansallispuiston alueella sekä pienriistaa ja hirveä liitteessä olevassa kartassa osoitetuilla

Kitkanniemen ja aapaosan alueilla. Kuusamon yhteismetsän osakkailla on kotikunnasta riippumatta oikeus metsästä hirseä mainitussa kartassa osoitetulla Kitkanniemen alueella.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoito-alueella sijaitseissa kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppiä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa saa harjoittaa maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voi sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä Metsähallituksen erikseen osoittamilla alueilla. Metsähallituksen tulee maastoliikenteelle sallittujen alueiden suunnittelussa varmistaa riittävä vuorovaikutus asianomaisten paliskuntien kanssa. Lupa maastoliikenteeseen poronhoitotehtävissä annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpalon lentopaikkoja.

Oulangan kansallispuistossa ne, joiden kotikuntaan kansallispuiston Kitkanniemen alue sijoittuu, saavat leiriytyä tilapäisesti kalastusta varten Kitkanniemen alueella.

Lemmenjoen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa sekä Metsähallituksen luvalla rakentaa mainitun lain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettun rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhtontaa varten. Kullanhuuhtonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Metsähallitus saa luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille.

Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

21 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa.

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

23 §

23 §

Luonnonsuojelun alueen rajat muuta valtionmaata vastaan määrätään yksityiskohtaisesti ja merkitään maastoon maanmittaustoimituksessa, jossa on soveltuvin osin noudatettava, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Rajan paikasta aiheutuvan erimielisyyden ratkaisee valtioneuvosto. Tähän ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

(kumotaan)

Jos toimituksessa syntyy epävarmuutta rajan paikasta kartalla, on toimitusmiesten alistettava kysymys valtioneuvoston ratkaistavaksi, ennen kuin raja käydään maastossa ja varustetaan rajamerkeillä.

Toimituksessa ei ole käytävä seilaisten yksityisten hallussa olevien, isojaolla erottamattomien tiluksien rajoja, jotka ovat luonnonsuojelun alueen rajojen sisällä, eikä muidenkaan yksityisille kuuluvien tiluksien rajoja. Luonnonsuojelun alueen rajoja vedessä ei myöskään käydä, vaan merkitään ne vain kartalle.

24 §

24 §

Rajankäyntitoimituksen tultua lopetetuksi on yksityisellä asianomistajalla tai valtion edustajalla oikeus saattaa muistutuksensa asian johdosta valtioneuvoston tutkittavaksi. Muistutuskirjelmä on annettava joko asianomaiseen maanmittauskonttoriin tai valtioneuvostolle kolmenkymmenen päivän kuluessa toimituksen lopettamisesta.

(kumotaan)

25 §

25 §

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella, luonnonsuojelun alueen vartijalla ja metsänvartijalla on oikeus ottaa

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

talteen metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty taikka aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä ja määräyksiä, niin myös luonnonsuojelualueelta luvattomasti pyydyt eläimet tai luvattomasti otetut pesät ja munat tai kasvit, kivet taikka muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

26 §

26 §

Valtioneuvoston asiana on määrätä, mistä ajasta alkaen luonnonsuojelualueita koskevat säännökset tulevat kunkin alueen osalta noudatettaviksi, niin myös, mistä ajasta lukien tilus, josta on mainittu 21 §:n 2 momentissa, on luettava liitettyksi luonnonsuojelualueeseen, vai onko se varattava muuhun tarkoitukseen.

(kumotaan)

27 §

27 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/1981) 6–10 §:t,
muutetaan 1 §:n johdantokappale ja 2 §:n johdantokappale sekä
lisätään lakiin uusi 6 a–6 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Luonnonsuojelulain (71/23) mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi eli kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

2 §

Yleisiksi suojelualueiksi eli luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

2 §

Luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

6 §

Edellä tässä laissa tarkoitettujen luonnonsuojelualueiden rajat muuta valtionmaata vastaan on määrättävä ja merkittävä maastoon maanmittaustoimituksessa, jossa on soveltuvin osin noudatettava, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Alueiden rajat on pyrittävä määrittämään mahdollisimman hyvin maastoon soveltuviksi. Rajan paikasta aiheutuvan mahdollisen erimielisyyden ratkaisee valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kansallis- ja luonnonpuistojen rajat on merkittävä siten, että puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan riittävä määrä maastoon ja että rajalinjoilla oleviin puihin tai muihin maamerkkeihin maalataan rajaa ilmaiseva merkki. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset rajalinjoille asetettavista tunnuskilvistä samoin kuin niille maalattavista merkeistä. Puistoalueiden rajat vesialueilla merkitään vain kartalle.

6 §

(kumotaan)

6 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Riisitunturin kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti hirveä sekä pienriistaa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitseissa kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Kaloja saa istuttaa Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevilla Koirajärvissä.

Tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

6 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonsuojelulain puistoissa.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonsuojelulain puistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain

56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tämän lain 1 ja 2 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitettujen toimitusten tultua saatetuksi loppuun, tulevat asianomaisten luonnonpuistojen alueilla noudatettaviksi luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset. Kansallispuistojen rauhoitussäännöksistä määrätään asetuksella.

8 §

7 §

(kumotaan)

8 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallis- ja luonnonpuistoissa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös puistoalueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä puistoalueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

9 §

9 §

Jos sellainen alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta joka sijaitsee tällä lailla perustetun kansallispuiston tai luonnonpuiston rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, luetaan se asianomaiseen kansallispuistoon tai luonnonpuistoon kuuluvaksi.

(kumotaan)

Jos sellainen alue, joka rajoittuu tällä lailla perustettuun kansallispuistoon tai luonnonpuistoon, siirtyy valtion omistukseen, voidaan se maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä liittää asianomaiseen kansallispuistoon tai luonnonpuistoon.

10 §

10 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Karkalin luonnonpuistosta annetun lain (432/1964) 3 ja 4 §,
muutetaan 1 ja 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään 23 päivänä helmikuuta 1923 annetussa luonnonsuojelulaissa (71/23), muodostetaan valtiolle kuuluva osa Karjalohjan kunnassa olevasta Karkalinniemen Karkalin luonnonpuisto nimiseksi luonnonsuojelualueeksi.

2 §

Karkalin luonnonpuisto käsittää Karjalohjan kunnan Karkalinniemen yksinäistaloa olevan Karkalin luonnonpuisto nimisen tilan RN:o 113.

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), muodostetaan valtiolle kuuluva osa Lohjan kaupungissa olevasta Karkalinniemen Karkalin luonnonpuistoksi.

2 §

Karkalin luonnonpuisto käsittää Lohjan kaupungissa Karkalinniemen noin 103 hehtaarin laajuisen kiinteistön 444-891-1-2.

2 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa luonnonpuistossa.

Karkalin luonnonpuistossa saa käyttää alueen viljelyksiä ja niittyjä sekä ottaa siihen tarpeellisia aidas- ja latopuita.

2 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*alueen liittämistä valtion
luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä
haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös
tässä laissa tarkoitettussa luonnonpuistossa.*

3 §

3 §

*Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella
ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus
ottaa talteen metsästys-, keräily- ja muut
välineet, joita on käytetty taikka aiotaan
käyttää vastoin luonnonsuojelualueelta
noudatettavia säännöksiä ja määräyksiä, niin
myös luonnonsuojelualueelta luvattomasti
pyydytetyt eläimet tai luvattomasti otetut
lintujen pesät ja munat taahi kasvit, kivet taikka
muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta
on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.*

(kumotaan)

4 §

4 §

*Tarkemmat määräykset tämän lain
täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.*

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain (645/1982) 2–5 §, sellaisena kuin
niistä on 3 § laissa 130/1991,
muutetaan 1 §, sellaisena kuin se on laissa 130/1991, ja
lisätään lakiin uusi 1 a–1 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Voimassa oleva laki

Saaristomeren luonnon ja kulttuurin suojelemiseksi, niihin liittyvien perinteisten luonnonkäyttötapojen turvaamiseksi, elävän saaristoyhteisön säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta varten on Saaristomeren kansallispuisto, joka on luonnonsuojelulaissa (71/23) tarkoitettu erityinen luonnonsuojelualue. Kansallispuisto koostuu valtion omistamista, liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla rajatulla alueella (yhteistoiminta-alueella) Dragsfjärdin, Houtskarın, Korppoon ja Nauvon kunnissa olevista maa- ja vesialueista lukuun ottamatta puolustusvoimain hallinnassa olevia alueita.

Ehdotus

Saaristomeren luonnon ja kulttuurin suojelemiseksi, niihin liittyvien perinteisten luonnonkäyttötapojen turvaamiseksi, elävän saaristoyhteisön säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta varten on vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Saaristomeren kansallispuisto. Kansallispuisto koostuu valtion omistamista, liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla rajatulla alueella (yhteistoiminta-alueella) Kemiönsaaren kunnassa ja Paraisten kaupungissa olevista maa- ja vesialueista lukuun ottamatta Puolustusvoimien hallinnassa olevia alueita.

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Metsähallitus voi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Saaristomeren kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville on oikeus Metsähallituksen luvalla metsästä metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

1 b §

Saaristomeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

1 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 §

Saaristomeren kansallispuiston rajat on määrättävä noudattaen soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan puistoon kuuluville maa-alueille. Puistoalueen rajat vesialueilla merkitään vain kartalle.

(kumotaan)

2 §

3 §

Jos yhteistoiminta-alueella oleva alue, jota valtio ei omista, siirtyy valtion omistukseen, se luetaan osaksi kansallispuistoa lukuun ottamatta alueita, jotka siirtyvät puolustusvoimain hallintaan, ja alueita, jotka hankitaan alueiden vaihtoa varten.

(kumotaan)

3 §

4 §

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä.

(kumotaan)

4 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sama haltuunotto-oikeus koskee myös puistoalueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mikä alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 3–5 §:t,
muutetaan 1 ja 6 § ja
lisätään lakiin uusi 6 a–6 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi muodostetaan Inarin, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sijaitsevaan Koilliskairaan noin 253 000 hehtaarin suuruinen alue, joka käsittää liitteenä olevassa karttapiirroksessa punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omistamat alueet. Suojelualueen nimi on Urho Kekkosen kansallispuisto.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla muodostetaan Inarin, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sijaitsevaan Koilliskairaan noin 253 000 hehtaarin suuruinen alue, joka käsittää liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omistamat alueet. Suojelualueen nimi on Urho Kekkosen kansallispuisto.

3 §

3 §

(kumotaan)

Urho Kekkosen kansallispuiston rajat on määrättävä ja merkittävä maastoon maanmittaustoimituksessa, jossa on soveltuvin osin noudatettava, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Kansallispuiston rajat on pyrittävä määrittämään mahdollisimman hyvin maastoon soveltuviksi. Rajan paikkaa koskevan erimielisyyden ratkaisee valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kansallispuiston rajat on merkittävä siten, että puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan riittävä määrä maastoon ja että rajalinjoilla oleviin puihin tai muihin maamerkkeihin maalataan rajaa ilmaiseva merkki. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset rajalinjoille asetettavista tunnuskilvistä samoin kuin niille maalattavista merkeistä.

4 §

4 §

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunottooikeus koskee myös puistoalueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

5 §

5 §

Mikäli sellainen alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta joka sijaitsee liitekarttaan merkityn kansallispuiston rajauksen sisäpuolella, siirtyy valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon kuuluvaksi.

(kumotaan)

6 §

6 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin nojalla kansallispuiston rauhoittamiseksi annettavat määräykset eivät estä paikallisia asukkaita harjoittamasta kalastusta, metsästystä tai poronhoitoa taikka niihin liittyviä tehtäviä.

51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi myöntää kalakantojen kestävyysperustuvien kiintiöiden sallimissa rajoissa kalastuslupia Suomujokeen niille, joiden kotikunta on Sodankylän kunta sekä Nuortijokeen niille, joiden kotikunta on Savukosken kunta. Jos kiintiöt sen edelleen sallivat, Metsähallitus voi myöntää kyseisiin jokiin kalastuslupia myös muille kotikunnasta riippumatta.

6 a §

Urho Kekkosen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa. Kullanhuuhdonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

6 b §

Kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle

säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelun, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Tammisaaren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 2–5 §:t,
muutetaan 1 § ja liite sekä
lisätään lakiin uusi 1 a–1 d § ja liite 2 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Suomenlahden saaristo- ja meriluonnon edustavan osan säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi perustetaan *Tammisaaren* kaupunkiin valtion omistamille alueille Tammisaaren saariston kansallispuisto. *Tammisaaren saariston kansallispuisto on* luonnonsuojelulain (71/23) mukainen erityinen suojelualue. Alueen pinta-ala on noin 3 900 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

1 §

Suomenlahden saaristo- ja meriluonnon edustavan osan säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi perustetaan *Raaseporin* kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain mukainen (71/1923) mukainen Tammisaaren saariston kansallispuisto. Alueen pinta-ala on noin 3 900 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla liitteessä 1 olevaan karttaan.

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa on Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitetun saaristo-osan asukkailla oikeus metsästää vesilintuja metsästyslain (615/1993) mukaisesti liitteessä 2 olevassa kartassa osoitetuilla Jussarön eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla.

1 b §

Tammisaaren saariston kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

1 c §

Tammisaaren kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

1 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 §

Tammisaaren saariston kansallispuiston rajat on määrättävä noudattaen soveltuvin osin, mitä jakolaisissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä

2 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

puistoaluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan puistoon kuuluville maa-alueille. Puiston rajat vesialueilla merkitään vain kartalle.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen on määrätty.

3 §

3 §

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelun alueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Jos sellainen alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta joka sijaitsee kansallispuiston rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon kuuluvaksi.

(kumotaan)

Jos sellainen alue, joka rajoittuu kansallispuistoon, siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää alueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Torronsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain (169/1990) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammelan kuntaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Torrnsuon kansallispuisto.

2 §

Kansallispuistoalue

Kansallispuiston rajat on määrättävä noudattamalla soveltavin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan kansallispuistoon kuuluville maa-alueille. Kansallispuiston raja vesialueella merkitään vain karttaan.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä on erikseen määrätty.

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammelan kuntaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Torrnsuon kansallispuisto.

2 §

Kansallispuistoalue

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja kansallispuiston vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin Torrnsuon kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä kansallispuistosta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on Torrnsuon kansallispuiston rajojen

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sisällä, tulee valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

Jos kansallispuistoon rajoittuva alue tulee valtion omistukseen, se voidaan liittää kansallispuistoon ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Perämeren kansallispuistosta annetun lain (547/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 4–6 §,
muutetaan 1 ja 3 § sekä
lisätään lakiin uusi 3 a–3 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Perämeren ulkosaariston ja meriluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Kemin ja Tornion kaupunkeihin valtion omistamille alueille *luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi* Perämeren kansallispuisto.

Perämeren ulkosaariston ja meriluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Kemin ja Tornion kaupunkeihin valtion omistamille alueille *vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen* Perämeren kansallispuisto.

2 §

2 §

Kansallispuistoalue

Kansallispuistoalue

Kansallispuiston rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Kansallispuiston alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä kansallispuiston aluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan kansallispuiston maa-alueille. Kansallispuiston rajat vesialueilla merkitään vain karttaan.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä on erikseen määrätty.

3 §

Kalastus

Kalastuslaissa (286/82) säädetty oikeus kalastaa yleisellä vesialueella on voimassa kaikilla Perämeren kansallispuistoon kuuluvilla vesialueilla.

(kumotaan)

3 §

Kalastus

Kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädetty oikeus kalastaa yleisellä vesialueella on voimassa kaikilla Perämeren kansallispuistoon kuuluvilla vesialueilla.

3 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa ja pitää kunnossa kalastusta, rajanvartiointia ja meripelastusta varten tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia sekä entistää, pitää kunnossa ja käyttää alueen perinteiseen käyttöön liittyviä rakennuksia ja rakennelmia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 51 §:ssä säädetään, kansallispuistossa saa Metsähallituksen luvalla syventää ja ruopata vesikulkuväyliä.

3 b §

*Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle
sallitut toimet*

Perämeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

3 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

4 §

4 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja kansallispuiston vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä kansallispuistosta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

5 §

5 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on Perämeren kansallispuiston rajojen sisällä, tulee valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi luonnonsuojelualueeseen.

Jos kansallispuistoon rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää kansallispuistoon ympäristöministeriön päätöksellä.

6 §

6 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kolin kansallispuistosta annetun lain (581/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a–2 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdyksuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan Lieksan

Edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdyksuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan Lieksan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kaupunkiin valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Kolin kansallispuisto.

kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Kolin kansallispuisto.

2 §

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Kansallispuisto on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan siihen kuuluville maa-alueille. Kansallispuiston rajat vesialueilla merkitään vain karttaan.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä on erikseen määrätty.

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7, 9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, kansallispuiston alueella olevan ilmajohdon saa Metsähallituksen luvalla sijoittaa maahan olemassa olevaan johtokäytävään. Metsähallitus voi antaa luvan sijoittaa johdon johtokäytävän ulkopuolelle, jos se olisi johdon sijoittamisesta aiheutuvien kustannusten tai luonnonarvojen turvaamisen kannalta tarpeen.

2 b §

Matkailupalvelujen turvaaminen

Kolin matkailukeskuksen alueella saa rauhoitussäännösten estämättä ylläpitää kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muita palvelutiloja sekä olemassa olevia laskettelurinteitä sekä kunnostaa ja rakentaa laskettelurakennelmia. Rakentaminen ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä on myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita.

2 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin alueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myös alueelta luvattomasti pyydystettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on kansallispuiston rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

(kumotaan)

Jos kansallispuistoon rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää kansallispuistoon ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain (430/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaisesti erityiseksi suojelualueeksi Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto, joka sijaitsee Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa.

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston alueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen, mitä jakolaissa (604/51) säädetään.

Kansallispuisto on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä asetetaan kansallispuistoon kuuluville maa-alueille.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen määrätään.

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto, joka sijaitsee Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa.

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Kansallispuiston rauhoitussäännösten estämättä Puurijärven saa toteuttaa lintuvesien kunnostustoimenpiteitä.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rajoittamisesta, 57 §:ssä
luonnonsuojelun alueen hoito- ja
käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä
järjestyssäännöstä valtion
luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä
luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä
ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen
liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen
sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta,
sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettua
kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelun alueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydystettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelun alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Jos kansallispuiston ympäröimä alue tai puistoon rajoittuva alue on siirtynyt valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon edellyttäen, että käyttötarkoituksesta on tehty päätös alueen hankinnan tai saannon yhteydessä.

(kumotaan)

Kansallispuistoon liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan kansallispuiston rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty maa- tai kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tarkemmat säännökset tämän lain (kumotaan)
täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Päijänteen kansallispuistosta annetun lain (432/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeisiin perustetaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaisesti erityiseksi suojelualueeksi Päijänteen kansallispuisto, joka sijaitsee Padasjoen, Asikkalan ja Sysmän kunnissa.

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston alueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen mitä jakolaisissa (604/51) säädetään.

Kansallispuisto on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä asetetaan kansallispuistoon kuuluville maa-alueille.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen määrätään.

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeisiin perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Päijänteen kansallispuisto, joka sijaitsee Padasjoen, Asikkalan ja Sysmän kunnissa.

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydystettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Sellainen valtion omistukseen siirtynyt alue, jonka käytöstä kansallispuiston laajennusalueena on tehty päätös hankinnan

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai saannon yhteydessä, luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

Kansallispuistoon liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan kansallispuiston rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty maa- tai kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaisissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Nuuksion kansallispuistosta annetun lain (118/1994) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Uusmaalaisen saloluonnon, siihen kuuluvien järvien, kalliometsien, lehtojen, soiden, purojen ja jyrkänteiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Nuuksion

Uusmaalaisen saloluonnon, siihen kuuluvien järvien, kalliometsien, lehtojen, soiden, purojen ja jyrkänteiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Nuuksion kansallispuisto, joka

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kansallispuisto, joka sijaitsee Vihdin ja Kirkkonummen kunnissa sekä Espoon kaupungissa.

sijaitsee Vihdin ja Kirkkonummen kunnissa sekä Espoon kaupungissa.

2 §

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston alueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen mitä jakolaisissa (604/51) säädetään.

Kansallispuisto on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä asetetaan kansallispuistoon kuuluville alueille.

Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen määrätään.

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kiellyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Sellainen valtion omistukseen siirtynyt alue, jonka käytöstä kansallispuiston laajennusalueena on tehty päätös hankinnan tai saannon yhteydessä, luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

(kumotaan)

Kansallispuistoon liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan kansallispuiston rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty maa- tai kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valkmusan kansallispuistosta annetun lain (635/1996) 2 §:n 2–3 momentti ja 3–5 §,

muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa poikkeuksellisen edustavan suoluonnon suojelemiseksi, soiden ja niiden reunametsien eliölajien säilyttämiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Valkmusan kansallispuisto.

Etelä-Suomessa poikkeuksellisen edustavan suoluonnon suojelemiseksi, soiden ja niiden reunametsien eliölajien säilyttämiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valkmusan kansallispuisto.

2 §

2 §

Kansallispuiston sijainti ja rajat]

Kansallispuiston sijainti ja rajat

Kansallispuiston alueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen mitä jakolaisissa (604/51) säädetään.

Kansallispuisto on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä asetetaan kansallispuistoon kuuluville alueille. Kansallispuistoon asetettavista tunnuskilvistä ja muista merkeistä on voimassa, mitä niistä erikseen määrätään.

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Kansallispuiston hallinnasta vastaavan laitoksen palveluksessa olevalla luonnonsuojelun alueen valvojalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästyks-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydystettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelun alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen kansallispuistoon

Sellainen valtion omistukseen siirtynyt alue, jonka käytöstä kansallispuiston laajennusalueena on tehty päätös hankinnan tai saannon yhteydessä, luetaan kuuluvaksi kansallispuistoon.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kansallispuistoon liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan kansallispuiston rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain (kumotaan) täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Ystävyiden puistosta annetun lain (488/1990) 5 §:n 3 momentti sekä 7–9 §,
muutetaan 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 6 a ja 6 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

*Uusien luonnonsuojelualueiden
perustaminen*

*Uusien luonnonsuojelualueiden
perustaminen*

Ystävyiden puistoon kuuluviksi *luonnon-*
suojelulain (71/23) mukaisiksi *erityisiksi*
suojelualueiksi muodostetaan Kuhmon
kaupunkiin:

Ystävyiden puistoon kuuluviksi *vuoden*
1923 luonnonsuojelulain (71/1923)
mukaisiksi suojelualueiksi muodostetaan
Kuhmon kaupunkiin:

5 §

5 §

Luonnonsuojelualan rajat

Luonnonsuojelualan rajat

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen luonnonsuojelualan rajojen muuta valtionmaata vastaan on määrättävä ja merkittävä maastoon noudattaen soveltuvin osin, mitä jakolaisissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Alueiden rajat on määrättävä siten, että ne soveltuvat mahdollisimman hyvin maastoon.

(kumotaan)

6 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, on oikeus kotikuntansa alueella metsästyslain (615/1993) mukaisesti metsästä:

1) Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella;

2) Lentuan luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta alueella sijaitsevia saaria;

3) hirveä ja pienriistaa Elimyssalon luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta Elimysjärven aluetta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

6 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*järjestyssäännöstä valtion
luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä
luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä
ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen
liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen
sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta,
sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä
tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.*

7 §

7 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästyks-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös luonnonsuojelualueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä alueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

8 §

8 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta sijaitsee 2§:ssä tarkoitetun luonnonsuojelualan rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi asianomaiseen luonnonsuojelualueeseen.

(kumotaan)

Jos alue, joka rajoittuu lain 2§:ssä tarkoitettuun luonnonsuojelualueeseen, siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää asianomaiseen luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

9 §

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain (133/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Koillismaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneen vaara-, metsä- ja suoluonnon osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuusamon kunnassa omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue.

Koillismaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneen vaara-, metsä- ja suoluonnon osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuusamon kunnassa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue.

2 §

2 §

Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualan rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvien osien, mitä jakolaisissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Luonnonsuojelualue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luonnonsuojelualueelle kuuluville maa-
alueille.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästä metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa leirytyä tilapäisesti ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella (kumotaan)
ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueeseen rajoittuva alue tulee valtion omistukseen, se voidaan liittää luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

(kumotaan)

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain (135/1991) 3–5 §, muutetaan 1 §, sellaisena kuin se on laissa 513/2000, sekä lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus

Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus

Itä- ja Pohjois-Suomen vaara-, metsä- ja suoluonnon luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuhmon kaupungissa sekä Puolangan, Pudasjärven, Taivalkosken, Posion ja Kittilän kunnissa omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueet.

Itä- ja Pohjois-Suomen vaara-, metsä- ja suoluonnon luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuhmon kaupungissa sekä Puolangan, Pudasjärven, Taivalkosken, Posion ja Kittilän kunnissa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiset Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueet.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueiden vartijoilla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueilla noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueilta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on tämän lain mukaisen luonnonsuojelualueen rajojen sisällä, tulee valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi luonnonsuojelualueeseen.

(kumotaan)

Jos luonnonsuojelualueeseen rajoittuva alue tulee valtion omistukseen, se voidaan liittää luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain (137/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
1 §	1 §
<i>Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus</i>	<i>Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus</i>
Edustavan pitkittäisharjuselänteän ja kansallismaiseman suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsäntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten muodostetaan valtion Punkaharjun kunnassa omistamalle alueelle luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Punkaharjun luonnonsuojelualue.	Edustavan pitkittäisharjuselänteän ja kansallismaiseman suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsäntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten muodostetaan valtion Savonlinnan kaupungissa omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Punkaharjun luonnonsuojelualue.
2 §	2 §
<i>Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat</i>	<i>Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat</i>
<i>Luonnonsuojelualueen rajat on määrättävä noudattaen soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Luonnonsuojelualue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan luonnonsuojelualueeseen kuuluville maa-alueille. Luonnonsuojelualueen rajat vesialueilla merkitään vain karttaan.</i>	(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielleryistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa entistää ja kunnostaa rakennuksia ja rakennelmia.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentissa säädetään, Metsähallitus ei voi antaa lupaa malminetsintään Punkaharjun luonnonsuojelualueelle.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos Punkaharjun luonnonsuojelualueeseen (kumotaan)

rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään
kumotaan Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain (598/1992) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Pohjois-Kainuun luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Suomussalmen kuntaan valtion omistamalle alueelle luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Martinselkosen luonnonsuojelualue.

Pohjois-Kainuun luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Suomussalmen kuntaan valtion omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Martinselkosen luonnonsuojelualue.

2 §

2 §

Luonnonsuojelun alueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelun alueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelun alueen rajat on määrättävä noudattamalla soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä.

Luonnonsuojelun alue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnusmerkkejä sijoitetaan luonnonsuojelun alueelle.

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelun alueella.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelun alueella on oikeus kotikunnassaan niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelun alue sijoittuu, sekä riistakantojen salliessa myös muilla kotikunnasta riippumatta, metsästää hirveä ja pienriistaa.

Martinselkosen luonnonsuojelun alueella on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen oikeus luonnonsuojelun alueella toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelun alueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä ja järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueiden vartijoilla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta on luonnonsuojelualan rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, se luetaan kuuluvaksi luonnonsuojelualueeseen.

(kumotaan)

Jos luonnonsuojelualueeseen rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Laki

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain (946/1993) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Etelä-Pohjanmaan luonnontilaisena säilyneen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Levanevan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Jurvan ja Laihian kunnissa.

Etelä-Pohjanmaan luonnontilaisena säilyneen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Levanevan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Kurikan kaupungissa ja Laihian kunnassa.

2 §

2 §

Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen mitä jakolaisissa (604/51) säädetään.

(kumotaan)

Luonnonsuojelualue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnuskilpiä ja muita merkkejä sijoitetaan luonnonsuojelualueelle.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella .

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa metsästää hirveä.

Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta saa säännöstellä säännöstelyluvan ehdoissa määritellyllä tavalla.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta

3 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Sellainen valtion omistukseen siirtynyt alue, jonka käytöstä luonnonsuojelualan laajennusalueena on tehty päätös hankinnan tai saannon yhteydessä, luetaan kuuluvaksi luonnonsuojelualueeseen. (kumotaan)

Luonnonsuojelualueeseen liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan luonnonsuojelualan rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty maatai kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaisissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain (258/1994) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla lähes luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja uhanalaisten eliöiden elinpaikkojen säilyttämiseksi osana maamme luonnon monimuotoisuuden suojelua perustetaan valtion omistamille alueille luonnonsuojelulain (71/23) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Talaskankaan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Sonkajärven, Vieremän ja Vuolijoen kunnissa. Alue palvelee myös luonnon- ja ympäristöntutkimusta sekä opetusta.

Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla lähes luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja uhanalaisten eliöiden elinpaikkojen säilyttämiseksi osana maamme luonnon monimuotoisuuden suojelua perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Talaskankaan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Sonkajärven ja Vieremän kunnissa sekä Kajaanin kaupungissa. Alue palvelee myös luonnon- ja ympäristöntutkimusta sekä opetusta.

2 §

2 §

Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat

Luonnonsuojelualueesta muodostetaan kiinteistö noudattaen, mitä jakolaissa (604/51) säädetään.

Luonnonsuojelualue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnuskilpiä ja muita merkkejä sijoitetaan luonnonsuojelualueelle.

(kumotaan)

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä ja pienriistaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä 135 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

3 §

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualueen vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

(kumotaan)

4 §

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Sellainen valtion omistukseen siirtynyt alue, jonka käytöstä luonnonsuojelualueen laajennusalueena on tehty päätös hankinnan tai saannon yhteydessä, luetaan kuuluvaksi luonnonsuojelualueeseen.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Luonnonsuojelualueeseen liitettäväksi hankitulla alueella tulevat voimaan luonnonsuojelualan rauhoitussäännökset ja -määräykset, kun liittäminen on merkitty maatai kiinteistörekisteriin. Liitettävää aluetta koskevasta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa, mitä jakolaissa säädetään.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.. _____